

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

F. x. A.
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1933:19

FINANSDEPARTEMENTET

UNDERSÖKNING

AV

TAXERINGSUTFALLET

BETRÄFFANDE JORDBRUKSFÄSTIGHET

Å LANDSBYGDEN ENLIGT BERED-

NINGSNÄMNDERNAS FÖRSLAG

VID

1933 ÅRS ALLMÄNNA FÄSTIGHETSTAXERING

S T O C K H O L M

1 9 3 3

Statens offentliga utredningar 1933

Kronologisk förteckning

1. Lagberedningens förslag angående vissa internationella rättsförhållanden. 4. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge angående konkurs, m. m. Norstedt. 88 s. **Ju.**
2. Betänkande med förslag angående åtgärder för ett bättre utnyttjande av landets skogstillgångar. Beckman. 245 s. **Jo.**
3. Skatteutjämningsberedningen 2. 1. De kommunala förvaltningsuppgifternas finansiering m. m. i vissa främmande länder. 2. Den nuvarande fördelningen mellan staten och kommunerna av utgifterna för de kommunala förvaltningsbestyren i Sverige. 3. De svenska kommunalförbunden. Norstedt. vj, 88 s. **Fi.**
4. Skatteutjämningsberedningen 3. Principbetänkande med förslag till skatteutjämning åtgärder genom överflyttning till staten eller till större kommunala utdebiteringsområden av kostnader för kommunala förvaltningsuppgifter. Norstedt. (2), 344 s. **Fi.**
5. Utredning och förslag rörande åtgärder för beredande av ökade möjligheter att indraga lärartjänster vid folkskoleväsendet. Norstedt. 19 s. **E.**
6. Brott mot politiska rättigheter. Brott mot allmän ordning och frid. Förberedande utkast till strafflag. Speciella delen. 11. Av J. C. W. Thyren. Lund, Berling. 297 s. **Ju.**
7. Betänkande med förslag angående varningsmärken och säkerhetsanordningar vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg m. m. Idun. 99 s. **K.**
8. Betänkande beträffande vattenfallsstyrelsens taxor för elektrisk kraft till abonnenter på landsbygden. Idun. 148 s. **K.**
9. Betänkande med förslag till lag om rätt att med motorfordon befara enskild väg m. m. Idun. 24 s. **K.**
10. Förslag med betänkande rörande det akademiska befördringsväsendet och prokanslersinstitutionen. Norstedt. 210 s. **E.**
11. Betänkande med förslag till organisation av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar. Marcus. 168 s. **Ju.**
12. Jordbruksutredningens betänkanden. 9. Betänkande angående produktions- och avsättningsförhållandena för slaktdjur samt kött och fläsk. Beckman. 251 s. **Jo.**
13. Betänkande angående statsinlösen av Ostkustbanan och Uppsala—Gävle järnväg. Beckman. vj, 42 s. **K.**
14. Undersökning rörande behovet av en utvidgning av bostadssatistiken jämte vissa därmed förbundna bostadspolitiska frågor. Marcus. 111 s. **Fi.**
15. Utredning och förslag angående importmonopol på kaffe. Marcus. 50 s. **Fi.**
16. Automatisering av telefonnätet på Sveriges landsbygd. Göteborg, Elander. 58 s. **K.**
17. Berättelse över Statens spannmålsnämnds verksamhet m. m. under år 1932. Marcus. 126 s. **Jo.**
18. Betänkande med förslag angående ändrade bestämmelser om mjölkavgifters upptagande och användning. Marcus. 62 s. **Jo.**
19. Undersökning av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden enligt beredningsnämndernas förslag vid 1933 års allmänna fastighetstaxering. Hæggström. 66 s. **Fi.**

Anm. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelsebokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ecklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1933:19
FINANSDEPARTEMENTET

UNDERSÖKNING

AV

TAXERINGSU TFALLET

BETRÄFFANDE JORDBRUKSFASTIGHET

Å LANDSBYGDEN ENLIGT BERED-
NINGSNÄMNDERNAS FÖRSLAG

VID

1933 ÅRS ALLMÄNNA FASTIGHETSTAXERING

STOCKHOLM 1933

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI A. B.

331273

STATEN OG KONGERIGET DANMARK
KONGERIGET DANMARK

KONGERIGET DANMARK

AV

TAXERINGSUTVALGET

BETRÆKKNING TIL FORSLAG

A LANDSKAPETS ENDELIGE

INDSKRIVNING

1893

1893 AAR AALMÆNNE FÆLLESKABSTÆLLING

UDGIVET AF

1893 AAR AALMÆNNE FÆLLESKABSTÆLLING

TILL KONUNGEN.

Sedan undertecknade jämlikt nådigt beslut den 27 januari 1933 erhållit i uppdrag att i egenskap av sakkunniga inom finansdepartementet verkställa undersökning i enlighet med 71 § i taxeringsförordningen för ut-

rönande, huruvida vid taxeringen av jordbruksfastigheter å landsbygden jämnhet och likformighet de olika länen emellan blivit uppnådd, få vi härmed avlämna föreliggande redogörelse.

Vid undersökningens genomförande har arbetet i huvudsak varit fördelat på så sätt, att undertecknad Höijer verkställt specialundersökning för främst åker samt härjämte tomt och trädgård, slätteräng, kultiverad betesäng och annan betesäng ävensom för värdet å särskilda förmåner, medan undertecknad Lindeberg verkställt specialundersökning för skogsmark och växande skog, övrig mark samt skogsbete.

Underdånigst

Ernst Höijer.

Erik Lindeberg.

Stockholm den 1 maj 1933.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Skrivelse till Konungen	1
Innehållsförteckning	3
I. Undersökningsmaterialet	5
II. Taxeringens huvudresultat. Jämförelse med fastighetstaxeringen år 1928	7
III. Uppskattningen av inägojord och särskilda förmåner	10
IV. Uppskattningen av skogsmark och växande skog, övrig mark samt skogsbete	36
Tab. 1. Jämförelse mellan taxeringsvärdet å jordbruksfastighet på lands- bygden vid fastighetstaxeringarna 1928 och 1933	62
Tab. 2. Specifikation av jordbruksvärdet å varje läns landsbygd enligt 1933 års allmänna fastighetstaxering	64
Tab. 3. Ägoslagens areal på landsbygden, länsvis, enligt 1933 års fastig- hetstaxering i jämförelse med tidigare uppgifter	65
Tab. 4. Medelvärden per hektar av olika ägoslag å varje läns landsbygd enligt 1933 års allmänna fastighetstaxering	66

INSTRUKTIONEN

Seite III. Zusammenfassung

1. Einleitung

2. Zwecksetzung

3. Aufgabenstellung

4. Organisation

5. Durchführung

6. Abschluss

7. Zusammenfassung

8. Anlagen

9. Literaturverzeichnis

10. Sonstiges

11. Anlagen

12. Literaturverzeichnis

13. Sonstiges

14. Anlagen

15. Literaturverzeichnis

16. Sonstiges

17. Anlagen

18. Literaturverzeichnis

19. Sonstiges

20. Anlagen

21. Literaturverzeichnis

22. Sonstiges

23. Anlagen

24. Literaturverzeichnis

25. Sonstiges

26. Anlagen

27. Literaturverzeichnis

28. Sonstiges

29. Anlagen

30. Literaturverzeichnis

31. Sonstiges

32. Anlagen

I. Undersökningsmaterialet.

Det material, som legat till grund för undersökningen, har i främsta rummet utgjorts av de i 66 § 2 mom. andra stycket i taxeringsförordningen den 28 september 1928 omförmälda handlingar. Dessa handlingar hava utgjorts av dels av beredningsnämndernas ordförande upprättade sammandrag för varje kommun över beredningsnämndernas förslag till taxering, dels protokoll från fastighetstaxeringsnämndernas å länens landsbygd förberedande sammanträden. Därjämte hava de sakkunniga genomgått protokollen från de i 59 § 1 mom. av samma förordning föreskrivna sammanträdena inför länsstyrelserna för förberedande överläggningar rörande tillämpningen av de allmänna grunderna vid den förestående fastighetstaxeringen.

Det betydelsefullaste materialet för undersökningen har varit de nämnda sammandragen. Dessa innehålla uppgifter i summor för varje kommun angående, bland annat, areal och av beredningsnämnderna föreslagna totalvärden för skilda ägoslag samt kommunvis beräknade medelvärden per hektar för varje särskilt ägoslag. Vid undersökningen hava även utnyttjats de i förut nämnda sammandrag meddelade uppgifterna över de av beredningsnämnderna föreslagna värdena å växande skog, å bete samt å särskilda förmåner, fastigheternas hela jordbruksvärde samt tomt- och industrivärde och slutligen det sammanlagda taxeringsvärdet. Nämnda medelvärden jämte det efter skogsmarksarealen och totala skogsvärdet uträknade värdet av växande skogen per hektar skogsmark hava utgjort den huvudsakliga utgångspunkten för jämförelsen de olika länen emellan med hänsyn till taxeringen av landsbygdens jordbruksfastigheter.

För vinnande av överskådlighet hava nu nämnda uppgifter för varje kommun sammanställts länsvis. En liknande bearbetning av de i beredningsnämndernas sammandrag likaledes lämnade uppgifterna om åkerarealens fördelning i hektar efter de tillämpade enhetsvärdena har tiden icke medgivit.

Innan bearbetningen av beredningsnämndernas sammandrag tagit sin början, hava däri lämnade uppgifter underkastats kontrollräkning, varvid man med hänsyn till den knappt tillmätta tiden endast för mera betydande oriktigheter sökt ernå rättelse genom skriftväxling, under det att mindre fel fått oförändrade kvarstå. Med hänsyn härtill kunna de i redogörelsen framlagda uppgifterna icke göra anspråk på att i varje detalj vara fullt exakta. Det i sammandragen vanligast förekommande felet har varit, att de i jordbruksvärdet ingående delvärdena icke avrundats till jämna hundratal kronor, under det att hela jordbruksvärdet utjämnats enligt kommunalskattelagens bestämmelser. På grund härav överensstämmer icke alltid summan av delvärdena med det totala jordbruksvärdet.

Det torde vidare böra erinras om att de framlagda uppgifterna uteslutande bygga på de av beredningsnämnderna framlagda förslagen och sålunda icke äro påverkade av de ändringar, som eventuellt kunna hava vidtagits av taxeringsnämnderna.

I den verkställda bearbetningen hava, med undantag för hektarvärdet av övrig mark och bete samt därjämte för Norrland hektarvärdet för skogsmark och växande skog, alla värden utjämnats till hela kronor. Hektarvärdena för övrig mark och, beträffande Norrland, skogsmark hava utförts i tiondelar av kronor. Likaså har värdet av betet per hektar skogsmark beräknats i tiondelar av kronor. Alla arealsiffror hava utjämnats till hela hektar. Medelvärden per hektar äro emellertid beräknade på de icke utjämnade siffrorna. För de fall, då något värde icke upptagits å övrig mark inom en kommun, hava medelvärdena för ett län räknats efter arealen övrig mark inom de kommuner, där detta ägoslag åsatts ett värde. Det föreliggande materialet har däremot icke medgivit kontroll, huruvida även inom dylik kommun, där medelvärde för övrig mark finnes angivet, för viss areal övrig mark något värde icke upptagits, ett förhållande vartill hänsyn rätteligen även bort tagas vid beräklandet av medelvärdet. Samma förhållande gäller för de beräknade medelvärdena per hektar skogsmark för betet. De gälla sålunda som medeltal, beräknade efter skogsmarksarealen inom de kommuner, där betet uppskattats, utan hänsyn om därvid betet uppskattats för ett större eller färre antal fastigheter inom kommunen.

Ur förutnämnda protokoll från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden hava erhållits upplysningar angående de värderingsgrunder, efter vilka varje beredningsnämnd upprättat sitt förslag, även som angående taxeringsnämndernas och i flera fall även landskamrerrarens mening om de allmänna jämkningar av beredningsnämndernas förslag, som eventuellt kunde befinnas erforderliga för en jämn och likformig taxering.

Vid den för undersökningen verkställda grundläggande jämförelsen hava emot varandra ställts dels värdena per hektar för varje ägoslag i medeltal för varje län som helhet betraktat, dels motsvarande medelvärden särskilt för de kommuner, som inom olika län gränsa intill varandra. Däremot har, i enlighet med uppdragets innebörd, anledning förelegat till jämförelse mellan olika kommuner inom ett och samma län, endast då det ansetts erforderligt med hänsyn till jämförelsen de olika länen emellan.

Ett viktigt led i undersökningen har därjämte varit en jämförelse med resultaten från 1928 års allmänna fastighetstaxering, vilka, där intet annat särskilt anges, återgivas efter prövningsnämndernas beslut och äro hämtade från de sakkunnigas den 30 november 1931 avgivna utlåtande: »Undersökning av taxeringsutfallet beträffande jordbruksfastighet å landsbygden vid 1928 års allmänna fastighetstaxering» (Statens offentliga utredningar 1931: 35).

För bedömande av, huruvida ägoslagsfördelningen enligt uppskattningslängderna kan anses överensstämma med verkliga förhållandet inom länen samt om därjämte all landareal blivit redovisad har, särskilt beträffande åker, övrig mark och skogsmark, god ledning kunnat erhållas genom jämförelse med den officiella statistiken liksom riksskogstaxeringsnämndens uppgifter. De senare hava även i övrigt varit av värde för den speciella undersökningen rörande uppskattningen av skogsmark och växande skog.

II. Taxeringens huvudresultat. Jämförelse med fastighets- taxeringen år 1928.

Fastighetstaxeringens huvudresultat, sådana de framgå av beredningsnämndernas förslag, äro för varje läns landsbygd sammanförda i efterföljande tab. 1 och 2. I tab. 1 meddelas uppgifter angående jordbruksfastigheternas jordbruks-, skogs- samt tomt- och industrivärde och deras sammanlagda taxeringsvärde, allt i jämförelse med motsvarande uppgifter enligt den närmast föregående allmänna fastighetstaxeringen år 1928 efter de av taxerings- och prövningsnämnderna vidtagna ändringarna i beredningsnämndernas förslag. Tab. 2 innehåller en närmare specifikation av de i jordbruksvärdet ingående delvärdena.

Enligt tab. 1 har i sammandrag för hela rikets landsbygd jordbruksfastigheternas uppskattade värde sedan år 1928 undergått följande förändringar:

	År 1928	År 1933	Ökning l. minskning från 1928 till 1933	
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	%
Jordbruksvärde	4 729.6	4 451.9	— 277.7	— 5.9
Skogsvärde	1 565.4	1 356.1	— 209.3	— 13.4
Tomt- och industrivärde	62.6	50.0	— 12.6	— 20.1
Hela taxeringsvärdet	6 357.6	5 858.0	— 499.6	— 7.9

Såsom härav framgår, har beredningsnämndernas förslag till 1933 års allmänna fastighetstaxering beträffande landsbygdens jordbruksfastigheter givit det resultatet, att deras sammanlagda taxeringsvärde med 499.6 milj. kronor understiger det år 1928 fastställda värdet. Denna nedgång motsvarar 7.9 % av 1928 års taxeringsvärde, men medan skogsvärdet har minskats med 13.4 % och tomt- och industrivärdet med 20.1 %, stannar nedgången ifråga om jordbruksvärdet vid endast 5.9 %. Vid den uppdelning, som i tab. 1 genomförts av sistnämnda värde på skogsmarkens värde och övrigt jordbruksvärde, framträder ytterligare den starka förskjutning i värdet, som ägt rum mellan å ena sidan den för skogsbruket använda delen av fastigheterna och å andra sidan det egentliga jordbruksvärdet. Skogsmarkens värde har nämligen sänkts med icke mindre än 19.4 %, men det övriga jordbruksvärdet med endast 4.2 %. Det sammanlagda värdet av skogsmark och växande skog har gått ned med 308.9 milj. kronor, det egentliga jordbruksvärdet med 178.1 milj. kronor. Rörande orsaken till den starka nedgången i värdet av skogsmark och växande skog hänvisas till kap. IV, sid. 40.

Det totala taxeringsvärdet visar inom samtliga län en större eller mindre nedgång, växlande mellan 17.6 % i Kopparbergs län och 1.7 % i Blekinge län. Nedgången är i allmänhet störst i de län, där skogen utgör en mera väsentlig del av hela taxeringsvärdet. Härifrån utgör dock Malmöhus län ett anmärkningsvärt undantag, i det att det egentliga jordbruksvärdet där gått tillbaka med icke mindre än 12 %.

Fastigheternas jordbruksvärde är i tab. 2 närmare specificerat på de i detsamma ingående delsummorna. De förändringar nämnda delvärden undergått sedan år 1928 framgå av följande tablå, i vilken 1928 års tal ifråga om åkerns och skogsmarkens värden äro definitiva men ifråga om övriga värden grunda sig på beredningsnämndernas förslag.

	År 1933	År 1928	Ökning l. minskning	
	Kr.	Kr.	Kr.	%
Åker	3 623 090 600	3 773 604 000	— 150 513 400	— 4.0
Tomt och trädgård	103 924 900	90 334 700	+ 13 590 200	+ 15.0
Slätteräng	63 232 500	83 526 400	— 20 293 900	— 24.3
Kultiverad betesäng	24 040 500	12 219 200	+ 11 821 300	+ 96.7
Annan betesäng	87 328 300	98 301 000	— 10 972 700	— 11.2
Skogsmark	414 766 000	514 360 900	— 99 594 900	— 19.4
Övrig mark	31 987 600	44 370 800	— 12 383 200	— 27.9
Värde å bete	17 303 400	25 258 900	— 7 955 500	— 31.5
Värde å särskilda förmåner . .	87 688 500	86 927 700	+ 760 800	+ 0.9

De förändringar de särskilda delvärdena undergått sedan år 1928 äro, som av ovanstående framgår, i vissa fall betydande. Åkerns värde har minskats med 150.5 milj. kronor, varav emellertid drygt hälften kommer enbart på Malmöhus län, medan å andra sidan dess värde i Norrbottens, Västerbottens, Örebro och Värmlands län samt de tre småländska länen undergått en i vissa fall ganska betydande ökning. Värdet av tomt och trädgård har ökats med 13.6 milj. kronor, huvudsakligen beroende på att detta ägoslag, som vid 1928 års taxering i många distrikt värdesattes tillsammans med åkern, år 1933 i större utsträckning taxerats för sig. Den kultiverade betesängen har på grund av de under senare år vunna framstegen på betes- och vallkulturens område fått sitt värde i det närmaste fördubblat, medan i stället värdet av annan betesäng samt slätteräng undergått en stark minskning. Nedgång visa även värdet av skogsmark (med 99.6 milj. kr.) och övrig mark (med 12.4 milj. kr.) samt värdet å bete (med 8.0 milj. kr.). Beträffande sistnämnda värde förtjäna redan här framhållas de förändringar i mot varandra rakt motsatta riktningar, som detsamma undergått inom de skilda länen och som tyda på att olika principer tillämpats vid värdesättningen av betet. I vissa län, såsom Uppsala och Västerbottens län, har betesvärdet starkt ökats, i andra län åter, såsom Södermanlands, Östergötlands, Västmanlands, Jämtlands och Norrbottens, har samma värde sedan 1928 gått ned till mindre än hälften. På samma sätt har det uppskattade värdet av särskilda förmåner inom de särskilda länen utvecklats i helt olika riktning. I Stockholms, Malmöhus och Gävleborgs län har ifrågavarande värde stegrats med flera miljoner kronor, i Östergötlands och Kopparbergs län har å andra sidan nedgången varit ungefär lika stor. Orsaken till den olika utvecklingen i detta avseende har i de flesta fall varit olikartade metoder för värdesättningen av de mindre jordbruksfastigheternas byggnader.

De arealer, som legat till grund för beredningsnämndernas värdesättning av jordbruksfastigheterna på landsbygden, äro sammanförda länsvis i tab. 3, som tillika beträffande åker, skogsmark och totalareal innehåller en jämförelse med tidigare uppgifter. Fastighetstaxeringens arealuppgifter innefatta icke den mark, som vid taxeringen hänförs till annan fastighet eller som tillhör skattefria fastigheter, under det att de från andra källor hämtade, äldre uppgifterna beträffande åker, skogsmark och totalareal hänföra sig till landsbygdens hela areal av motsvarande slag. De förstnämnda uppgifterna böra därför genomgående vara något lägre än de sistnämnda. I efterföljande tablå meddelas en jämförelse för hela rikets landsbygd mellan de till jordbruksfastigheterna hörande arealerna vid 1933 och 1928 års fastighetstaxeringar. Där återgivas även de enhetsvärden för de särskilda

ägoslagen, som framgått som ett resultat av värdesättningen vid de båda taxeringarna.

	Areal, hektar		Värde per hektar, kr.	
	År 1933	År 1928	År 1933	År 1928
Åker	3 644 621	3 636 960	994	1 040
Tomt och trädgård .	101 088	89 105	1 028	1 014
Slätteräng	450 979	515 451	140	162
Kultiverad betesäng	56 220	31 976	428	382
Annan betesäng . . .	601 175	755 991	145	130
Skogsmark	22 169 772	21 681 697	19	24
Övrig mark	12 833 561	10 267 327	2.5	4.7
Summa areal	39 857 416	36 978 507	—	—

Åkerjordens sammanlagda areal har sedan 1928 ökats med närmare 8,000 hektar och utgjorde vid 1933 års fastighetstaxering 3,644,621 hektar. Här emot svarar en total åkerareal å hela rikets landsbygd enligt 1927 års jordbruksräkning av 3,649,764 hektar. Överensstämmelsen mellan de olika arealuppgifterna är således god, vilket visar, att beredningsnämnderna som grundval för uppskattningen av åkerjorden lyckats erhålla i allt väsentligt tillförlitliga arealuppgifter. Den ökning, som åkerarealen undergått sedan 1928 års fastighetstaxering, kommer till allra största delen på de norrländska länen, där under de mellanliggande åren en icke obetydlig nyodlingsverksamhet ägt rum. För åtskilliga län i södra och mellersta Sverige kan spåras en tendens till minskning av åkerarealen, som åtminstone delvis torde få tillskrivas en faktisk igenläggning av en del sämre åkerjord.

Skogsmarkens areal har sedan år 1928 ökats med 488,000 hektar till 22,169,772 hektar, varigenom närmare överensstämmelse erhållits med den vid riksskogstaxeringen uppskattade skogsarealen, 23,181,200 hektar. Ökningen kommer huvudsakligen på Göteborgs och Bohus samt de nordligaste länen, där skogsmarkens areal år 1928 blev för lågt uppskattad. Arealen för övrig mark har slutligen undergått en mycket stor ökning (med 2,566,000 hektar), varav det allra mesta kommer på Västerbottens och Norrbottens län. Beträffande en närmare redogörelse för redovisningen av skogsmark och övrig mark hänvisas till kap. IV.

Tack vare fullständigare arealredovisning har den totala landarealen sedan 1928 års fastighetstaxering ökats med nära 3 milj. hektar till 39,857,000 hektar, medan landsbygdens hela landareal enligt den officiella statistiken uppgår till 40,787,000 hektar. Då den sistnämnda även omfattar arealen av annan fastighet, av lands- och järnvägar m. m., kan fullständigheten av arealredovisningen vid årets fastighetstaxering betecknas som i stort sett

Stockholms	7.2 %	Kristianstads	6.1 %	Kopparbergs	4.9 %
Uppsala	2.2 »	Malmöhus	3.8 »	Gävleborgs	3.3 »
Södermanlands	1.7 »	Hallands	3.9 »	Västernorrlands	1.5 »
Östergötlands	1.4 »	Göteborgs o. Bohus	13.0 »	Jämtlands	1.0 »
Jönköpings	5.7 »	Älvsborgs	4.7 »	Västerbottens	+0.8 »
Kronobergs	5.4 »	Skaraborgs	4.7 »	Norrbottens	1.1 »
Kalmar	4.2 »	Värmlands	2.7 »	Rikets landsbygd 2.3 %	
Gotlands	5.7 »	Örebro	3.2 »		
Blekinge	2.8 »	Västmanlands	3.5 »		

god. Huru mycket den vid taxeringen redovisade totalarealen för varje län understiger den officiella arealen, framgår av sammanställningen nederst å föregående sida.

Den i tablån å sid. 9 anställda jämförelsen mellan medelvärdena per hektar vid 1933 och 1928 års fastighetstaxeringar visar, att för de flesta ägoslag en sänkning av de åsatta värdena ägt rum. För det viktigaste ägslaget, åkern, har medelvärdet sedan 1928 gått tillbaka från 1,040 till 994 kronor, eller med 4.7 %. Härmed kunna jämföras motsvarande uppgifter om åkerjordens saluvärde åren 1926 och 1932 enligt en av L. Nannesson för Lantbruksakademiens ekonomiska avdelning verkställd undersökning. Åkerns medelvärde per hektar utgjorde enligt nämnda undersökning 1,050 kronor år 1926 och 890 kronor år 1932, motsvarande en nedgång mellan de båda åren på 15 %. Den vid fastighetstaxeringen vidtagna sänkningen av åkerjordens värde är alltså betydligt mindre än nedgången i dess saluvärde enligt den angivna källan, varigenom taxeringsvärdet per hektar åker kommit att med nära 100 kronor överstiga dess saluvärde. För skogsmarken är, av i kap. IV närmare angivna skäl, nedgången i medelvärdet sedan år 1928 betydligt starkare än för åkern, eller drygt 20 %. Relativt stark nedsättning av värdet har ägt rum även för slätteräng och »övrig» mark, varemot värdet av såväl kultiverad som annan betesäng undergått en förhöjning på något över 10 %.

III. Uppskattningen av inägojord och särskilda förmåner.

Innan i det följande en granskning verkställes av taxeringsutfallet inom varje län, torde det vara lämpligt att något redogöra för vissa förberedelser till nämnda taxering, vilka otvivelaktigt varit av en viss betydelse för taxeringsresultatet, i vad detsamma avser värdesättningen av inägojorden.

För belysning av växlingarna i jordbruksfastigheternas saluvärde verkställdes inom finansdepartementet en undersökning angående köpeskillingar och taxeringsvärden för jordbruksfastigheter å landsbygden, varå lagfart söktes under något av åren 1930 och 1931 samt första halvåret 1932. Undersökningen, vid vilken undantagits fastigheter som övertagits inom ägarens släkt eller där undantagsförmåner ingått i köpet, men som likväl omfattade 12,713 fastigheter, fördelade på samtliga län, gav till resultat, att de erlagda köpeskillingarna i genomsnitt voro högre än de år 1928 fastställda taxeringsvärdena. För fastigheter, som gått i köp under år 1929, överstego köpeskillingarna taxeringsvärdet med 17.6 %, för köp under år 1930 uppgick motsvarande överpris till 19.0 % av taxeringsvärdet, för köp under första halvåret 1931 till 13.9 %, för köp under andra halvåret 1931 till 6.9 % samt för köp under första halvåret 1932 till 4.8 %.

Vid en närmare undersökning av förhållandet mellan köpeskillingar och taxeringsvärden vid fastigheter med större och mindre skogsinnehav kunde någon tydlig inverkan härav icke iakttagas. Däremot visade det sig, att köpeskillingarnas höjd i förhållande till taxeringsvärdet mycket starkt påverkades av åkerarealens storlek. Vid en fördelning av fastigheterna efter sistnämnda synpunkt över- eller understego köpeskillingarna fastigheternas taxeringsvärde med följande procenttal.

K ö p v e r k s t ä l l d a					
Fastigheter med åkerareal om	år 1929	år 1930	1:a halv-året 1931	2:a halv-året 1931	1:a halv-året 1932
högst 5 hektar . .	+ 47.8 %	+ 41.0 %	+ 38.1 %	+ 32.2 %	+ 31.9 %
5— 10 » . .	+ 30.3 »	+ 23.6 »	+ 19.0 »	+ 11.2 »	+ 10.0 »
10— 20 » . .	+ 20.3 »	+ 16.3 »	+ 13.3 »	+ 0.9 »	+ 3.2 »
20— 50 » . .	+ 11.1 »	+ 11.2 »	+ 2.0 »	— 4.3 »	— 4.1 »
50—100 » . .	+ 6.9 »	+ 3.8 »	— 4.3 »	— 4.9 »	— 25.2 »
över 100 » . .	— 5.8 »	+ 3.0 »	— 14.2 »	— 8.9 »	— 14.3 »

För alla i tablåen upptagna tidsperioderna uppvisa de minsta fastigheterna (med högst 5 hektar åker) anmärkningsvärt höga överpris. Det är därför otvetydigt, att de mindre jordbruksfastigheterna vid den sista allmänna fastighetstaxeringen blivit i avsevärd grad undertaxerade och att ännu under första halvåret 1932 taxeringsvärdena för dessa fastigheter lågo betydligt under saluvärdena. Från den minsta storleksgruppen sjunker emellertid överpriset hastigt redan inom närmast högre storleksgrupp, och för stora och i någon mån även för medelstora fastigheter, som gått i köp under första halvåret 1932, nå köpeskillingarna icke upp till taxeringsvärdenas belopp.

Resultaten av ovannämnda undersökning meddelades beträffande varje särskilt län till vederbörande länsstyrelser, varjämte en redogörelse därför lämnades vid det av Kungl. Maj:t anfallda mötet i Stockholm den 5—8 oktober 1932 mellan landskamrerarne och vissa skogssakkunniga m. fl. för överläggning rörande 1933 års allmänna fastighetstaxering m. m. Vid samma möte gjordes av landskamrerarne det uttalandet, att enhetsvärdet för storbruk per hektar vore lägre än för medelstora jordbruk samt att enhetsvärdet för småbruk vore högre per hektar än för medelstora jordbruk. Med en sammanfattning av länen på vissa grupper med mera likartade jordbruksförhållanden verkställdes i detta sammanhang en klassificering av jordbruksfastigheterna på ett antal storleksklasser, varvid för de flesta länsgrupperna angavs den storleksklass, som kunde anses motsvara ett medelstort jordbruk och som borde utgöra utgångspunkt för värdesättningen av större och mindre fastigheter. Beträffande byggnadernas taxering uttalades vidare, att även för de minsta fastigheterna byggnadernas värde borde ingå i å-priset på jorden.

Som utgångspunkt för en första jämförelse de olika länen emellan i avseende på de verkställda uppskattningarnas jämnhet och likformighet kunna tjäna, förutom de i tab. 2 och 3 framlagda absoluta talen för ägoslagens areal samt de av beredningsnämnderna föreslagna värdena, de i tab. 4 uträknade medelvärdena per hektar av olika ägoslag. Därjämte har för den detaljerade jämförelsen de särskilda kommunerna emellan i främsta rummet utnyttjats de i beredningsnämndernas sammandrag lämnade uppgifterna för varje kommun.

Beträffande de i förut nämnda tabeller framlagda medeltalen för värdet per hektar av de särskilda ägoslagen enligt beredningsnämndernas förslag torde redan här böra framhållas, att deras storlek stundom påverkas av förhållanden, som stå i samband med de tillämpade uppskattningsmetoderna och, utan att påverka fastigheternas totala taxeringsvärde, likväl i viss mån förrycka jämförbarheten för varje särskilt ägoslag. En sådan

omständighet är det olika sätt, på vilket de olika ägoslagen avgränsats gent emot varandra. De för fastighetstaxeringen gällande författningsbestämmelserna och det använda deklarationsformuläret innehålla visserligen anvisningar angående vad som är att hänföra till det ena och andra ägoslaget, men svårigheter hava helt naturligt stundom uppstått i avseende på rubriceringen av en del jordar. Så har gränsen i vissa fall varit svår att draga mellan å ena sidan åkern och å den andra sidan äng eller impediment, och det olika sätt, på vilket beredningsnämnderna rubricerat dylika jordar, har givetvis icke kunnat undgå att påverka medelvärdena för vederbörande ägoslag. Liknande svårigheter hava förelegat i avseende på betesängens uppdelning på kultiverad och annan betesäng. En annan olikformighet i uppskattningen, som påverkar hektarvärdet av åkern, är uppskattningen av särskilda förmåners värde, dit i vissa fall hänförts en betydande del av byggnadsvärdet, medan detta i andra fall helt och hållet inbegripits i åkervärdet. Dylika och andra olikformigheter i uppskattningsmetoderna påverka givetvis starkast medeltalen för de särskilda kommunerna, men inverka i någon mån även på medeltalen för större områden och försvåra därmed jämförelsen mellan länen. Vad värdet av de särskilda förmånerna i detta avseende kan betyda för åkerns medelvärde, framgår av sista kolumnen av tab. 4, där för varje län detta värde uträknats i medeltal per hektar åker.

De i tab. 4 uträknade länsmedeltalen för värdet per hektar av de särskilda ägoslagen utsäga i och för sig ingenting om huruvida de av beredningsnämnderna föreslagna värdena äro för höga eller för låga, då växlingarna mellan olika delar av landet i avseende på jordens bördighet och andra på jordvärdet inverkande faktorer äro mycket stora. Utgångspunkt för beräkning av en jordbruksfastighets taxeringsvärde skall, med undantag beträffande skogsmark och växande skog, vara dess saluvärde, och det bästa sättet för uträkning av utfallet av fastighetstaxeringen vore därför en jämförelse med de vid samma tidpunkt rådande saluvärdena. Någon fullständig statistik över sistnämnda värden finnes icke, men beträffande åkerns värde föreligger en möjlighet till en dylik jämförelse tack vare de förut omnämnda uppgifter angående saluvärdet å svensk åkerjord, som på uppdrag av Lantbruksakademiens ekonomiska avdelning sammanställts av L. Nannesson och som för år 1932 finnas publicerade i akademiens handlingar och tidskrift för år 1933, sid. 20. En jämförelse för varje län mellan de vid fastighetstaxeringen åsatta värdena per hektar åker och nu nämnda uppgifter om åkerns saluvärde år 1932 är verkställd i efterföljande tabell. Vid sidan av taxeringsvärdet har där även angivits värdet per hektar åker av särskilda förmåner, vilka, såsom redan framhållits, till en större eller mindre del utgöras av särskilt uppskattat byggnadsvärde.

Till ovanstående jämförelse skall här endast den reflexionen anknytas, att vid årets fastighetstaxering de av beredningsnämnderna föreslagna taxeringsvärdena för åkern endast för Östergötlands, Jönköpings, Kalmar, Blekinge och Västernorrlands län understiga saluvärdet, under det att för alla övriga län taxeringsvärdet är högre än saluvärdet. I övrigt komma tabellens siffror att utnyttjas för den följande detaljgranskningen län för län av taxeringsvärdena. Innan denna närmare granskning påbörjas, torde det emellertid vara skäl att uttryckligen framhålla, att det stundom kan vara förenat med stora svårigheter att utan närmare undersökning bedöma, huruvida de ojämnheter, som framträda vid en siffermässig jäm-

Jämförelse mellan taxeringsvärde och saluvärde per hektar åker.

Län	Taxerings- värde 1933,	Värde å särskilda förmåner,	Salu- värde 1932,	Taxeringsvärdet över- eller understiger saluvärdet,	
	kr.	kr.	kr.	kr.	%
Stockholms	863	71	740	+ 123	+ 16.6
Uppsala	729	15	630	+ 99	+ 15.7
Södermanlands	783	28	700	+ 83	+ 11.9
Östergötlands	965	21	1 040	— 75	— 7.2
Jönköpings	924	20	1 000	— 76	— 7.6
Kronobergs	873	18	780	+ 93	+ 11.9
Kalmar	789	20	890	— 101	— 11.3
Gotlands	549	9	510	+ 39	+ 7.6
Blekinge	1 085	32	1 210	— 125	— 10.3
Kristianstads	1 145	13	1 080	+ 65	+ 6.0
Malmöhus	1 599	33	1 460	+ 139	+ 8.7
Hallands	1 135	12	1 100	+ 35	+ 3.2
Göteborgs o. Bohus	1 354	18	1 230	+ 124	+ 10.1
Älvsborgs	969	6	920	+ 49	+ 5.3
Skaraborgs	804	4	770	+ 34	+ 4.4
Värmlands	817	13	730	+ 87	+ 11.9
Örebro	925	18	790	+ 135	+ 17.1
Västmanlands	715	11	670	+ 45	+ 6.7
Kopparbergs	1 244	93	1 060	+ 184	+ 17.4
Gävleborgs	1 107	50	840	+ 267	+ 31.8
Västernorrlands	1 123	66	1 180	— 57	— 4.8
Jämtlands	1 056	15	860	+ 196	+ 22.8
Västerbottens	943	5	830	+ 113	+ 13.6
Norrbottnens	1 151	56	940	+ 211	+ 22.4
Rikets landsbygd	994	24	890	+ 104	+ 11.7

förelse, icke möjligen kunna hava sin förklaring i de rådande lokala förhållandena och därför vara sakligt motiverade.

Stockholms län. Medelvärdet per hektar åker utgör enligt beredningsnämndernas förslag 863 kronor emot 890 kronor vid 1928 års fastighetstaxering och har alltså sänkts med 27 kronor. Det ligger nu 123 kronor eller 16.6 % högre än det i lantbruksakademiens förutnämnda statistik för år 1932 angivna saluvärdet per hektar åker. Den vid taxeringen redovisade åkerarealen har minskats med drygt 2,000 hektar, vilket emellertid torde förklaras av den fortgående bebyggelsen och överflyttningen från jordbruks- till annan fastighet. Även för flertalet övriga ägoslag av inägojorden har det genomsnittliga värdet blivit sänkt, däribland för kultiverad betesäng med icke mindre än 103 kronor per hektar. Samtidigt har emellertid arealen för sistnämnda ägoslag ökats från 856 till 2,163 hektar. Det sammanlagda värdet av särskilda förmåner, som redan 1928 uppgick till det betydande beloppet av 7.0 milj. kronor, har nu ytterligare höjts till 11.0 milj. kronor, varav dock en avsevärd del torde utgöras av andra värden än å byggnader.

Före taxeringsarbetets början fastställdes å sammanträden inför länsstyrelsen enhetsvärden för de olika distrikten, avseende medelstora jordbruk om 30—50 hektar åker med normala åbyggnader. Efter dessa enhets-

värden skulle därefter värdena för större och mindre fastigheter anpassas enligt en särskilt angiven skala med förhöjning upp till 150 % för småbruk under 3 hektar och sänkning med högst 25 % för storbruk med över 150 hektar. I vilken mån denna differentiering mellan de olika storleksklasserna tillämpats vid beredningsnämndernas värdesättning, framgår emellertid icke av det material, som stått till de sakkunnigas förfogande.

En jämförelse mellan medelvärdet per hektar åker för Stockholms och angränsande län utvisar, att emot ett medelvärde av 863 kronor i Stockholms län svarar ett medeltal av 729 kronor i Uppsala län och 783 kronor i Södermanlands län. Det högre värde, som här framträder beträffande Stockholms län, motsvaras av en liknande differens ifråga om åkerjordens saluvärde och torde till stor del få sin förklaring av närheten till huvudstaden. En mera detaljerad jämförelse kommun för kommun utefter länsgränserna ådagalägger även, att ingen större ojämnhet i detta avseende råder mellan grannkommunerna på vardera sidan av gränsen.

Uppsala län. I detta län har medelvärdet per hektar åker sedan föregående allmänna fastighetstaxering minskats med 31 kronor och utgör nu 729 kronor. Åkerjordens saluvärde är endast 630 kronor per hektar och ligger alltså 99 kronor eller 15.7 % under taxeringsvärdet. För övrig inägorjord hava medelvärdena per hektar icke undergått några mera anmärkningsvärda förändringar, och även värdet av särskilda förmåner, som uppgår till endast 15 kronor per hektar åker, har bibehållit sig i det närmaste oförändrat.

Vid det förberedande mötet inför länsstyrelsen fastställdes vissa enhetsvärden, varvid förutsattes, att saluvärdet å åkerjorden sedan 1928 nedgått med omkring 10 %. Man utgick från värdet å medelstora fastigheter om 30 hektar åker och sänkte värdena å storbruk med intill 15 % samt höjde värdena för småbruket med upp till 100 %. För fastigheter med mindre än 3 hektar åker ansågs värdet så beroende av byggnadsbeståndet, att särskilda enhetsvärden icke angavos. Differensen mellan enhetsvärdena för stora och små fastigheter har alltså varit åtskilligt mindre än i Stockholms län.

En jämförelse mellan Uppsala och angränsande län i avseende på taxeringsvärdet och saluvärdet per hektar åker utfaller på följande sätt.

		Taxerings- värde	Salu- värde
Uppsala	län	729 kr.	630 kr.
Stockholms	»	863 »	740 »
Södermanlands	»	783 »	700 »
Västmanlands	»	715 »	670 »
Gävleborgs	»	1 107 »	840 »

Såsom härav framgår, ligger alltså det genomsnittliga taxeringsvärdet för åkern i Uppsala län något högre än i Västmanlands län men åtskilligt lägre än i övriga grannlän. Beträffande saluvärdet är länens inbördes ställning ungefär densamma, med det undantaget, att i detta fall även Västmanlands län har högre länsmedeltal än Uppsala län. Det i och för sig låga medelvärdet per hektar åker i Uppsala län, som vid denna likasom vid föregående allmänna fastighetstaxering framgått som resultat

av beredningsnämndernas arbete, synes därför i stort sett motiverat av det inom länet rådande, låga saluvärdet å jorden, varför någon allmän höjning av åkervärdet icke torde kunna påfordras.

Vid närmast föregående fastighetstaxering ansågo sig de sakkunniga kunna konstatera, att efter taxeringsnämndernas och prövningsnämndernas arbete en ganska god överensstämmelse rådde i avseende på värdena per hektar åker utefter länsgränserna mellan Uppsala och angränsande län, endast med det undantaget, att för kommunerna på gränsen mellan Uppsala och Gävleborgs län en betydande ojämnhet förefanns med väsentligt lägre värden för kommunerna i det förstnämnda länet. Häri har vid 1933 års fastighetstaxering ingen större förändring inträffat. För kommunerna på gränsen mellan Uppsala och Gävleborgs län har dock en viss utjämning ägt rum. Medelvärdena äro nu för Älvkarleby och Söderfors i Uppsala län resp. 827 och 593 kronor emot 1,429 kronor i Valbo och 1,240 kronor i Hedesunda, de båda grannkommunerna i Gävleborgs län.

Södermanlands län. Medelvärdet per hektar åker utgör i Södermanlands län 783 kronor, vilket innebär en nedgång sedan föregående fastighetstaxering med 27 kronor eller 3.3 %. Samtidigt uppgår åkerns saluvärde per hektar till 700 kronor, och taxeringsvärdet överstiger alltså saluvärdet med 11.9 %. Värdet å särskilda förmåner, som sedan 1928 icke undergått någon nämnvärd förändring, motsvarar 28 kronor per hektar åker.

I Södermanlands län tillämpades redan vid 1928 års fastighetstaxering en fastställd skala med olika enhetsvärden för större och mindre fastigheter. Till ledning för innevarande fastighetstaxering upprättades likaledes av länsstyrelsen en detaljerad tabell med angivande av enhetsvärden för åkerjorden vid fastigheter av olika storlek. Värdena växlade i denna för medelgoda fastigheter mellan 1,400 kronor per hektar vid fastigheter med 4 hektar åker och 600 kronor för fastigheter med 150 hektar emot resp. 1,320 och 710 kronor för samma storleksgrupper år 1928. Härmed kan jämföras följande, av länsstyrelsen verkställda sammanställning av de erhållna taxeringsvärdena per hektar åker inom olika storleksgrupper enligt beredningsnämndernas förslag.

Fastigheter med högst 3 hektar åker	1 268 kr.
» » 3—5 » »	1 048 »
» » 5—10 » »	899 »
» » 10—25 » »	824 »
» » 25—50 » »	772 »
» » över 50 » »	683 »

I jämförelse med de av länsstyrelsen före fastighetstaxeringen framlagda enhetsvärdena synas mindre fastigheter i genomsnitt hava taxerats något under, större fastigheter däremot något över normalvärdena.

Medan medelvärdet per hektar åker för Södermanlands län, som redan nämnts, utgjorde 783 kronor, hade av grannlänerna Stockholms län ett medelvärde av 863 kronor, Östergötlands län 965 kronor, Örebro län 925 kronor, Västmanlands län 715 kronor och Uppsala län 729 kronor. Även ifråga om åkerjordens saluvärde ligga medeltalen för de två sistnämnda länen lägre men för de tre förstnämnda länen högre än för Södermanlands län.

Utefter gränsen mellan å ena sidan Södermanlands och å andra sidan Stockholms och Västmanlands län synes ingen anmärkningsvärd ojämnhet

het råda i avseende på åkerjordens taxeringsvärde. Gränskommunerna mellan Södermanlands och Östergötlands län hava följande medelvärden per hektar åker:

Södermanlands län		Östergötlands län.	
Tunaberg	835 kr.	Kvarsebo	956 kr.
Lunda	831 »	Krokek	1 020 »
Kila	785 »		
Björkvik	792 »	Simonstorp	1 252 »
Stora Malm	753 »	Skedevi	827 »
Östra Vingåker	712 »		
Västra Vingåker	764 »	Regna	884 »

För flertalet ovan upptagna kommuner i Östergötlands län har åkerns värde sedan år 1928 undergått en betydlig förhöjning, varigenom de nu ligga åtskilligt över kommunerna i Södermanlands län. Särskilt gäller detta Simonstorp och Krokek, som hava anmärkningsvärt höga medelvärden.

Emot Örebro län gränsar endast Västra Vingåker, som har ett medelvärde av 764 kronor, medan dess grannkommun Lännäs i Örebro län har ett medelvärde av 870 kronor, en skillnad som icke synes fullt motiverad utan tyder på en viss ojämnhet i taxeringen de båda kommunerna emellan.

Östergötlands län. Medelvärdet per hektar åker utgör i genomsnitt för länet 965 kronor, medan detsamma år 1928, efter de av prövningsnämnden vidtagna, avsevärda förhöjningarna, utgjorde 960 kronor. En mindre höjning kan alltså konstateras i åkerns taxeringsvärde, som bringat detsamma upp i bättre överensstämmelse med dess saluvärde. Då detta år 1932 utgjorde 1,040 kronor, ligger likväl taxeringsvärdet allttjämt något under sistnämnda värde. Vid 1928 års taxering hänfördes av beredningsnämnderna till särskilda förmåner värden på sammanlagt icke mindre än 11.1 milj. kronor, varav en icke obetydlig del utgjordes av värde å byggnader, täckdikning o. d., som rätteligen bort påföras åkerjordens värde. Nu uppgår värdet å särskilda förmåner icke till mera än 5.2 milj. kronor. En stor del av minskningen torde vara föranledd av att värden av sistnämnda slag överförts till åkervärdet. Den kultiverade betesängen har sedan 1928 fått sin areal fyradubblad; de starkt växlande medelvärdena antyda dock, att härunder hänförts betesmark av mycket olika beskaffenhet och värde.

Även i Östergötlands län upprättades under det förberedande arbetet vissa skalor med graderade enhetsvärden för fastigheter av olika storlek, varvid för fastigheter av medelgod beskaffenhet värdet per hektar åker växlade mellan 1,600 kronor vid fastigheter med 2—6 hektar åker och 850 kronor vid fastigheter med över 100 hektar. Under själva taxeringsarbetet synas beredningsnämnderna i många distrikt efter de givna anvisningarna hava genomfört en stark differentiering i detta avseende mellan stora och små fastigheter. I vissa andra fall har skillnaden dem emellan blivit obetydlig, varvid som förklaring anförts, att de mindre fastigheterna huvudsakligen utgjorts av avlägsna torp med dålig jord och förfallna byggnader, varemot den bästa jorden tillhörde de stora egendomarna.

Medan medelvärdet för åkern i Östergötlands län, som nämnts, utgör 965 kronor, hava grannlänerna följande medeltal: Södermanlands län 783 kronor, Örebro län 925 kronor, Skaraborgs län 804 kronor, Jönköpings län 924

kronor och Kalmar län 789 kronor. Östergötlands län ligger alltså högre än alla omgivande län, en skillnad som dock är fullt motiverad av jordens större bördighet och som ännu mera markerat framträder i länsmedeltalen för åkerjordens saluvärde.

Det har redan vid den föregående granskningen av Södermanlands län framhållits, att vissa kommuner i Östergötlands län på gränsen till Södermanlands län hava anmärkningsvärt höga medelvärden för åkern i jämförelse med grannkommunerna. Till stor del torde dock dessa höga värden hava sin förklaring i åkerjordens starka söndersplittring och den vid årets taxering genomförda förhöjningen av enhetsvärdena för småbruken.

Vid de sakkunnigas granskning av resultatet från 1928 års fastighets-taxering påtalades de låga medelvärdena för Godegårds och Västra Ny kommuner i jämförelse med motsvarande värden för de angränsande kommunerna i Örebro län. Vid årets taxering utgöra medelvärdena för Godegård 595 kronor och för Västra Ny 700 kronor emot 801 kronor för Lerbäck och 854 kronor för Hammar i Örebro län. I betraktande av att fastigheterna i de båda Östgötakommunerna överbärande utgöras av mycket små brukningsdelar, synes alltjämt en viss ojämnhet i detta avseende kvarstå, ehuru ett bestämt omdöme är svårt att avgiva utan en detaljerad undersökning, vartill möjlighet icke föreläggat.

I södra delen av Östergötlands län, där jorden är mycket starkt söndersplittrad på små brukningsdelar, har en betydande höjning ägt rum av åkerns taxeringsvärde, varigenom bättre överensstämmelse vunnits med de åsatta värdena i angränsande delar av Jönköpings län. Alltjämt förefaller dock åkerjordens medelvärde i Trehörna (615 kr.) och Blåvik (573 kr.) lågt i jämförelse med grannkommunerna i såväl det egna länet som i Jönköpings län.

Av gränskommunerna mellan Östergötlands och Kalmar län skilja sig Yxnerum (584 kr. per hektar åker) i Östergötlands län samt Odensvi (703 kr.), Locknevi (647 kr.) och Djursdala (708 kr.) i Kalmar län från angränsande kommuner genom låga medelvärden.

Tomt och trädgård hava i några kommuner icke upptagits vare sig med areal eller värde utan taxerats tillsammans med åkern. De åsatta värdena per hektar äro i en del kommuner högre, i en del avsevärt lägre än medelvärdet för åkerjorden.

Jönköpings län. Medelvärdet per hektar åker har sedan år 1928 bibehållit sig i det närmaste oförändrat; det utgjorde då 930 kronor och uppgår enligt beredningsnämndernas förslag vid årets fastighetstaxering till 924 kronor. Åkerns saluvärde utgjorde år 1932 1,000 kronor per hektar och ligger alltså, likasom i Östergötlands län, något högre än taxeringsvärdet. Värdet av särskilda förmåner, som sedan 1928 icke undergått någon större förändring, motsvarar 20 kronor per hektar åker.

Enligt en av länsstyrelsen verkställd bearbetning av de vid 1928 års allmänna fastighetstaxering fastställda värdena per hektar åker vid jordbruk av olika storlek var vid nämnda taxering skillnaden i värdena för större och mindre fastigheter ganska obetydlig. Vid förberedande möte inför länsstyrelsen för årets fastighetstaxering föreslogos för varje kommun till ledning vid taxeringsarbetet enhetsvärden för åkerjorden inom tre olika storleksgrupper, nämligen småbruk (med 3.1—10 hektar åker) bondebruk (med 10.1—40 hektar) och storbruk (med över 40 hektar). De föreslagna enhets-

värdena grundade sig på resultatet från 1928 års fastighetstaxering med vissa jämkningar, som för länet i dess helhet beräknades medföra för småbruken en höjning av omkring 1.5 %, för bondebruken en minskning av omkring 4 % och för storbruken en minskning av omkring 8.5 % i förhållande till 1928 års värden. Under beredningsnämndernas arbete synes emellertid i vissa distrikt åkervärdet vid småbruken hava satts lägre men för medelstora fastigheter högre än de föreslagna enhetsvärdena på grund av ogynnsamt läge och dåliga byggnader för de förra och motsatta förhållanden för de senare.

En jämförelse mellan Jönköpings och angränsande län i avseende på taxeringsvärdet och saluvärdet per hektar åker utfaller på följande sätt:

	Taxerings- värde	Salu- värde
Jönköpings län	924 kr.	1 000 kr.
Östergötlands »	965 »	1 040 »
Kalmar »	789 »	890 »
Kronobergs »	873 »	780 »
Hallands »	1 135 »	1 100 »
Älvsborgs »	969 »	920 »
Skaraborgs »	804 »	770 »

På gränsen mellan Jönköpings och Kalmar län hava kommunerna följande medelvärden per hektar åker:

Jönköpings län	Kalmar län
Ingatorp . . . . . 785 kr.	Rumskulla . . . . . 689 kr.
Hässleby . . . . . 882 »	Pelarne . . . . . 718 »
Karlstorp . . . . . 816 »	Lönneberga . . . . . 727 »
Ökna . . . . . 857 »	Målilla . . . . . 662 »
Skirö . . . . . 975 »	Järeda . . . . . 837 »
Stenberg . . . . . 911 »	Virserum . . . . . 784 »
Näshult . . . . . 938 »	

Trots någon höjning av åkervärdet för de flesta av de till Kalmar län hörande kommunerna ligga dock dessa alltjämt åtskilligt lägre än grannkommunerna i Jönköpings län.

Vid jämförelse mellan de talrika, till varandra gränsande kommunerna i å ena sidan Jönköpings och andra sidan Kronobergs, Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län framträda åtskilliga ojämnheter i medelvärdena för åkerjorden, vilka ojämnheter dock icke gå i en bestämd riktning utan förändras av att taxeringsvärdet för kommunerna i Jönköpings län i vissa fall är högre och i andra fall lägre än för kommunerna på andra sidan gränsen. Huruvida de framträdande skillnaderna äro sakligt motiverade eller förorsakats av bristande likformighet vid taxeringen, är icke möjligt att utan en detaljerad undersökning avgöra.

Kronobergs län. Medelvärdet per hektar åker har i detta län sedan år 1928 ökats från 830 till 873 kronor och har därmed kommit 11.9 % över dess saluvärde, som utgör endast 780 kronor per hektar. Även för övriga ägoslag av inägojorden hava de av beredningsnämnderna åsatta värdena per hektar undergått en ökning, som för kultiverad betesäng är betydande. Vär-

det av särskilda förmåner, som sedan 1928 icke undergått någon nämnvärd förändring, motsvarar 18 kronor per hektar åker.

Tomt och trädgård hava i några kommuner icke redovisats särskilt utan tydligen taxerats tillsammans med åkern. I övrigt ligger medelvärdet för tomt och trädgård i allmänhet över åkerns medelvärde, men i vissa kommuner ligger detsamma avsevärt därunder, och växlingarna i de åsatta värdena för tomt och trädgård äro i detta som i många andra län mycket stora.

Vid det före taxeringsarbetets början inför länsstyrelsen hållna förberedande mötet angavs som riktlinjer för värdesättningen, att denna för fastigheter med 10—40 hektar åker borde vara densamma som vid 1928 års fastighetstaxering men att för fastigheter med 5—10 hektar åker borde tillämpas högre och för större fastigheter lägre enhetsvärden än vid föregående taxering. För fastigheter under 5 hektar åker ansågos enhetsvärden ej böra föreslås.

Emot ett medelvärde per hektar åker för Kronobergs län av 873 kronor svara följande medelvärden för grannlänen: Jönköpings län 924 kronor, Kalmar län 789 kronor, Blekinge län 1,085 kronor, Kristianstads län 1,145 kronor och Hallands län 1,135 kronor. Alla grannlänen med undantag för Kalmar län hava alltså högre medelvärden än Kronobergs län, vilket emellertid synes fullt motiverat av rådande saluvärden.

På gränsen mellan Kronobergs samt Kalmar och Blekinge län hava de till Kronobergs län hörande kommunerna i de flesta fall högre medelvärdet per hektar åker än kommunerna på andra sidan av gränsen. Avvikelserna äro dock i allmänhet icke anmärkningsvärt stora och synas icke påkalla någon ändring beträffande kommunerna i Kronobergs län. Någon sådan ändring torde icke heller vara erforderlig beträffande de kommuner i sistnämnda län, som gränsa till Kristianstads och Hallands län.

Kalmar län. Det som resultat av beredningsnämndernas förslag framkomna medelvärdet per hektar åker utgör för hela länet 789 kronor, eller nästan oförändrat detsamma som vid 1928 års fastighetstaxering. Även beträffande övriga ägoslag av inägojorden äro förändringarna sedan 1928 små. Åkerjordens saluvärde utgör 890 kronor per hektar och överstiger alltså taxeringsvärdet med icke mindre än 101 kronor. I jämförelse med grannlänen ställa sig taxerings- och saluvärdena per hektar åker på följande sätt:

		Taxerings- värde	Salu- värde
Kalmar	län	789 kr.	890 kr.
Östergötlands	»	965 »	1 040 »
Jönköpings	»	924 »	1 000 »
Kronobergs	»	873 »	780 »
Blekinge	»	1 085 »	1 210 »

Det förefaller, som om värdesättningen av åkerjorden i Kalmar län ägt rum efter en lägre nivå än i grannlänen, vilket även bestyrkes av den nyss anställda jämförelsen med det genomsnittliga saluvärdet för åkern inom det egna länet.

Av kommunerna på gränsen till Östergötlands län skilja sig, som förut nämnts, Odensvi (703 kr. per hektar åker), Locknevi (647 kr.) och Djurs-

dala (708 kr.) från angränsande kommuner i Östergötlands län genom låga värden å åkerjorden. Även på gränsen emot Jönköpings län synes någon ojämnhet i uppskattningen av åkerjorden allttjämt förefinnas, varvid det är de till Kalmar län hörande kommunerna som förete de lägre värdena.

På gränsen till Blekinge län hava kommunerna följande medelvärden per hektar åker:

Kalmar län		Blekinge län	
Söderåkra	882 kr.	Kristianopel	750 kr.
Torsås	875 »	Augerum	944 »
Gullabo	774 »	Rödeby	871 »
Vissefjärda	656 »	Sillhövda	574 »

Av ovannämnda kommuner torde Söderåkra hava avsevärt bättre jord än Kristianopel, medan å andra sidan största delen av åkerjorden i Augerum och Rödeby är långt överlägsen jorden i Torsås och Gullabo. Medelvärdet för Torsås i Kalmar län förefaller högt i jämförelse med Kristianopel i Blekinge län. Av de båda kommunerna Vissefjärda och Sillhövda, som torde vara ungefär jämförbara, har den förstnämnda ett medelvärde, som med 82 kronor överstiger medelvärdet för Sillhövda.

Värdet å särskilda förmåner uppgår för länets hela landsbygd till 3.8 milj. kronor eller 20 kronor per hektar. Dylikt värde förekommer med höga belopp inom ett mindre antal kommuner utefter kusten, där fisket lämnar god avkastning, men däremot icke alls eller med jämförelsevis små belopp i flertalet andra kommuner.

Gotlands län intager på grund av sitt avskilda läge en från fastlandet starkt avvikande ställning i avseende på jordpriserna. Det föreslagna medelvärdet per hektar åker har sedan år 1928 nedgått med 31 kronor och utgör nu endast 549 kronor, vilket är det utan jämförelse lägsta medeltalet för något län. Åkerjordens saluvärde var dock år 1932 ännu något lägre, eller endast 510 kronor per hektar, vilket visar, att jordpriserna på ön äro synnerligen låga och att någon allmän förhöjning av taxeringsvärdena icke torde vara påkallad. Avkastningen från en del av de en gång uppodlade myrarna är synnerligen dålig, varför de åsatts mycket låga värden. I vissa fall har ovisshet rått, om den dithörande myrmarken borde hänföras till åker eller till övrig mark. Den har dock allttjämt taxerats som åker, och Gotlands län är ett av de få län i södra och mellersta Sverige, där åkerarealen sedan 1928 års fastighetstaxering undergått någon ökning.

De åsatta taxeringsvärdena för ängsmarken äro däremot fullt jämförbara med medelvärdena för övriga län.

Värdet av särskilda förmåner har sedan år 1928 mer än fördubblats men motsvarar dock allttjämt icke mera än 9 kronor per hektar åker, vilket icke hindrar att detta värde har en viss betydelse i åtskilliga kommuner, där en del av de små fastigheternas värde hänförs till särskilda förmåner.

Vid förberedande sammanträde inför länsstyrelsen förordades en viss differentiering av åkerjordens värde för större och mindre fastigheter enligt följande skala, som anger förändringarna i jämförelse med enhetsvärdet för medelstora fastigheter med 20—49.9 hektar åker:

anledning framhålla, att för länet i dess helhet och i synnerhet för dess slättbygd en viss undertaxering förefunnes, som erfordrade rättelse för ernående av likformighet med angränsande län. Sedan dess har jordens saluvärde i denna del av landet undergått en betydande sänkning, och då vid den nya fastighetstaxeringen medelvärdet per hektar åker icke sänkts med mera än 34 kronor till 1,145 kronor, torde de nu sätta taxeringsvärdena bättre motsvara de rådande saluvärdena. Enligt lantbruksakademiens undersökning utgjorde år 1932 åkerjordens saluvärde per hektar 1,080 kronor, eller något mindre än taxeringsvärdet. Vid en jämförelse med kringliggande län visar det sig, att mot ett genomsnittligt taxeringsvärde per hektar åker i Kristianstads län av 1,145 kronor svarar ett medelvärde för Blekinge län av 1,085 kronor, för Malmöhus län av 1,599 kronor och för Hallands län av 1,135 kronor.

För övriga ägoslag av inägojorden har nedgången i de åsatta värdena per hektar likaledes varit helt obetydlig, varemot värdet av särskilda förmaner minskats med 1 milj. kronor till 3 milj., motsvarande 13 kronor per hektar åker.

Till ledning för taxeringsarbetet fastställdes vid möte inför länsstyrelsen vissa enhetsvärden för åkerjorden med utgångspunkt från medelstora jordbruk om 15—50 hektar åker. Indelning skedde därvid i sex godhetsklasser alltefter jordens beskaffenhet med hektarvärden från 2,000 till 200 kronor. De sålunda för medelstora jordbruk angivna enhetsvärdena inom de olika godhetsklasserna skulle därefter för fastigheter med mindre än 5 hektar åker höjas med 50 %, och för fastigheter med 5—15 hektar höjas med 20 %, men för fastigheter med 50—100 hektar sänkas med 10 % och för fastigheter med över 100 hektar sänkas med 20 %. Skalan för enhetsvärdenas avvägande, som här varit ungefär densamma som i Blekinge län, synes av skäl, som vid behandlingen av sistnämnda län närmare angivits, giva till resultat en väl svag differentiering i värdena mellan små och stora fastigheter.

På gränsen mellan Kristianstads och Blekinge län hava kommunerna följande medelvärde per hektar åker:

Blekinge län		Kristianstads län	
Kyrkhult	799 kr.	Örkened	697 kr.
Jämshög	966 »	Vånga	803 »
Gammalstorp	1 211 »	Näsum	1 053 »
Sölvesborgs landskom-			
mun	1 238 »	Ivetofta	803 »

Kommunerna i Kristianstads län hava, såsom härav framgår, genomgående de lägre värdena, och en viss ojämnhet i taxeringen synes i detta fall råda de båda länen emellan.

Utefter gränsen mellan Kristianstads samt Kronobergs och Hallands län är överensstämmelsen i allmänhet bättre.

Vid 1928 års fastighetstaxering rådde mellan gränskommunerna i Kristianstads och Malmöhus län en betydlig ojämnhet, som tog sig uttryck i genomgående lägre värden å åkerjorden i de till det förstnämnda länet hörande kommunerna. Häri har vid den föreliggande fastighetstaxeringen en märkbar utjämning ägt rum, så att någon större skillnad de båda länen emellan i detta avseende icke längre kan sägas föreligga.

Malmöhus län. Medelvärde per hektar åker uppgår vid årets fastighetstaxering till 1,599 kronor emot 1,840 kronor år 1928. Minskningen, som utgör 241 kronor per hektar eller drygt 13 %, är betydligt större än inom något annat län. Samtidigt har emellertid åkerjordens saluvärde, som år 1928 nära överensstämde med taxeringsvärdet, gått ned med nära 20 %, varigenom 1933 års taxeringsvärde trots den betydande sänkningen kommit att ligga 139 kronor per hektar eller 8.7 % över saluvärdet.

Även värdet per hektar av tomt och trädgård, slätteräng och kultiverad betesäng har sedan år 1928 undergått en betydlig minskning. Däremot har värdet av särskilda förmåner under samma tid ökat från 4.9 till icke mindre än 10.9 milj. och motsvarar nu 33 kronor per hektar åker. Anledningen till den sistnämnda ökningen är, att man i betydligt större utsträckning än vid föregående fastighetstaxering, ehuru icke likformigt inom hela länet, hänfört övervärde för byggnader till särskilda förmåner, medan utvecklingen i detta avseende inom flertalet andra län gått i motsatt riktning.

Beträffande värdesättningen av jorden vid fastigheter av olika storlek angåvos vid förberedande möten inför länsstyrelsen, med utgångspunkt från medelstora fastigheter med 15—50 hektar åker, olika enhetsvärden för storleksgrupperna 0—5, 5—15, 50—100 samt 100 hektar och däröver, och med särskiljande inom varje storleksgrupp av fem olika godhetsklasser. Värdena angåvos särskilt för varje härad. Som exempel på växlingarna de olika storleksgrupperna emellan må anföras följande enhetsvärden per hektar åker för fastigheter inom andra godhetsklassen i Torna härad:

H e k t a r å k e r				
0—5	5—15	15—50	50—100	100 och däröver
2 000 kr.	1 950 kr.	1 900 kr.	1 800 kr.	1 700 kr.

Differentieringen mellan större och mindre fastigheter är, såsom härav framgår, ganska obetydlig, vilket dock till en del förklaras av det nyss berörda förfaringssättet, att övervärde för byggnader hänförts till särskilda förmåner.

Inom åtskilliga kommuner hava tomt och trädgård icke upptagits med vare sig areal eller värde utan taxerats tillsammans med åkern. I övrigt är värdesättningen av tomt och trädgård stundom i hög grad växlande.

Den vid årets fastighetstaxering genomförda sänkningen av åkerjordens taxeringsvärde har utfallit ganska olikformigt inom länets olika delar. Den har i allmänhet varit störst i de bördigaste trakterna i sydvästra delen av länet, varemot densamma i vissa av de inre, magrare delarna varit relativt obetydlig.

Hallands län. Medelvärde per hektar åker enligt beredningsnämndernas förslag utgör 1,135 kronor, vilket innebär en minskning sedan 1928 med 65 kronor. Då åkerjordens saluvärde år 1932 utgjorde 1,100 kronor per hektar, är överensstämmelsen mellan de båda medeltalen god. Av övriga ägoslag visar den kultiverade betesängen en sänkning av medelvärdet per hektar från 611 till 472 kronor, medan slätteräng och annan betesäng fått sina medelvärden något höjda, samtidigt som de för dem redovisade arealerna undergått en betydlig minskning. Värdet av särskilda förmåner har ökat med 400,000 kronor till 1.7 milj. kronor, vilket motsvarar 12 kronor per hektar åker.

Ett förberedande möte inför länsstyrelsen godkände följande enhetsvärden för fastigheter om 15—50 hektar åker och med indelning på fyra godhetsklasser (efter jordmån, hävd och läge). En liknande indelning var genomförd även vid 1928 års fastighetstaxering, varifrån motsvarande enhetsvärden anföras till jämförelse.

	År 1933	År 1928
Klass I	1 600 kr.	1 800 kr.
» II	1 250 »	1 400 »
» III	900 »	1 000 »
» IV	550 »	600 »

Sänkningen i de fastställda enhetsvärdena utgör alltså omkring 10 %.

Den avsedda differentieringen mellan större och mindre fastigheter skulle enligt det förutnämnda mötets uttalande ernås på så sätt, att värdet för de senare höjdes med intill 20 % och värdet för de förra sänktes med intill 10 %. För fastigheter inom godhetsklass II har härigenom erhållits följande enhetsvärden inom de olika storleksgrupperna:

Åkerareal		
Under 5 hektar		1 500 kr.
5—15 »		1 375 »
15—50 »		1 250 »
50—100 »		1 190 »
Över 100 »		1 125 »

Den här återgivna skalan synes, likasom för ett flertal övriga län i Götaland, innebära en jämförelsevis liten skillnad i värdesättningen av större och mindre fastigheter. I vissa kommuner hava dock beredningsnämnderna vid taxeringen av fastigheter under 10 hektar åker förutom det uträknade värdet å åkerjorden upptagit ett särskilt mervärde å byggnaderna »i och för undvikande av för höga arealvärden».

Åkerjordens taxerings- och saluvärde per hektar är för Hallands län och dess grannlän följande:

	Taxeringsvärde	Saluvärde
Hallands län	1 135 kr.	1 100 kr.
Kristianstads »	1 145 »	1 080 »
Kronobergs »	873 »	780 »
Jönköpings »	924 »	1 000 »
Älvsborgs »	969 »	920 »
Göteborgs och Bohus län	1 354 »	1 230 »

Hallands läns ställning till de omgivande länen är, såsom härav framgår, i huvudsak densamma i avseende på såväl taxerings- som saluvärde.

Beträffande kommunerna utefter länsgränsen framträda Knäred (medelvärde 566 kr. per hektar åker), Drängsered (608 kr.) och Krogsered (614 kr.) på gränsen till Jönköpings län samt Förlanda (662 kr.) på gränsen till Älvsborgs län med till synes lågt värde på åkern.

Göteborgs och Bohus län. Åkerjordens medelvärde per hektar uppgår i detta län till 1,354 kronor och överstiger därmed motsvarande medeltal

för alla andra län med undantag för Malmöhus. Detsamma är förhållandet även med åkerjordens saluvärde, ehuru detta för Göteborgs och Bohus län understiger taxeringsvärdet med 124 kronor per hektar eller 10.1 %.

För kommunerna omkring Göteborg anträffas de högsta åkervärden, som förekomma för några landskommuner. De uppgå för Backa, Västra Frölunda och Partille till över 3,000 kronor per hektar, vilket är avsevärt högre än för kommunerna i grannskapet av Stockholm. Det höga värdet för Backa har förklarats med att den odlade jorden där användes för trädgårdsbruk och på grund därav lämnar betydligt större avkastning än vid vanlig jordbruksdrift.

Sedan 1928 års fastighetstaxering har åkerns taxeringsvärde gått ned med 96 kronor per hektar. Även övriga ägoslag av inägojorden uppvisa nedgång i värdet, därav den kultiverade betesängen mest med 176 kronor per hektar. Värdet av särskilda förmåner har undergått någon ökning och uppgår till 1.6 milj. kronor eller 18 kronor per hektar åker.

Vid förberedande möten inför länsstyrelsen angåvos till ledning för taxeringsarbetet enhetsvärden för medelstora jordbruk (med 8—20 hektar åker) särskilt för varje kommun i länet, varvid tre godhetsklasser särskiljdes med hänsyn till åkerjordens beskaffenhet, hävd och byggnadsbeståndet. Med utgångspunkt från dessa enhetsvärden för medelstora jordbruk skulle därefter värdet av åkern vid småbruk inom de tre grupperna högst 3 hektar åker, 3—5 hektar och 5—8 hektar höjas med resp. 50, 25, och 10 %, under det att samma värde vid större jordbruk inom storleksgrupperna 20—40, 40—75 och över 75 hektar åker skulle sänkas med resp. 10, 20 och 25 %. Den angivna graderingen var avsedd att i jämförelse med 1928 års fastighetstaxering medföra en sänkning av värdena för medelstora och större fastigheter men en höjning för småbruk.

Älvsborgs län. För detta län har beredningsnämndernas uppskattning av åkern givit till resultat ett medelvärde av 969 kronor, innebärande en sänkning sedan år 1928 med 51 kronor. Åkerjordens saluvärde, som utgör 920 kronor per hektar, ligger 5.3 % under taxeringsvärdet. Värdet av särskilda förmåner, som icke undergått någon större förändring sedan 1928, uppgår till 1.2 milj. kronor, motsvarande endast 6 kronor per hektar åker.

Å möten inför länsstyrelsen antogos till ledning för taxeringen enhetsvärden för länets olika härader, varvid endast tre storleksgrupper särskiljdes. Enhetsvärdena för fastigheter med 4—20 hektar åker ansågos böra växla mellan 800 och 1,600 kronor per hektar, för fastigheter med 20—40 hektar mellan 650 och 1,450 kronor samt för fastigheter med 40 hektar och däröver mellan 550 och 1,300 kronor. Särskilda godhetsklasser angåvos ej, emedan de ansågos leda till alltför schablonmässig taxering. För mindre fastigheter än 4 hektar åker angåvos icke enhetsvärden. Huru de vid nämnda möten angivna enhetsvärdena för fastigheter av olika storlek tillämpats under taxeringsarbetet, framgår av följande tabell, som efter en av länsstyrelsen gjord sammanställning anger det av beredningsnämnderna åsatta värdet per hektar åker i medeltal för varje härad.

Av tabellen framgår med stor tydlighet, att differentieringen mellan stora och små fastigheter inom de flesta härader är anmärkningsvärt liten. Som förklaring till de låga värdena för de mindre fastigheterna anges från olika delar av länet, att det stora antalet avsides belägna och dåligt bebyggda skogslägenheter avsevärt sänkt medelvärdena för de små fastig-

Taxeringsvärde per hektar åker år 1933 inom varje härad av Älvsborgs län.

H ä r a d	Jordbruksfastigheter med åkerareal om					Samtliga
	högst 4 hektar	4—10 hektar	10—20 hektar	20—40 hektar	över 40 hektar	
Tössbo	1 151	962	947	880	782	945
Vedbo	969	907	889	846	846	908
Valbo	724	716	750	789	766	741
Nordals	1 167	946	849	755	704	874
Sundals	758	681	700	687	633	685
Väne	994	963	1 080	1 077	1 071	1 040
Bjärke	1 135	926	913	848	755	898
Flundre	1 086	1 071	1 091	1 078	1 227	1 100
Ale	1 302	1 267	1 300	1 344	1 364	1 304
Vättle	1 889	1 603	1 565	1 418	1 388	1 560
Kullings	1 120	1 110	1 100	1 100	1 090	1 107
Gäsene	871	909	851	832	686	874
Ås	1 174	1 045	1 020	980	894	1 050
Vedens	1 060	1 104	1 113	856	862	1 086
Bollebygds	894	1 027	1 075	1 062	942	999
Marks	981	1 060	1 190	1 190	1 171	1 107
Kinds (del)	990	950	910	860	840	943
Redvägs	1 002	938	931	881	810	924

heterna. I stället angives, att många av de större fastigheterna intaga en mycket förmånlig ställning ifråga om såväl jordmån som läge och av-sättningsförhållanden, varför de icke kunnat åsättas så låga åkervärden, som en tillämpning av de vid de förberedande sammanträdena angivna enhetsvärdena skulle ha medfört. Trots de här anförda omständigheterna synes det de sakkunniga uppenbart, att inom större delen av länet en undertaxering ägt rum av de små fastigheterna, varjämte inom vissa härad de större egendomarnas åkerjord i stället upptagits till för högt värde.

En jämförelse med åkerjordens medelvärde i angränsande län visar, att mot ett värde för Älvsborgs län av 969 kronor svarar för Skaraborgs län 804 kronor, för Värmlands län 817 kronor, för Göteborgs och Bohus län 1,354 kronor, för Hallands län 1,135 kronor samt för Jönköpings län 924 kronor. Länens inbördes ställning i avseende på saluvärdets storlek är ungefär densamma med det undantaget, att sistnämnda värde i Jönköpings län är högre än i Älvsborgs län.

Skaraborgs län. Medelvärdet per hektar åker uppgår till 804 kronor och har sedan föregående fastighetstaxering minskats med 56 kronor. Då åkerjordens saluvärde utgör 770 kronor per hektar, ligger alltså 1933 års taxeringsvärde i Skaraborgs likasom i flertalet andra län något över sistnämnda värde. Beträffande övriga ägoslag av inägojorden har värdet per hektar av kultiverad betesäng ökats från 252 till 433 kronor. Värdet av särskilda förmåner uppgår till 1.3 milj. kronor, motsvarande för länet i genomsnitt endast 4 kronor per hektar åker.

Beträffande graderingen av åkerns värde vid större och mindre jordbruk fastställdes å förberedande möte inför länsstyrelsen vissa enhets-

värden för olika storleksgrupper med uppdelning av fastigheterna inom varje storleksgrupp på fyra godhetsklasser huvudsakligen med hänsyn till åkerjordens och byggnadernas beskaflenhet. De inom godhetsklass II fastställda enhetsvärdena voro inom de olika storleksgrupperna följande:

4—7 hektar åker	1 150 kr.	30—40 hektar åker	820 kr.
7—10 » »	1 000 »	40—50 » »	790 »
10—15 » »	950 »	50—75 » »	770 »
15—20 » »	900 »	75—100 » »	760 »
20—30 » »	860 »	över 100 » »	—

Under själva taxeringsarbetet synas de av beredningsnämnderna åsatta värdena för åkerjorden i åtskilliga distrikt hava inneburit en tämligen liten differentiering mellan större och mindre fastigheter.

Åkerjordens taxerings- och saluvärde är för Skaraborgs län och dess grannlän följande:

	Taxerings- värde	Salu- värde
Skaraborgs län	804 kr.	770 kr.
Älvsborgs »	969 »	920 »
Värmlands »	817 »	730 »
Örebro »	925 »	790 »
Östergötlands »	965 »	1 040 »

Såsom härav framgår, har Skaraborgs län det lägsta medelvärdet; det förefaller, som om dess underlägsenhet i detta avseende vore något större än som kan anses motiverat av rådande jordpriser och andra förhållanden.

En detaljerad jämförelse mellan åkerjordens medelvärde för gränskommunerna mellan Skaraborgs och Älvsborgs län visar också i de allra flesta fall åtskilligt lägre värden för kommunerna inom Skaraborgs län, tydande på en viss ojämnhet i värdesättningen de båda länen emellan. Även medelvärdet för Habo kommun i Skaraborgs kommun (759 kr.) understiger avsevärt motsvarande värde för grannkommunen Bankeryd i Jönköpings län (1,158 kr.). Detsamma är, ehuru i mindre grad, förhållandet beträffande kommunerna på gränsen mellan Skaraborgs och Örebro län.

Värmlands län. Medelvärdet per hektar åker utgör enligt beredningsnämndernas förslag 817 kronor och har sedan år 1928 ökat med 57 kronor. Av de få län, där ifrågavarande värde undergått en ökning, har Värmlands län den största. Samtidigt har värdet av kultiverad betesäng ökat från 215 till 462 kronor per hektar, och jordbruksfastigheternas egentliga jordbruksvärde — d. v. s. med frånräknande av skogsmarkens värde — har i summa för länets hela landsbygd ökat med 7.7 milj. kronor eller 4.8 %. Åkerjordens saluvärde per hektar uppgår till i medeltal 730 kronor och ligger alltså 87 kronor eller 11.9 % under taxeringsvärdet. Värdet å särskilda förmåner uppgår till 2.4 milj. kronor, vilket motsvarar 13 kronor per hektar åker.

Vid förberedande möte inför länsstyrelsen fastställdes vissa enhetsvärden för åkerjorden med uppdelning av fastigheterna efter läge och jordens beskaflenhet i tre klasser samt efter åkerarealen i fem storleksgrupper. Härvid undantogs skogskommuner. För fastigheter inom andra godhetsklassen angavs följande gränser för enhetsvärdena inom de olika storleksgrupperna:

Fastigheter med	2—5	hektar åker	1 800—900	kr.
»	»	5—10 »	1 170—720	»
»	»	10—20 »	900—540	»
»	»	20—50 »	720—450	»
»	»	minst 50 »	630—405	»

Någon sammanställning, som direkt utvisar, huru de angivna enhetsvärdena tillämpats av beredningsnämnderna under taxeringsarbetet, föreligger icke för länets egentliga jordbruksbygder. Av en jämförelse mellan förändringarna i åkerjordens medelvärde 1928 och 1933 inom varje kommun framgår emellertid otvetydigt, att en betydligt större skillnad mellan små och stora fastigheter genomförts vid den sista fastighetstaxeringen. I de delar av länet, där de små fastigheterna dominera, har taxeringsvärdet för åkerjorden undergått en i vissa fall mycket stark ökning, medan samma värde på slättbygden sänkts eller bibehållits oförändrat.

För den nordligaste delen av länet, Älvdals härads norra distrikt, har en sammanställning verkställts av beredningsnämndernas förslag till taxeringsvärde för åkern, varifrån följande medeltal angivas för åkerns värde per hektar inom olika storleksgrupper:

Storleksgrupper	Åkerareal i medeltal, hektar	Värde per hektar åker, kr.
Mindre än 1 hektar	0.49	1 908
1—2 »	1.36	1 638
2—5 »	2.98	1 622
5—10 »	6.50	1 509
minst 10 »	13.03	1 323

Här framträder en tydlig differentiering av åkerns värde mellan större och mindre fastigheter, men även vid fastigheterna inom den högsta gruppen, vilkas medelareal uppgår till 13.03 hektar, har åkern ett högt värde. Då genomsnittsvärdet för samtliga fastigheter inom ifrågavarande distrikt är så högt som 1,608 kronor, beror detta därför icke endast på att fastigheterna inom denna del av länet till övervägande del äro mycket små; en bidragande omständighet härtill är tydligen också, att all åkerjord har ett högt värde, vilket i sin tur torde stå i samband med den i dessa trakter rådande knappheten på odlad jord.

I genomsnitt för länets hela landsbygd uppgår, som nämnts, taxeringsvärdet per hektar åker till 817 kronor. Av de angränsande länen har Älvsborgs län ett medelvärde av 969 kronor per hektar åker, Skaraborgs län 804 kronor, Örebro län 925 kronor och Kopparbergs län 1,244 kronor. Värmlands län ligger alltså i detta avseende något högre än Skaraborgs län men lägre än de övriga länen. I avseende på åkerjordens saluvärde är ordningen mellan länen densamma med det undantaget, att även Skaraborgs har högre medeltal än Värmlands län.

För de flesta kommuner på gränsen mellan Värmlands och Älvsborgs län är överensstämmelsen mellan de åsatta taxeringsvärdena för åkerjorden god. Dock förefalla medelvärdena för Tveta (659 kr.) och Kila (566 kr.) i Värmlands län anmärkningsvärt låga i jämförelse med grannkommunerna såväl i det egna länet som i Älvsborgs län.

Utefter gränsen till Örebro län äro kommunernas medelvärden per hektar åker följande:

Värmlands län		Örebro län	
Södra Råda	800 kr.		
Rudskoga	824 »	Nysund	774 kr.
Visnum	641 »		
Varnum	824 »	Karlskoga	863 »
Lungsund	876 »	Bjurtjärn	718 »
Kroppa	1 049 »	Grythyttan	852 »
Färnebo	835 »	Hällefors	715 »
Gåsborn	1 314 »		

Här framträder det höga medeltalet för Gåsborn i Värmlands län, som sedan 1928 i det närmaste fördubblats. Skillnaden i medelvärden mellan Gåsborn och Kroppa i Värmlands län och angränsande kommuner i Örebro län synes alltför stor för att kunna förklaras enbart av rådande olikheter i de lokala förhållandena.

Beträffande kommunerna på gränsen till Kopparbergs län synes ingen annan erinran vara att göra, än att skillnaden i åkerjordens medelvärden för Gåsborn (1,314 kr.) i Värmlands län och Sävsnäs (880 kr.) i Kopparbergs län synes anmärkningsvärt stor. De redan omnämnda, synnerligen höga taxeringsvärdena i de nordligaste kommunerna i Värmlands län motsvaras av ungefär lika höga värden för de angränsande kommunerna i Kopparbergs län.

Örebro län. Medelvärdet per hektar åker uppgår till 925 kronor och har sedan år 1928 ökat med 15 kronor. Då åkerjordens saluvärde år 1932 utgjorde endast 790 kronor, ligger alltså taxeringsvärdet 135 kronor per hektar över sistnämnda värde. Med undantag för tomt och trädgård, som likaledes något ökats i värde, hava övriga ägoslag av inägojorden fått sitt genomsnittliga värde något sänkt sedan år 1928. Värdet av särskilda förmaner, som sedan samma tid undergått någon minskning, uppgår till 2.3 milj. kronor, vilket motsvarar 18 kronor per hektar åker.

Vid förberedande sammanträde inför länsstyrelsen fastställdes vissa enhetsvärden med utgångspunkt från medelstora jordbruk (omkring 10 hektar åker) och med åtskillnad efter fastigheternas läge och jordens beskaffenhet. För fastigheter över och under medelstorlek angavos vissa jämkningar i enhetsvärdena för medelstora jordbruk, varvid värdena för mindre fastigheter (med 1—8 hektar åker) skulle höjas efter en fallande skala från 100 till 25 % och värdena för större fastigheter sänkas med 5—25 %. Under taxeringsarbetet synas beredningsnämnderna i vissa distrikt hava nära följt de fastställda enhetsvärdena, medan åter i flera andra distrikt graderingen i jordens värde mellan små och stora fastigheter icke blivit genomförd i avsedd omfattning, utan särskilt de mindre fastigheterna blivit undertaxerade.

Taxerings- och saluvärden per hektar åker äro för Örebro och omgivande län följande:

	Taxerings- värde	Salu- värde
Örebro län	925 kr.	790 kr.
Värmlands »	817 »	730 »
Skaraborgs »	804 »	770 »
Östergötlands »	965 »	1 040 »
Södermanlands »	783 »	700 »
Västmanlands »	715 »	670 »
Kopparbergs »	1 244 »	1 060 »

De i det föregående återgivna medelvärdena per hektar åker för kommunerna på gränsen mellan Örebro och Värmlands län visade i flertalet fall lägre tal för kommunerna i Örebro län och särskilt för Hällefors, varför en viss utjämning de båda länen emellan här synes erforderlig. På gränsen till Östergötlands län ligga däremot, såsom förut framhållits, de till Örebro län hörande kommunerna högst. Detsamma är förhållandet även beträffande kommunerna på gränsen mellan Örebro och Södermanlands län.

På gränsen mot Kopparbergs län hava kommunerna följande medelvärden per hektar åker:

Örebro län		Kopparbergs län	
Hällefors	715 kr.	Sävsnäs	880 kr.
Ljusnarsberg	946 »	Grangärde	1 327 »
		Ludvika landskommun	1 346 »
		Norrbärke	1 202 »
Ramsberg	936 »	Malingsbo	1 120 »

Den skillnad, som här framträder mellan åkerjordens värde inom kommunerna på vardera sidan om länsgränsen, tyder på en viss ojämnhet i taxeringen, även om densamma till en del kan förklaras av olikartade förhållanden i avseende på jordstyckningen m. m. Den högre taxeringsnivån för kommunerna i Kopparbergs län förhöjes ytterligare för några av dessa därigenom att en betydande del av byggnadsvärdet taxerats såsom särskilda förmåner.

Västmanlands län. Medelvärdet per hektar åker uppgår till 715 kronor och har sedan senaste fastighetstaxering minskats med 35 kronor. Det är det lägsta medelvärdet, som förekommer för något län på fastlandet. Även åkerjordens saluvärde är emellertid mycket lågt. Det utgjorde år 1932 endast 670 kronor per hektar och är alltså något lägre än taxeringsvärdet. Värdet av särskilda förmåner har sjunkit från 2,3 till 1,7 milj. kronor och motsvarar nu i genomsnitt för hela länet endast 11 kronor per hektar åker. Det är emellertid ganska ojämnt fördelat på länets kommuner och har i åtskilliga kommuner icke ringa betydelse för åkerns taxeringsvärde, emedan däri stundom ingår övervärde å byggnader med betydande belopp.

Det förberedande mötet inför länsstyrelsen godkände till ledning för taxeringen följande enhetsvärden vid medelgott byggnadsbestånd och medelgoda avsättningsförhållanden för klass II av tre använda godhetsklasser:

		Per hektar åker, lägst
Småbruk under	5 hektar	1 000 kr.
	5—10 »	800 »
Mindre jordbruk	10—20 »	700 »
	20—30 »	600 »
Medelstort »	30—50 »	550 »
Stort »	50—75 »	500 »
	75—150 »	450 »
	över 150 »	400 »

Den här genomförda graderingen av åkerns värde för större och mindre fastigheter är ganska stor, men av sammanställningar för olika storleks-

grupper av beredningsnämndernas uppskattningar inom ett flertal distrikt framgår, att skillnaden mellan större och mindre fastigheter icke blivit så stor som avsett.

Åkerjordens taxerings- och saluvärde är för Västmanlands och angränsande län följande:

	Taxerings- värde	Salu- värde
Västmanlands län	715 kr.	670 kr.
Uppsala »	729 »	630 »
Södermanlands »	783 »	700 »
Örebro »	925 »	790 »
Kopparbergs »	1 244 »	1 060 »
Gävleborgs »	1 107 »	840 »

I den mån de från lantbruksakademiens undersökning hämtade uppgifterna om åkerjordens saluvärde kunna tillmätas vitsord, är underlägsenheten för Västmanlands län i avseende på taxeringsvärdets höjd större, än som motiveras av rådande jordpriser.

På gränsen mot Uppsala och Södermanlands län framträder ingen större ojämnheter i taxeringen, men på gränsen mot Örebro län hava de två kommunerna Skinnskatteberg och Västra Skedvi anmärkningsvärt låga värden per hektar åker med resp. 695 och 657 kronor emot resp. 936 och 815 kronor per hektar för de angränsande kommunerna Ramsberg och Fellingsbro i Örebro län. Och utefter gränsen mot Kopparbergs och Gävleborgs län är skillnaden ännu större, såsom närmare framgår av följande medelvärden per hektar åker:

Västmanlands län		Gävleborgs län	
Östervåla	751 kr.	Hedesunda	1 240 kr.
Nora	692 »	Österfärnebo	967 »
		Kopparbergs län	
Möklinta	723 »	By	936 kr.
Västerfärnebo	721 »	Folkärna	917 »
Karbenning	707 »	Grytnäs	940 »
Norbergs norra distrikt	873 »	Hedemora landskommun	977 »
Västanfors	747 »	Söderbärke	1 132 »
Skinnskatteberg	695 »	Malingsbo	1 120 »

Det förefaller sannolikt, att den här framträdande ojämnheten i taxeringen åtminstone till en del beror på en lägre värdesättning särskilt av de mindre fastigheterna i Västmanlands län i jämförelse med i de båda andra länen.

Kopparbergs län. I det inre Svealand och större delen av Norrland ligger jordpriset på en mycket hög nivå, och härefter har åkerjordens taxeringsvärde i stort sett anpassat sig. Ingenstädes framträder detta starkare än i Kopparbergs län. Åkerjorden har där ett genomsnittligt taxeringsvärde av 1,244 kronor och ett saluvärde av 1,060 kronor. Trots en nedgång i taxeringsvärdet sedan senaste fastighetstaxering med 76 kronor per hektar, ligger detsamma dock icke mindre än 184 kronor per hektar över saluvärdet. Till åkerjordens taxeringsvärde bör därjämte läggas en betydlig del av särskilda förmåners värde, som sedan år 1928 visserligen minskats

med 3,5 milj. kronor men alltså uppgår till 10 milj. kronor eller 93 kronor per hektar åker. Minskningen beror på en överflyttning i ett flertal kommuner av en del av byggnadernas värde från särskilda förmåner till åkerns värde. Härigenom har exempelvis i Mora kommun värdet per hektar åker höjts från 1,110 till 1,418 kronor, utan att detta inneburit någon reell höjning av taxeringsvärdet. I Floda kommun har man däremot tillämpat ett motsatt förfaringssätt och sänkt värdet av åkern från 1,620 till 494 kronor per hektar men i stället höjt värdet av särskilda förmåner från 152,000 till 918,400 kronor. I Särna och Idre ingår i åkervärdet endast den obebyggda åkern, medan byggnadernas värde helt och hållet taxerats under särskilda förmåner. Härigenom har medelvärdet för åkerjorden blivit så låg som 560 kronor i Särna och 468 kronor i Idre. Även i åtskilliga andra kommuner har en större eller mindre del av byggnadsvärdet med betydande belopp förts till särskilda förmåner.

I ett flertal kommuner har tomt och trädgård icke redovisats för sig utan taxerats tillsammans med åkern.

Vid 1928 års fastighetstaxering voro stora arealer taxerade såsom ordnad betesäng, ehuru det otvivelaktigt varit mera i överensstämmelse med de å deklarationsformuläret givna anvisningarna, att de hänförts till annan betesäng. Vid senaste fastighetstaxering har i många kommuner rättelse häri vidtagits, varigenom arealen för kultiverad betesäng sjunkit från 3,244 till endast 939 hektar i hela länet. Alltså förekomma dock vissa kommuner, där den oriktiga rubriceringen av betesängen kvarstår.

Vid inför länsstyrelsen hållet förberedande möte fastställdes för fastigheter av olika storlek vissa enhetsvärden, varvid tre godhetsklasser och tre lägeklasser urskildes. För länets sydligaste del voro de sålunda angivna enhetsvärdena per hektar inom godhetsklass II vid medelgott läge följande: för fastigheter med 2—5 hektar åker 1,700 kronor, för fastigheter med 5—10 hektar 900 kronor, för fastigheter med 10—20 hektar 800 kronor och för fastigheter med minst 20 hektar 700 kronor.

Av de Kopparbergs län omgivande länen har Värmlands län ett medelvärde per hektar åker av 817 kronor, Örebro län 925 kronor, Västmanlands län 715 kronor, Gävleborgs län 1,107 kronor och Jämtlands län 1,056 kronor. Intet av dessa värden når upp till medelvärdet för Kopparbergs län, som utgör 1,244 kronor. Även åkerjordens saluvärde är för Kopparbergs län högre än för de angränsande länen.

Det har redan vid behandlingen av Värmlands län framhållits, att medelvärdet för åkerjorden i Sävsnäs kommun i Kopparbergs län (880 kr. per hektar) ligger avsevärt lägre än motsvarande medelvärden för grannkommunerna i Värmlands län. På gränsen till Örebro län hava däremot kommunerna inom Kopparbergs län avsevärt högre värden å åkern än grannkommunerna på andra sidan länsgränsen. Detsamma gäller ifråga om kommunerna på gränsen mellan Kopparbergs och Västmanlands län, såsom närmare framgår av de i tablån å sid. 31 angivna medeltalen. I den mån kommunerna på gränsen mellan Kopparbergs och Gävleborgs län kunna jämföras med varandra, synes däremot någon bestämd skillnad dem emellan icke förefinnas.

Gävleborgs län. Medelvärdet per hektar åker utgör 1,107 kronor och har sedan år 1928 minskats med 63 kronor per hektar. Då åkerjordens saluvärde enligt lantbruksakademiens undersökning icke uppgår till mera än

840 kronor per hektar, överstiger taxeringsvärdet sistnämnda värde med icke mindre än 267 kronor per hektar, eller 31.8 %. Värdet av särskilda förmåner, som sedan år 1928 i det närmaste fördubblats, uppgår till sammanlagt 5.5 milj. kronor, vilket motsvarar 50 kronor per hektar åker. Ifrågavarande ökning torde till stor del vara föranledd av att byggnadernas värde i större omfattning än vid föregående fastighetstaxering hänförts till särskilda förmåner.

Det inför länsstyrelsen hållna, förberedande mötet tillämpade vid fastställande av enhetsvärden i viss mån en annan metod för värdesättningen än övriga län. Man utgick från värdet per hektar av åkerjorden i obebyggt skick och lade därtill ett genomsnittligt värde å byggnaderna för bruksningsdelar av olika storlek. För själva åkerjorden bestämdes tre godhetsgrader, kombinerade med tre klasser efter fastigheternas läge, men utan någon gradering av jordens värde med hänsyn till deras storlek. För normalt byggnadsbestånd bestämdes vissa medelvärden för fastigheter av olika storlek och läge. Som exempel på de därvid angivna medelvärdena å byggnaderna inom olika storleksgrupper återgivas följande medeltal för fastigheter med normalt byggnadsbestånd och medelgott läge: fastigheter med 1—2 hektar åker 2,300 kronor, fastigheter med 2—4 hektar 3,500 kronor, fastigheter med 4—6 hektar 4,300 kronor, fastigheter med 6—8 hektar 5,200 kronor, fastigheter med 8—10 hektar 5,700 kronor och fastigheter med 10—12 hektar 6,300 kronor per fastighet. Vid större och dyrbarare byggnadsbestånd än som för fastighetens brukande kunde anses normalt och behövt, skulle dess mervärde utöver tillämpliga enhetsvärden taxeras såsom särskild förmån.

En jämförelse mellan Gävleborgs och angränsande län i avseende på åkerjordens genomsnittliga taxerings- och saluvärde per hektar utfaller på följande sätt:

		Taxerings- värde	Salu- värde
Gävleborgs	län	1 107 kr.	840 kr.
Uppsala	»	729 »	630 »
Västmanlands	»	715 »	670 »
Kopparbergs	»	1 244 »	1 060 »
Jämtlands	»	1 056 »	860 »
Västernorrlands	»	1 123 »	1 180 »

Det förefaller av ovanstående jämförelse att döma, som om nivån för taxeringsvärdena vore något högre i Gävleborgs län än i vissa av de angränsande länen. I vilken mån detta beror på den i ifrågavarande län tillämpade metoden för värdesättningen av jord och byggnader, är icke möjligt att utan en närmare undersökning avgöra.

Vid granskningen av Uppsala och Västmanlands län har redan framhållits, att medelvärdet av åkern är avsevärt högre i de till Gävleborgs län hörande kommunerna än i de angränsande kommunerna i de andra länen. På gränsen till Kopparbergs, Jämtlands och Västernorrlands län är det däremot i allmänhet kommunerna i Gävleborgs län som hava de högsta värdena. Att härav draga några närmare slutsatser i avseende på taxeringens jämnhet är emellertid mycket svårt på grund av de olikartade förhållanden i avseende på jordmån, klimat, avsättningsmöjligheter m. m., som kunna råda inom så vidsträckta kommuner som de här ifrågavarande.

Västernorrlands län. Medelvärde per hektar åker utgör i medeltal för hela länet 1,123 kronor emot 1,160 kronor vid 1928 års fastighetstaxering. Om det vid lantbruksakademiens undersökning erhållna medeltalet för åkerjordens saluvärde (1,180 kr. per hektar) är riktigt, ligger åkerns taxeringsvärde i detta län 57 kronor per hektar under dess saluvärde.

En förbättrad redovisning av tomt och trädgård har medfört en ökning i arealen med omkring 1,000 hektar. Ännu saknas dock i en del kommuner särskild redovisning av detta ägoslag, som i stället taxerats tillsammans med åkern. Taxeringsvärdet per hektar av tomt och trädgård har sedan 1928 ökats från 747 till 975 kronor. Värdet av särskilda förmåner har minskats något men uppgår alltså till sammanlagt 6.4 milj. kronor, motsvarande 66 kronor per hektar åker.

Vid möten inför länsstyrelsen förordades graderade enhetsvärden för åkerjorden vid fastigheter inom olika storleksgrupper och med fastigheterna inom varje sådan grupp uppdelade i tre godhetsgrader och tre lägeklasser. För godhetsklass 2 och medelgott läge variera de angivna enhetsvärdena mellan 2,130 kronor per hektar vid de minsta fastigheterna med 1—1.99 hektar åker och 590 kronor vid de största fastigheterna med 22—22.99 hektar. För en medelstor fastighet med 5—5.99 hektar åker utgör enligt samma skala enhetsvärdet 1,020 kronor. Differentieringen mellan större och mindre fastigheter är alltså betydande. För varje kommun i länet angavs vid samma möten den nivå i procent av de angivna medelvärdena, till vilken kommunens taxering borde anpassas.

Emot ett taxeringsvärde för åkern i medeltal för Västernorrlands län av 1,123 kronor svarar ett medeltal för Gävleborgs län av 1,107 kronor, för Jämtlands län 1,056 kronor och för Västerbottens län 943 kronor. Västernorrlands län ligger alltså högst, och samma ställning till sina grannlän intager länet, även om jämförelsen göres med utgångspunkt från åkerns saluvärde.

Vid en granskning av åkerjordens medelvärden för länets gränskommuner finnes ingen annan erinran att göra, än att värdena för Ramsele (796 kr.) och Junsele (907 kr.) förefalla låga i jämförelse med angränsande kommuner i Jämtlands och Västerbottens län.

Jämtlands län. Åkerjordens genomsnittliga taxeringsvärde uppgår till 1,056 kronor emot 1,090 kronor år 1928. Dess saluvärde utgör emellertid enligt lantbruksakademiens uppgifter endast 860 kronor per hektar, och taxeringsvärdet överstiger alltså saluvärdet med icke mindre än 196 kronor per hektar eller 22.8 %. I endast 17 av länets 60 landskommuner hava tomt och trädgård taxerats särskilt, och arealen för nämnda ägoslag har sedan 1928 minskats från 1,482 till endast 793 hektar. Värdet av särskilda förmåner uppgår i summa för hela länets landsbygd till 1.0 milj. kronor eller 15 kronor per hektar åker.

Vid förberedande möten inför länsstyrelsen beslöts att till ledning för taxeringsarbetet fastställa följande enhetsvärden för åker vid fastigheter med normalt byggnadsbestånd:

Storleksgrupp	Godhetsklass	Provinsen Jämtland (utom Hotagens och Frostvikens snar)	Provinsen Härjedalen
0—6 hektar åker	I III	3 000 kr. 1 000 »	2 000 kr. 850 »
6—10 » »	II	900 »	750 »
10— » »	II	800 »	650 »

I lägsta storleksgruppen urskiljdes fyra godhetsklasser, av vilka I företrädesvis avsåg fastigheter med åkerareal under 2 hektar och med goda åbyggnader och III närmast torde vara jämförlig med godhetsklass II i de övriga storleksgrupperna, som hava tre godhetsklasser.

Enhetsvärdena avsågo medelgoda avsättningsförhållanden och kunde efter omständigheterna jämkas med högst 30 % uppåt eller nedåt.

Medelvärdet per hektar åker utgör för Jämtlands län, som nämnts, 1,056 kronor. Av grannlänerna har Kopparbergs län ett medelvärde av 1,244 kronor, Gävleborgs län 1,107 kronor, Västernorrlands län 1,123 kronor och Västerbottens län 943 kronor.

En jämförelse kommun för kommun utefter gränsen till Kopparbergs län giver ingen säker ledning för bedömande av taxeringens jämnhet de båda länen emellan på grund av den stora olikhet, som råder i avseende på jordmån, klimat och avsättningsförhållanden. I betraktande av jordens söndersplittring på mycket små fastigheter förefaller dock åkerjordens medelvärden för Tännäs (835 kr. per hektar) och Lillhärdal (777 kr.) anmärkningsvärt låga. Medelvärdet för sistnämnda kommun understiger även betydligt motsvarande medelvärde för Los i Gävleborgs län.

Västerbottens län. Inom detta län uppgår åkerns taxeringsvärde till i medeltal 943 kronor per hektar emot 980 kronor år 1928. Åkerjordens saluvärde når icke upp till mera än 830 kronor per hektar och ligger alltså 113 kronor per hektar under taxeringsvärdet. Såväl taxerings- som saluvärdet för åkern är lägre än motsvarande medelvärden för övriga norrländska län. Värdet av särskilda förmåner uppgår endast till 558,300 kronor eller 5 kronor per hektar åker och spelar alltså ingen nämnvärd roll för uppskattningen av åkerns värde.

Ägoslagens areal har sedan 1928 års fastighetstaxering undergått betydliga förändringar. Åkerarealen har ökats med icke mindre än 7,000 hektar, vartill bidragit dels förbättrad uppskattning av redan förut befintlig åker, dels den nyodlingsverksamhet, som ägt rum sedan 1928 och som varit särskilt livlig i länets Lappmarksdel. Ängsarealerna hava i flera kommuner undergått mycket stora förändringar på grund av osäker kännedom om deras storlek och osäkerhet vid deras rubricering, varigenom betydande arealer överflyttats från slätteräng till betesäng eller omvänt eller ock överförts från äng till »övrig» mark. Arealen för annan betesäng, som för länet i dess helhet undergått de största förändringarna, har på detta sätt minskats från 125,000 till 39,000 hektar. Genom de vid årets fastighetstaxering vidtagna ändringarna torde emellertid i stort sett en betydligt riktgare arealredovisning hava vunnits i båda dessa avseenden, vilket även de avsevärt jämnare värdena antyda.

Vid förberedande sammanträde inför länsstyrelsen fastställdes följande enhetsvärden för åkern vid normalt byggnadsbestånd (i kr. per hektar):

Storleksgrupper		Godhetsklass		
		I	II	III
0—2	hektar	2 500	1 600	1 000
2—5	»	1 500	1 000	700
5—10	»	1 300	900	600
Minst 10	»	1 200	900	600

Graderingen i enhetsvärdena i ovanstående skala är, bortsett från de allra minsta fastigheterna, ganska liten och avsevärt mindre än den för Norrbottens län genomförda. Det är sannolikt, att häri ligger en av orsakerna till den lägre nivån för taxeringsvärdet i Västerbottens än i Norrbottens län.

Vad beträffar åkerns värde inom de särskilda kommunerna framträder Vilhelmina med ett lågt medeltal (819 kr.) icke minst i jämförelse med motsvarande medelvärden för de omgivande kommunerna i samma län. Även på gränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län framträder en betydlig skillnad i medelvärdena för vissa kommuner. Så har Byske kommun i det förstnämnda länets kustland ett medelvärde för åkern av endast 816 kronor per hektar emot 1,163 kronor för den angränsande Hortlax kommun i Norrbottens län.

Norrbottens län. Åkerjordens medelvärde utgör 1,151 kronor per hektar och har sedan år 1928 ökats med 11 kronor. Dess saluvärde når icke högre än till 940 kronor per hektar och ligger alltså 211 kronor per hektar under taxeringsvärdet. Det totala värdet av särskilda förmåner har visserligen sedan år 1928 minskats med 1 milj. kronor men uppgår dock alltjämt till 3.5 milj. kronor eller 56 kronor per hektar åker. Härav utgöres en stor del av byggnadsvärde.

Inom Norrbottens likasom inom Västerbottens län hava stora svårigheter mött vid uppskattningen av ängens värde. Arealen är ofta ofullständigt känd, och gränsen mellan äng och andra ägoslag svår att draga. Till följd härav hava redovisningen och uppskattningen av ängen icke kunnat undgå att bli jämförelsevis osäkra och i viss mån olikformigt genomförda inom de skilda distrikten. För länet i dess helhet har slätterängens areal sedan 1928 minskats med 30,000 hektar, och dess taxeringsvärde per hektar samtidigt gått tillbaka från 99 till 74 kronor.

Beträffande enhetsvärden å åkerjorden angåvos vid förberedande möte inför länsstyrelsen för länets egentliga jordbruksbygder de gränser, inom vilka enhetsvärdena för fastigheter inom olika storleksgrupper och med normalt byggnadsbestånd skulle variera med hänsyn till godhetsgrad, belägenhet och avsättningsförhållanden. De ifrågavarande gränserna voro inom de olika storleksgrupperna följande:

0—2	hektar åker	2 600—1 600 kr. per hektar
2—5	»	2 200—1 200 » » »
5—10	»	1 800— 800 » » »
Minst 10	»	1 400— 500 » » »

Av sammanställningar för vissa distrikt av de av beredningsnämnderna föreslagna värdena synes framgå, att en betydlig differentiering genomförts vid värdesättningen av jorden vid större och mindre fastigheter.

IV. Uppskattningen av skogsmark och växande skog, övrig mark samt skogsbete.

Taxeringsgrunderna. Nu pågående allmänna fastighetstaxering är den första enligt nya kommunalskattelagen. Den skogligen taxeringens inordnande i dess system har skett genom förordningen den 22 juni 1932 med

instruktion för värdering av skogsmark och växande skog (S.F. nr 293). Den nya skogsvärderingsinstruktionen innebär inga ändringar i huvudprinciperna för den skogliga taxeringen, som baseras på avkastningsvärden bestämda av skogsmarkens areal, boniteten, rotvärdet och relativa skogstillgången. Liksom vid 1928 års allmänna fastighetstaxering kapitaliseras normala årsavkastningen efter 5 %; av dessa 20 normala årsavkastningar representera 3.5 skogsmarkens avkastningsvärde och 16.5 skogsvärdet. En viktig detaljändring är dock, att förvaltningskostnadsavdraget höjts från i regel en fjärdedel till en tredjedel av värdeavkastningen (för skyddsskogar och liknande upp till hälften av värdeavkastningen såsom tidigare). Av övriga detaljändringar, huvudsakligen avseende rotvärdets beräkning, torde endast de förtydligade bestämmelserna om avdrag för allmänna drivningsomkostnader kunna anses hava haft någon märkbar inverkan på taxeringsnivån i allmänhet.

Från den nya skogsvärderingsinstruktionen hava uteslutits bestämmelserna om värdering av övrig mark och bete å skogsmark, vilka bestämmelser efter ändring, särskilt vad reglerna för värdering av skogsbete beträffar, intagits i kommunalskattelagen i samband med taxering av fastighets jordbruksvärde i övrigt, i vilket redovisningsvärde nämnda delvärden även tidigare ingått. Ändringen är av rent taxeringsteknisk natur och avser endast att skilja den rent skogliga taxeringen enligt avkastningsvärdemetoden från den övriga taxeringen enligt saluvärdemetoden.

Vissa för den skogliga taxeringen viktiga förberedande åtgärder hava föreskrivits i 58 § taxeringsförordningen. Enligt dennas stadganden har sålunda domänstyrelsen i samråd med centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund dels sammanställt uppgifter för län eller områden av län angående ungefärliga arealen skogsmark och övrig mark, skogsmarkens genomsnittliga bonitet samt virkesförrådets genomsnittliga storlek, åldersfördelning och trädslagsblandning, dels avgivit yttranden och förslag rörande sortimentssammansättning å den normala virkesavkastningen och däremot svarande omloppstider, bruttopriser samt avverknings- och transportkostnader för olika sortiment till grund för beräkningar av rotvärden för den normala virkesavkastningen, relationstal för beräkning av verklig virkesmassa på bark i rätt tillstånd m. m.

Domänstyrelsens förslagsgrunder blevo sedermera föremål för diskussion vid förut nämnda möte mellan landskamrerarna i riket och ett antal skogssakkunniga, vilket ägde rum i Stockholm den 5—8 oktober 1932. Mötets skogssakkunniga anslöto sig till nämnda förslagsgrunder med vissa, särskilt angivna ändringar och tillägg. Mötets uttalanden härom i olika avseenden hava otvivelaktigt varit ägnade att såväl möjliggöra en avvägning i stort av den skogliga taxeringens nivå som befordra en önskvärd enhetlighet i olika detaljer av taxeringen vid utformandet genom länsstyrelsens försorg av de enligt 58 § taxeringsförordningen föreskrivna hjälptabeller och särskilda anvisningar. Vid granskning av länsstyrelsens hjälptabeller och anvisningar har det också visat sig, att dessa i stort sett utarbetats med användande av de uppgifter eller i nära anslutning till de riktlinjer, som i nämnda mötes uttalanden angivits.

Genom de hänvisningar, som i den nya skogsvärderingsinstruktionen gjorts till länsstyrelsens anvisningar, hava dessa i vissa avseenden givits mera bindande karaktär än tidigare, ehuru detta icke alltid framgår av

anvisningarnas form eller officiella framläggande. Med hänsyn till deras uppgift att anpassa taxeringsgrunderna efter länens växlande förhållanden förefaller det dock naturligt, att i de större länen och där den skogliga taxeringen eljest är av relativt stor betydelse mera detaljerade föreskrifter lämnats än i sådana mindre län, där skogen som värderingsobjekt ej är så framträdande och måhända som följd därav anvisningarna i vissa fall äro av enklare karaktär.

I anvisningarnas detaljer märkes högst olika uppfattning om i vad mån de i 58 § taxeringsförordningen omnämnda uppgifterna om medelbonitet och genomsnittligt rotvärde för varje kommun i länet äro erforderliga för en riktig taxering. Förutom i de norrländska länen, där dylika medeltalsuppgifter överhuvudtaget torde få anses svåra att föreslå och i varje fall icke kunna vinna avsedd praktisk tillämpning, saknas antingen bonitets- eller rotvärdesuppgifter för kommun eller också båda slagen i de flesta sydliga län. Enligt de sakkunnigas förmenande underlättas taxeringens praktiska utförande högst väsentligt av sådana medeltalsuppgifter i mellersta och södra delarna av landet, där det i varje län borde hava varit möjligt för den av länsstyrelsen anlitade skogssakkunnige att angiva goda kommunmedeltal. Från de sammanställningar för varje kommun rörande taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering, som varit tillgängliga för vederbörande, borde t. ex. uppgifterna om medelbonitet för varje skogsägargrupp, justerade i den mån resultaten icke härrörde från skogsuppskattningshandlingar och visade mindre god överensstämmelse med den skogssakkunniges lokalkännedom, hava varit en relativt säker grund för anvisande av goda bonitetsmedeltal. Att på annat sätt än genom sådana medeltal åstadkomma en eventuellt erforderlig justering av boniteringen torde vara synnerligen svårt med hänsyn till bonitetens relativa oföränderlighet. Vad rotvärdet beträffar, torde de länsskogssakkunniga äga så god kännedom om de lokala avsättnings-, utdrivnings- och transportförhållandena inom länet, att det bör vara utförbart att företaga en avvägning av rotvärdesmedeltal för kommun med utgångspunkt från de för länet i dess helhet anvisade rotvärdesmedeltalen för olika avsättningslägen, utdrivningssvårigheter m. m. samt de allmänna justeringsgrunder, som för länsmedeltalens användning angivits.

De erfarenheter, som vunnits rörande taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering, hava eljest i allmänhet utnyttjats i anvisningarna. I vissa läns anvisningar har således särskilt påpekats nödvändigheten av en säkrare arealredovisning eller justering av boniteten och i allmänhet har man inriktat sig på åtgärder för en bättre uppskattning av relativa skogstillgången, vilket motiverats av den underskattning av denna faktor, som i de flesta län ägde rum vid 1928 års allmänna fastighetstaxering. I olika avseenden synas anvisningarna således ägnade att befordra ett mera rättvisande taxeringsresultat, även om i vissa län åtgärder av betydelse hava uraktlåtits. Det förefaller t. ex., som om i något fall samarbete mellan angränsande läns skogssakkunniga icke förekommit, varigenom respektive anvisningar uppvisa sådana avvikelser, att verkliga ojämnheter kunna uppstå vid taxeringen. De sakkunniga hålla före, att ett sådant samarbete, för vilket det förut nämnda mötet i Stockholm särskilt uttalat sig, är ett oeftergivligt villkor för en jämn taxering.

I de fall någon anvisningsdetalj ansetts kunna giva anledning till avvikelse av betydelse för prövningsnämndens taxering kommer, detta att påpekas i den följande granskningen för varje län.

Till god nytta vid beredningsnämndernas arbete böra även hava varit de utdrag av undersökningen om taxeringsutfallet år 1928, genom vilka nämnderna erhållit uppgifter för varje kommun med fördelning på skogsägaregrupper och för bondehemmanens skogar därjämte på storleksgrupper efter skogsarealens omfattning.

Taxeringsresultatet. För granskning av arealredovisningen hava med ledning av de i tab. 3 införda jämförande uppgifterna om officiell totalareal och skogsmarksareal enligt riksskogstaxeringen jämte dess uppgifter om övrig mark beräknats de avvikelser från nu nämnda uppgifter, som

Jämförelse mellan arealen skogsmark och övrig mark enligt 1933 års allmänna fastighetstaxering och enligt 1923—1929 års riksskogstaxering.

L ä n	Överskott + eller underskott —			
	Skogsmark		Övrig mark	
	hektar	%	hektar	%
Norrbottens	— 512 600	— 11.8	+ 360 800	+ 6.7
Västerbottens	— 139 800	— 4.3	+ 117 700	+ 5.6
Jämtlands	— 39 200	— 1.5	— 4 300	— 0.2
Västernorrlands	— 70 000	— 3.7	+ 32 700	+ 9.3
Gävleborgs	+ 13 200	+ 1.0	— 69 400	— 24.4
Kopparbergs	— 88 500	— 4.3	— 61 500	— 10.4
Värmlands	+ 18 400	+ 1.5	— 34 200	— 14.1
Örebro	+ 10 800	+ 2.1	— 17 900	— 15.1
Västmanlands	+ 3 600	+ 1.0	— 4 200	— 5.8
Uppsala	+ 7 100	+ 2.6	+ 6 300	+ 15.9
Stockholms	+ 2 000	+ 0.5	+ 1 000	+ 1.0
Södermanlands	— 7 200	— 2.1	+ 10 700	+ 17.9
Östergötlands	+ 8 700	+ 1.6	— 7 700	— 7.2
Gotlands	— 100	— 0.1	— 14 500	— 21.6
Skaraborgs	— 38 700	— 10.7	+ 7 400	+ 11.6
Älvsborgs	— 28 100	— 4.2	+ 23 500	+ 12.2
Jönköpings	— 51 100	— 7.8	— 15 300	— 7.8
Kronobergs	— 18 100	— 3.3	— 28 200	— 16.0
Kalmar	+ 44 100	+ 7.1	— 7 200	— 5.2
Göteborgs och Bohus	— 19 700	— 11.6	— 7 900	— 4.7
Hallands	— 6 900	— 3.2	+ 8 200	+ 10.0
Blekinge	— 700	— 0.4	+ 800	+ 3.2
Kristianstads	— 18 700	— 7.1	— 5 300	— 8.7
Malmöhus	— 6 000	— 8.3	+ 5 000	+ 43.9
Hela riket	— 937 100	— 4.0	+ 296 400	+ 2.3

Anm. Då riksskogstaxeringens uppgifter avse all skogsmark och övrig mark, men be redningsnämndernas förslagstaxering endast avser landsbygden, hava här vid jämförelsen tillagts städernas skogsmark och övrig mark enligt 1927 års jordbruksräknings uppgifter. För Kalmar län har riksskogstaxeringen ingen uppgift om övrig mark på Öland, där fastighetstaxeringen nu redovisar 43 300 hektar, vilken areal således ökar underskottet för länets fastlandsdel till 50 500 har.

efter beredningsnämndernas förslagstaxering kunnat fastställas. Då beredningsnämndernas taxering endast avser landsbygden men riksskogstaxeringen hela landet har vid jämförelsen tillagts städernas arealer enligt 1927 års jordbruksräknings uppgifter. De avvikelser, som därefter framkommit, äro sammanställda i tab. å sid. 39. I den skogliga taxeringen har i stort sett en fullständig arealredovisning ernåtts, även om för vissa län stora skiljaktigheter föreligga mellan riksskogstaxeringens och fastighetstaxeringens uppdelning av utmarksarealen på skogsmark och övrig mark. För hela landet redovisas sålunda 22,169,800 hektar skogsmark, som med tillägg av städernas skogsmarksareal, 74,300 hektar, ger sammanlagt 22,244,100 hektar, mot riksskogstaxeringens 23,181,200 hektar, d. v. s. ett underskott av 937,100 hektar eller 4.0 %. Efter prövningsnämndens taxering år 1928 var underskottet 1,425,400 hektar eller 6.2 %, varför skogsmarksarealen nu ökats med 488,300 hektar. Den redovisade arealen övrig mark, 12,833,600 hektar jämte städernas areal övrig mark, 81,400 hektar, sammanlagt 12,915,000 hektar överstiger riksskogstaxeringens närmast motsvarande areal, 12,618,600 hektar, med 296,400 hektar, medan år 1928 detta ägoslag visade ett underskott av 1,648,100 hektar. En betydande ökning har således skett, även om i vissa fall en uppenbart för hög areal redovisats, så att den verkliga arealökningen för övrig mark blir mindre, sannolikt cirka 1,500,000 hektar. Då underskottet för skogsmarken i stort sett torde hava redovisats som övrig mark, är dess areal fortfarande för låg. Ojämnheterna i arealredovisningen äro synnerligen växlande. De största avvikelserna föreligga i Norrbottens, Västerbottens, Gävleborgs, Kopparbergs, Skaraborgs, Jönköpings, Kronobergs, Göteborgs och Bohus samt Kristianstads län. Norrbottens, Västerbottens samt Göteborgs och Bohus län hava dock att uppvisa stor arealökning. Hur arealredovisningen länsvis utfallit, behandlas, i den mån så ansetts erforderligt, under de skilda länen.

Av de skogliga taxeringsvärdena har, såsom å sid. 7 omnämnts, skogsmarkens avkastningsvärde, här benämnt skogsmarkens värde eller skogsmarksvärde, sedan år 1928 nedgått med 19.4 % och skogsvärdet med 13.4 %. Med hänsyn särskilt till inträffade arealförändringar äro för bedömning av taxeringsnivåns förskjutning — i den mån denna kan avläsas frånsett rena rättelser i bonitet och rotvärde — värdena per hektar mera utslagsgivande. Dessa värden äro sammanställda å sid. 41. Av denna framgår, att för hela landet skogsmarksvärdet per hektar nedgått med 21 % och skogsvärdet med 15 %. Vid bedömning av dessa tal som mätare på taxeringsnivåns förändring bör främst beaktas, att det vid 1933 års taxering höjda förvaltningskostnadsavdraget innebär en allmän sänkning av nivån med 11 %. Som följd av den nya skogsvärderingsinstruktionens förtydliganden om avdrag för s. k. allmänna drivningsomkostnader hava dessa dels mera allmänt kommit i tillämpning än vid tidigare taxeringar, dels ock i vissa fall något höjts, vilket åtminstone inom vissa län medfört, att rotvärdena blivit lägre, än som med oförändrade förutsättningar i detta avseende kunnat beräknas. Vidare har rotvärdet i förhållande till 1928 års värden justerats nedåt genom de ändringar i virkesavkastningens normala sortimentssammansättning, som överenskommit på det förut nämnda Stockholmsmötet, särskilt för Norrbottens, Västerbottens, Gävleborgs, Kopparbergs, Västmanlands, Örebro, Uppsala och Stockholms län. Slutligen hava i några fall ändring av relationstal verkat i sänkande riktning. Även om

Jämförelse mellan skogsmarksvärde och skogsvärde per hektar samt relativ skogstillgång vid fastighetstaxeringarna 1933 och 1928.

För år 1933 enligt beredningsnämndernas förslag.

L n	Skogsmarksvärde per hektar				Skogsvärde per hektar				Relativ skogs- tillgång			
	1933	1928	Skillnad		1933	1928	Skillnad		1933	1928	Skillnad	
	kr.	kr.	kr.	%	kr.	kr.	kr.	%	1933	1928	enheter	%
Norrbottens	4.8	7.1	— 2.3	—32	16.9	18.2	— 1.3	— 7	0.74	0.54	+0.20	+37
Västerbottens	9.2	11.4	— 2.2	—19	33.7	38.3	— 4.6	—12	0.77	0.72	+0.05	+ 7
Jämtlands	10.9	12.2	— 1.3	—11	36.5	39.9	— 3.4	— 9	0.71	0.69	+0.02	+ 3
Västernorrlands	15.3	19.7	— 4.4	—22	48	63	—15	—24	0.67	0.68	—0.01	— 1
Gävleborgs	20.4	27.5	— 7.1	—26	72	90	—18	—20	0.75	0.69	+0.06	+ 9
Kopparbergs	16.2	22.2	— 6.0	—27	59	79	—20	—25	0.77	0.76	+0.01	+ 1
Värmlands	27.0	35.0	— 8.0	—23	107	131	—24	—18	0.84	0.80	+0.04	+ 5
Örebro	29.1	36.7	— 7.6	—21	105	125	—20	—16	0.77	0.72	+0.05	+ 7
Västmanlands	28.0	35.8	— 7.8	—22	100	114	—14	—12	0.75	0.67	+0.08	+12
Uppsala	27.2	37.9	—10.7	—28	101	145	—44	—30	0.79	0.81	—0.02	— 2
Stockholms	25.2	37.6	—12.4	—33	87	128	—41	—32	0.73	0.72	+0.01	+ 1
Södermanlands	35.9	43.0	— 7.1	—17	156	156	0	0	0.92	0.77	+0.15	+20
Östergötlands	32.1	43.7	—11.6	—27	121	139	—18	—13	0.79	0.68	+0.11	+16
Gotlands	24.7	28.5	— 3.8	—13	74	82	— 8	—10	0.64	0.61	+0.03	+ 5
Skaraborgs	39.8	49.3	— 9.5	—19	129	139	—10	— 7	0.68	0.60	+0.08	+13
Älvsborgs	36.9	41.9	— 5.0	—12	88	88	0	0	0.50	0.45	+0.05	+11
Jönköpings	38.1	49.4	—11.3	—23	110	128	—18	—14	0.61	0.55	+0.06	+11
Kronobergs	36.7	49.2	—12.5	—25	98	118	—20	—17	0.57	0.51	+0.06	+12
Kalmar	36.4	45.9	— 9.5	—21	108	116	— 8	— 7	0.63	0.54	+0.09	+17
Göteborgs o. Bohus	37.8	47.3	— 9.5	—20	73	103	—30	—29	0.41	0.46	—0.05	—11
Hallands	42.7	43.6	— 0.9	— 2	78	71	+ 7	+10	0.39	0.35	+0.04	+11
Blekinge	42.6	51.9	— 9.3	—18	98	108	—10	— 9	0.49	0.44	+0.05	+11
Kristianstads	50.4	55.0	— 4.6	— 8	111	109	+ 2	+ 2	0.47	0.42	+0.05	+12
Malmöhus	63.5	81.7	—18.2	—22	165	216	—51	—24	0.55	0.56	—0.01	— 2
Hela rikets landsbygd	18.7	23.6	— 4.9	—21	61	72	—11	—15	0.69	0.64	+0.05	+ 8

skogsmarksvärdets sänkning, 21 %, med hänsyn till en sannolik — åtminstone motiverad — höjning av boniteten skulle betyda en något större nedgång i rotvärde, torde detta enligt de sakkunnigas förmenande mera förklaras av författningsenliga eller på annan officiell grund vidtagna ändringar i rotvärdets beräkning än som ett utslag för virkesprisnivåns sänkning för den period 1927—31, på vilken taxeringen grundar sig. De sakkunniga hava ansett det angeläget att framhålla detta för en bättre förståelse av de resultat, som för varje län kunna komma att diskuteras i det följande. Vad beträffar skogsvärdets nedgång med 15 % bör detta mindre procenttal ses i samband med att relativa skogstillgången för hela landet stigit från 0.64 till 0.69 eller med 8 %. Relativa skogstillgångens förändringar hava även intagits i ovanstående tabell.

Det skogliga taxeringsresultatet kommer i det följande att behandlas för varje län i ordning från norr mot söder. Rörande sifferuppgifter hänvisas beträffande arealredovisningen till tab. 3 och tab. å sid. 39, beträffande

värdesättningen till tab. 2 och 4 samt tab. å sid. 41. Ifråga om värdesättningen är att märka, att utredningsmaterialet icke möjliggjort en analys av skogsmarksvärdets faktorer, bonitet och rotvärde. Endast för ett fåtal län hava uppgifter härom kunnat anföras från de bearbetningar av längderna, som i dessa fall verkställes inom länen. Dylika bearbetningar torde inom åtskilliga län hava utförts, varigenom uppmärksammade ojämnheter kunnat beaktas av fastighetstaxeringsnämnderna. Enligt protokollen från dessas förberedande sammanträden har detta även skett i viss utsträckning.

Norrbottens län.

Arealredovisningen. Den officiella totalarealen för landsbygden är 9,857,789 hektar och den enligt beredningsnämndernas förslagstaxering redovisade arealen 9,753,193 hektar, vilket skulle innebära ett underskott av 104,596 hektar eller endast 1.1 %, medan slutresultatet av 1928 års allmänna fastighetstaxering visade ett underskott på icke mindre än 2,090,128 hektar eller 21.2 %. Det nu ernådda länsresultatet, synes dock vid närmare granskning vara sammansatt av fortfarande icke fullt nöjaktiga delresultat.

För lappmarken visar sig sålunda vid kontroll av totalarealens redovisning för de skilda kommunerna följande:

Kommun	Beredningsnämndernas förslag hektar	Officiella statistiken hektar	Skillnad	
			Hektar	%
Arvidsjaur	563 307	567 850	— 4 543	— 1
Arjeplog	1 268 754	1 296 720	— 27 966	— 2
Jokkmokk	1 427 358	1 814 364	— 387 006	— 21
Gällivare	1 640 110	1 599 582	+ 40 528	+ 3
Jukkasjärvi	1 303 484	1 318 110	— 14 626	— 1
Karesuando	919 102	626 590	+ 292 512	+ 47
Summa för lappmarken	7 122 115	7 223 216	— 101 101	— 1

Sammanställningarna visa, att länets arealunderskott är att hänföra till lappmarken och att detsamma på grund av underskottet för Jokkmokks kommun skulle hava varit avsevärt större, om icke denna underskattning motvägts av en felaktigt hög redovisning av arealen i Karesuando kommun. Vid jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter om arealen skogsmark och impediment erhålles för de skilda länsdelarna följande avvikelser:

	Överskott + hektar	Underskott — %
för lappmarken: skogsmark	— 444 500	— 17
övrig mark	+ 278 600	+ 6
för kustlandet: skogsmark	— 68 000	— 4
övrig mark	+ 82 200	+ 11

Som synes föreligger för skogsmarken inom lappmarken fortfarande betydande brist, trots att den nu taxerade arealen med c:a 100,000 har överstiger 1928 års skogsmarksareal. För övrig mark inom lappmarken har arealöverskott uppstått, vilket dock helt förklaras av den för höga arealen inom Karesuando kommun.

Otvivelaktigt hava stora ansträngningar nu gjorts för åstadkommande av en säkrare arealredovisning vid fastighetstaxeringen. Att man icke

beträffande skogsmarksarealen erhållit närmare överensstämmelse med riksskogstaxeringens arealuppgifter inom lappmarken, där skogsuppskattningshandlingar finnas för ojämförligt större delen av skogsarealen, torde, såsom de sakkunniga antytt i undersökningen av taxeringsutfallet år 1928, sammanhånga med svårigheterna att för de i avkastningshänseende svagaste skogsområdena inom landet på ensartat sätt avgöra, huruvida avkastningsförmågan motiverar redovisning som skogsmark eller som impediment. En sådan förskjutning eller skillnad i redovisningen framträder även tydligt i kustlandet, där fastighetstaxeringens totalareal nära överensstämmer med riksskogstaxeringens, men där brist i skogsmarksareal helt motväges av överskott i arealen övrig mark.

Värdesättningen. För länet har *skogsmarkens värde* sedan år 1928 nedgått med 29.7 %. För länsdelarna äro motsvarande siffror 34.7 % för lappmarken och 25.9 % för kustlandet. Värdena per hektar äro 4.8 kronor, 3.5 kronor och 6.4 kronor respektive. Taxeringsnivåns förskjutning enligt sistnämnda värden utgör för länet 32 %, och uppdelat på länsdelar 38 % för lappmarken och 27 % för kustlandet. Skillnaden mellan procenttalen för lappmarken och kustlandet kan möjligen förefalla stor. Frånsett inverkan på skogsmarksvärdena av eventuella, nu ej påvisbara bonitetsändringar, andra justeringar eller möjligen ojämnheter i uppskattningen, bör emellertid skogsmarksvärdet per hektar, som huvudsakligen påverkas av ändring i rotvärdet eller i beräkningsgrunderna för detta, vid samma nedgång i rotvärde minskas relativt mera i lappmarken med lägre rotvärde än i kustlandet.

Att förestående procenttal, åtminstone vad beträffar lappmarken, måste användas med stor försiktighet framgår av en jämförelse för kommun:

Kommun	Skogsmarksvärde per hektar		Skillnad	
	1933	1928		
	kr.	kr.	kr.	%
Arvidsjaur	5.0	8.7	— 3.7	— 43
Arjeplog	3.0	4.3	— 1.3	— 30
Jokkmokk	4.1	7.2	— 3.1	— 43
Gällivare	3.4	4.4	— 1.0	— 23
Jukkasjärvi	1.5	1.7	— 0.2	— 12
Karesuando	1.1	1.0	+ 0.1	+ 10

Utan närmare analys av värdefaktorerna är det omöjligt att uttala ett omdöme, huruvida olikheterna i skogsmarksvärdenas nedgång för kommunerna även kunna innebära ojämnheter i taxeringen, vilket dock tämligen lätt bör kunna konstateras vid en detaljgranskning i prövningsnämnden.

Totala *skogsvärdet* för länet har nedgått med endast 4.4 %. Motsvarande siffra för lappmarken är 4.8 % och för kustlandet 4.1 %. Skogsvärdet per hektar visar nedgång med 7 %, 9 % och 4 % respektive, vilken i jämförelse med skogsmarksvärdets nedgång kan synas anmärkningsvärt liten. Förhållandet har emellertid sin förklaring i den höjning av relativa skogstillgången, som företagits, och vilken motverkat värdesänkningen i övrigt. För länet har sålunda denna faktor höjts från 0.54 till 0.74; för lappmarken från 0.56 till 0.81 och för kustlandet från 0.53 till 0.69. Kommunerna i lappmarken förete även i detta avseende stora olikheter, varför följande siffror anföras.

Relativ skogstillgång

Kommun		1933	1928	Skillnad	
				absolut	%
Arvidsjaur	0.89	0.61	+ 0.28	+ 46	
Arjeplog	0.77	0.64	+ 0.13	+ 20	
Jokkmokk	0.86	0.53	+ 0.33	+ 62	
Gällivare	0.75	0.50	+ 0.25	+ 50	
Jukkasjärvi	0.52	0.55	— 0.03	— 5	
Karesuando	0.43	0.34	+ 0.09	+ 26	

Ändringar av denna storleksordning i en värdefaktor, som för stora skogsområden under uthålligt skogsbruk bör vara ganska konstant, skulle vara besvärande för själva taxeringsmetoden, om de icke innebure nödvändiga justeringar av en tidigare underskattning. I den mån taxeringen i denna detalj nu skulle bliva riktigt genomförd, kan detta även förväntas hava mera bestående värde för kommande fastighetstaxeringar, varigenom liknande rubbningar åtminstone för större områden knappast borde förekomma.

Västerbottens län.

Arealredovisningen. Den officiella totalarealen för landsbygden är 5,536,823 hektar, medan i beredningsnämndernas förslagstaxering redovisas 5,581,274 hektar, vilket innebär ett överskott av 44,451 hektar mot ett underskott av 158,584 hektar vid 1928 års allmänna fastighetstaxering. Vid jämförelse med riksskogstaxeringens arealuppgifter erhålles för de skilda länsdelarna följande avvikelser:

		Överskott + Underskott —	
		hektar	%
för lappmarken:	skogsmark	— 93 800	— 5
	övrig mark	+ 86 500	+ 5
» kustlandet:	skogsmark	— 46 000	— 4
	övrig mark	+ 31 200	+ 8

Förklaringen till avvikelserna förefaller i stort sett vara, att skogsmark redovisats som övrig mark. Gentemot 1928 års fastighetstaxering har än större överensstämmelse med riksskogstaxeringen erhållits genom att skogsmarksarealen nu ökats med cirka 84,000 hektar i lappmarken (huvudsakligen i Sorsele och Vilhelmina kommuner) och cirka 33,000 hektar i kustlandet.

Vid granskning av de skilda kommunernas arealredovisning visa sig de största avvikelserna från den officiella totalarealen i överskotten i Sorsele cirka 39,000 hektar, i Vilhelmina cirka 28,000 hektar, i Tärna cirka 9,000 hektar och i Umeå cirka 11,000 hektar samt i underskotten i Degerfors cirka 19,000 hektar och i Nordmaling cirka 12,000 hektar. I övrigt förefaller arealredovisningen inom länet att hava blivit nöjaktig.

Värdesättningen. För länet har *skogsmarkens värde* sedan år 1928 nedgått med 16.6 %. För länsdelarna äro motsvarande siffror 18.4 % för lappmarken och 14.3 % för kustlandet. Den större skogsmarksareal, som nu redovisats, motverkar något nedgången i totalvärdet. Värdena per hektar äro 9.2 kronor, 8.2 kronor och 11.0 kronor respektive, vilket innebär en

sänkning i skogsmarksvärdena med för hela länet 19 %, för lappmarken 20 % och för kustlandet 16 %. Nedgången är icke så stor som i Norrbottens län. För de skilda kommunerna i Västerbottens lappmark växlar dock nedgången i skogsmarksvärde avsevärt, såsom framgår av nedanstående tablå:

Kommun	Skogsmarknadsvärde per hektar			
	1933	1928	Skillnad	
	kr.	kr.	kr.	%
Malå	9.1	9.3	— 0.2	— 2
Sorsele	5.8	6.4	— 0.6	— 9
Tärna	4.0	1.0	+ 3.0	—
Stensele	7.0	7.3	— 0.3	— 4
Vilhelmina	6.0	9.3	— 3.3	— 35
Dorotea	9.5	12.6	— 3.1	— 25
Fredrika	9.4	11.4	— 2.0	— 18
Åsele	9.6	13.4	— 3.8	— 28
Örträsk	11.0	12.9	— 1.9	— 15
Lycksele	11.0	13.1	— 2.1	— 16

Som synes hava skogsmarksvärdena för Malå, Sorsele och Stensele till skillnad från övriga kommuner i det närmaste bibehållits. Då det vid denna fastighetstaxering höjda förvaltningskostnadsavdraget betyder en genomgående värdesänkning på 11 %, hava skogsmarksvärdenas faktorer i nämnda kommuner i själva verket stigit sedan år 1928. Detta förhållande torde särskilt för Sorsele och Stensele kommuner kunna förklaras med bl. a. väsentligt sänkta flottningskostnader.

Av protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden framgår, att vissa ojämnheter i taxeringen beaktats. De sakkunniga anse sig böra anföra följande uppgifter om skogsmarksvärdet för vissa skogsägargrupper i Malå kommun.

Kronoparker	10.00 kr. per hektar
Bolag	9.50 » » »
Enskilda	8.02 » » »

Den anmärkningsvärda skillnaden mellan värdena för statens och bolagens skogar å ena sidan samt bondehemmanens å den andra sägas kunna förklaras av de förras väsentliga »företräde i värde dels med hänsyn till skogsmarkens reella avkastningsförmåga, dels ock med så väsentligt bättre lägen till flottleder m. fl. orsaker; bland dessa bättre avdikning och kultivering». Med hänsyn till de sist anförda förklaringsgrunderna få de sakkunniga uttala som sin uppfattning, att avdikning och anskaffandet av föryngring givetvis icke kunna inverka på rotvärdet och endast undantagsvis torde kunna höja medelboniteten å de stora områden det här är fråga om. Liknande tendens, ehuru mindre utpräglad, återfinnes även i ett par andra kommuner av samma fastighetstaxeringsdistrikt. Då densamma helt avviker från värdetendensen för skilda skogsägargrupper för länet i övrigt, synes förhållandet vara värt vidare uppmärksamhet.

Totala skogsvärdet för länet har nedgått med 8.4 %. Motsvarande siffra för lappmarken är 9.1 % och för kustlandet 7.3 %. Siffrorna för nedgången i skogsvärdet per hektar äro 12 %, 13 % och 10 % respektive, vilka äro betydligt mindre än för skogsmarksvärdet. Relativa skogstillgångens höj-

ning har emellertid motverkat nedgången. För länet har denna faktor höjts från 0.72 till 0.77; för lappmarken från 0.79 till 0.86 och för kustlandet från 0.62 till 0.67. Inom lappmarken hava de största höjningarna företagits i Malå, Lycksele och Vilhelmina kommuner, där relativa skogstillgången höjts med 0.18, 0.17 och 0.15 respektive.

Jämtlands län.

Arealredovisningen. Arealredovisningen för länet får anses tillfredsställande. Skogsmarksarealen har i jämförelse med 1928 års arealredovisning ökat med cirka 38,000 hektar till närmare överensstämmelse med riksskogstaxeringens uppgifter.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 10.9 kronor per hektar, har sedan år 1928 nedgått med ungefär 11 % och skogsvärdet med 9 %. Då det högre förvaltningskostnadsavdraget vid årets taxering inverkar sänkande på värdena med 11 %, synas de värdebestämmande faktorerna i stort sett hava blivit oförändrade. Beträffande relativa skogstillgången har höjning kunnat avläsas; denna faktor har ökat från 0.69 till 0.71, vilken siffra med hänsyn till virkesförrådet inom länet och dess sammansättning fortfarande är för låg.

Beträffande värdenivån är att märka, att i länsanvisningarna angivits en normal sortimentssammansättning för de bättre markerna inom länet (bonitet 2.5 och högre), vilken ger högre rotvärde än de, som av Stockholmsmötet förordats och sedermera anvisats för angränsande län. Vid tillämpning av samma kustpriser komma därigenom vissa skogsmarksvärden inom länet att ligga relativt högre än t. ex. i Västernorrlands län.

Västernorrlands län.

Arealredovisningen. Den nu redovisade arealen är något större än år 1928 och ansluter sig därför närmare till den officiella statistiken och riksskogstaxeringens uppgifter. Att skogsmark i viss utsträckning redovisats som övrig mark har i flera kommuner uppmärksamats, såsom i Bjärträ, Nora och Skogs kommuner med respektive 31, 49 och 34 % övrig mark mot 9—19 % för övriga kommuner i samma fastighetstaxeringsdistrikt. I stort sett får dock arealredovisningen för länet anses nöjaktig.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 15.3 kronor per hektar, har sedan år 1928 nedgått med omkring 22 %. I jämförelse med Jämtlands län, som vid taxeringen huvudsakligen varit bundet till samma kustpriser, förefaller nedgången väl stor. Nu hava visserligen dessa vid Stockholmsmötet överenskomna kustpriser i anvisningarna för medelpadsdelen av Västernorrlands län angivits lägre för sulfitved samt sulfatved och props fritt utsorterat Indalsälven och Ljungan, men därjämte hava angivits rotvärdesmedeltal för varje kommun och äro dessa medeltal beräknade efter de vid Stockholmsmötet överenskomna priserna. Huruvida och i vad mån anvisningarna härigenom medfört en icke avsedd tillämpning vid deklaration eller taxering, så att genomgående avvikelser nedåt från de anvisade kommunmedeltalen för rotvärde verkligen föreligger, har ej kunnat konstateras, men möjligheten får dock ej anses utesluten. I varje fall synes en ojämnhet i taxeringen de båda länen emellan kunna spåras bl. a. i följande sammanställning av skogsmarksvärdena för länens gränskommuner:

Län och kommun	1933	1928	Skillnad	Bonitet 1928
Västernorrlands Indalsliden . .	15.6	20.6	— 5.0	2.02
» Holm	16.4	21.1	— 4.7	2.00
Jämtlands Fors	16.2	16.7	— 0.5	2.18
» Hällesjö	17.0	18.7	— 1.7	2.15
Västernorrlands Haverö	17.1	21.5	— 4.4	2.06
Jämtlands Åsarna	16.4	16.5	— 0.1	1.92
» Rätan	12.7	13.7	— 1.0	1.78

Av sammanställningen torde framgå, huru värderelationen mellan nämnda gränskommuner nu ändrats. Då någon sådan ändring av 1928 års boniteter sannolikt icke vidtagits, som förklarar förhållandet, torde sådan ojämnhet i taxeringen här hava uppkommit, att särskild uppmärksamhet synes böra ägnas däråt.

I övrigt hava de sakkunniga vid granskning av de skilda kommunernas skogsmarksvärden trott sig finna, att liksom vid 1928 års taxering vissa kustkommuner i jämförelse med de längst in i landet belägna åsatts låga skogsmarksvärden, t. ex. Vibygerå 13.0 kronor mot Tåsjö 12.7 kronor (bonitet 1928 respektive 1.78 och 1.63).

Skogsvärdet har sedan år 1928 nedgått omkring 24 % eller praktiskt taget lika mycket som skogsmarksvärdet. I detta län har också relativa skogstillgången ej nämnvärt ändrats; mot förväntan har den något minskats, nämligen från 0.68 till 0.67, varför en avsevärd underskattning fortfarande kan konstateras. Förhållandet är så mycket mera anmärkningsvärt, som länsanvisningarnas uttalanden och tillämpningen av där angivna normalförråd för skilda boniteter borde hava medfört en önskvärd justering uppåt.

Som exempel på större skogskommuner, där relativa skogstillgången i vissa fall anmärkningsvärt sänkts, kan anföras följande:

Kommun	Relativ skogstillgång		
	1933	1928	Skillnad
Indalsliden	0.72	0.80	— 0.08
Edsele	0.72	0.75	— 0.03
Resele	0.66	0.81	— 0.15
Ådalsliden	0.58	0.67	— 0.09
Junsele	0.65	0.72	— 0.07
Bodum	0.67	0.76	— 0.09
Tåsjö	0.56	0.60	— 0.04
Skorped	0.57	0.61	— 0.04
Anundsjö	0.62	0.68	— 0.06

Gävleborgs län.

Arealredovisningen. Liksom vid 1928 års taxering överensstämmer den nu redovisade skogsmarksarealen skenbart med riksskogstaxeringens uppgifter för hela länet med ett för Hälsingland något ökat överskott och ett för Gästrikland något minskat underskott. Arealen övrig mark har endast obetydligt ökat och har synbarligen fortfarande i stor utsträckning icke redovisats. Arealredovisningen kan därför icke anses tillfredsställande.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 20.4 kronor per hektar, innebär en nedgång av ungefär 26 %. Kommunerna emellan äro ojämnheter i skogs-

marksvärdet svåra att avläsa, det förefaller dock — liksom i Västernorrlands län — som om vissa kustkommuner i jämförelse med avsevärt sämre belägna inlandskommuner åsatts låga värden även i betraktande av de särdrag, som känneteckna virkesmarknaden i Hälsingland.

Skogsvärdet per hektar har minskats sedan år 1928 med ungefär 20 %, vilket med nyssnämnda nedgång i skogsmarksvärde förefaller vara mycket, då man här haft anledning vänta, att den stora underskattningen av relativa skogstillgången år 1928 skulle hava avsevärt justerats. I länsanvisningarna har också framhållits vikten därav, men trots detta har denna faktor icke höjts mera än från 0.69 till 0.75, vilket fortfarande är för lågt.

Vid granskningen av taxeringsutfallet år 1928 hade de sakkunniga anledning att särskilt fästa uppmärksamheten på den låga uppskattningen av relativa skogstillgången för bondehemmanens skogar inom flera kommuner i norra Hälsingland. Med något undantag hava för dessa kommuner endast obetydliga justeringar uppåt vidtagits. I Los kommun har relativa skogstillgången sänkts.

I samband härmed hava de sakkunniga uppmärksammat en viss olikhet i anvisningarna för Gävleborgs och Västernorrlands län med avseende å grunderna för relativa skogstillgångens bestämning med hänsyn till omloppstider och däremot svarande normalförråd, vilket torde framgå av nedanstående sammanställning för vanliga boniteter i länens gränskommuner.

L ä n	Omloppstid, år för bonitet			Normalförråd, kbm. för bonitet		
	2.0	2.25	2.5	2.0	2.25	2.5
Gävleborgs	125	125	120	87	99	104
Västernorrlands . . .	120	110	105	83	85	87

För en skog av bonitet 2.25 med ett normalt sammansatt virkesförråd av 85 kubikmeter per hektar blir således relativa skogstillgången inom Västernorrlands län $85:85 = 1.0$ men i gränskommunen i Gävleborgs län $85:99 = 0.86$ (avrundat 0.9). Skiljaktigheter av detta slag i länsanvisningarna måste giva anledning till ojämnheter i taxeringen länen emellan, vilket förhållande visserligen i stort icke framträder för dessa län, där relativa skogstillgången avsevärt underskattats i båda länen. Samarbeta länen emellan för ernående av enhetlighet i anvisningsdetaljer av sådan betydelse anse de sakkunniga vara nödvändigt.

Kopparbergs län.

Arealredovisningen. Såväl arealen skogsmark som övrig mark hava redovisats något fullständigare än vid 1928 års taxering, då underskotten för länet voro 5.5 % och 16.2 % respektive, vilka nu minskats till 4.3 % och 10.4 % respektive. Underskottet i skogsmarksarealen kan huvudsakligen lokaliseras till Söder-Siljans-området. Övrig mark synes fortfarande i stor utsträckning icke hava redovisats, och arealredovisningen kan icke anses fullt tillfredsställande.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 16.2 kronor per hektar, har nedgått omkring 27 %.

Enligt en inom länet från längderna verkställd bearbetning av taxeringsresultatet har medelboniteten för länet blivit 2.12 mot 2.09 år 1928 samt

medelrotvärdet 3.28 mot 4.05 år 1928. Bonitetshöjningen lokaliseras till Särna-Idre och Falu-Säterområdena, där bättre överensstämmelse nåtts med riksskogstaxeringens uppgifter. Rotvärdets sänkning utgör 19 %. Sänkningen förefaller jämn inom länet med hänsyn till skillnaden i av-sättningsläge för de olika områdena.

I jämförelse med angränsande län synes nedgången i värde icke särskilt anmärkningsvärd utom beträffande Jämtlands län, vilket i viss mån fram-går av följande uppgifter om skogsmarksvärdena för gränskommunerna:

	Skogsmarksvärde		Skillnad	
	1933 kr.	1928 kr.	kr.	%
Kopparbergs län				
Idre	7.0	11.2	— 4.2	— 38
Särna	7.1	12.5	— 5.4	— 43
Ålvdalen	12.4	17.5	— 5.1	— 29
Jämtlands län				
Tännäs	3.7	4.2	— 0.5	— 12
Hede	7.5	7.5	0	0
Linsäll	8.6	12.0	— 3.4	— 28
Lillhärdal	8.9	10.3	— 1.4	— 14

Huruvida denna justering av den tidigare värdenivån gränskommu-nerna emellan även innebär ojämnheter i taxeringen, kan med tillgängligt material icke bedömas.

Vid granskning kommunerna emellan synas värdena för Floda och möj-ligen även för Nås kommuner låga i förhållande till angränsande kommu-ner, vilket torde framgå av följande jämförelse med Järna kommun:

	Skogsmarksvärde		Skillnad		Bonitet	
	1933 kr.	1928 kr.	kr.	%	1933	1928
Floda	18.2	30.6	— 12.4	— 41	2.51	2.74
Nås	19.7	28.9	— 9.2	— 32	2.45	2.44
Järna	18.7	24.4	— 5.7	— 23	2.26	2.31

Den inbördes ordningen mellan kommunerna gäller icke blott för boni-teten utan även för läget efter Västerdalälven, varför de anförda värde-uppgifterna tyda på en viss ojämnheter i taxeringen.

I protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas sammanträden har uppmärksamats ett uttalande, att vid rotvärdets bestämmande för Mora och Våmhus socknar nu rådande svåra depressionstid icke kunnat undgå att inverka. Uttalandet tyder på ett författningsstridigt frångående av 1927—31 års virkesprisnivå och synes motivera en detaljgranskning i pröv-ningsnämnden av taxeringen för nämnda socknar.

Skogsvärdet har nedgått ungefär lika mycket som skogsmarksvärdet eller omkring 25 %. Detta beror på att relativa skogstillgången, som i detta län ansågs vara för lågt uppskattad år 1928, icke höjts mera än från 0.76 till 0.77 och således fortfarande är för låg.

Värmlands län.

Arealredovisningen för länet i stort sett synes vara tillfredsställande.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 27.0 kronor per hektar, har ned-gått med omkring 23 %. Vid jämförelse kommunerna emellan synas de nu

åsatta skogsmarksvärdena innebära en bättre avvägning än vid 1928 års taxering, t. ex. omkring Klarälvens övre och mellersta lopp.

I något fall lär beredningsnämnd till stöd för rotvärdesättning åberopat 1932 års auktionspriser, till synes okritiskt, vilket innebär ett uppenbart frångående av föreskrivna taxeringsgrunder.

Skogsvärdet har nedgått med omkring 18 %. Relativa skogstillgången har höjts från 0.80 år 1928 till 0.84. Även sistnämnda siffra torde dock vara för låg för att motsvara den verkliga skogstillgången.

Örebro län.

Arealredovisningen för länet får i stort sett anses tillfredsställande.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 29.1 kronor per hektar, har minskats med ungefär 21 %, medan för *skogsvärdet* nedgången är 16 %.

Enligt en inom länet verkställd bearbetning av taxeringsutfallet må anföras följande för de skilda värdefaktorerna i jämförelse med år 1928:

	1933	1928	Skillnad
Bonitet	2.93	2.78	+ 0.15
Rotvärde	4.19	5.03	— 0.84
Relativ skogstillgång	0.77	0.72	+ 0.05

Boniteten har således höjts i riktning mot riksskogstaxeringens 3.3. Sänkningen i rotvärde motsvarar 17 %. Relativa skogstillgången inom kommunerna har i regel något höjts och i vissa fall avsevärt, endast enstaka sänkningar hava företagits.

Västmanlands län.

Arealredovisningen. God överensstämmelse har ernåtts med riksskogstaxeringens uppgifter.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 28.0 kronor per hektar, har nedgått med omkring 22 %. I förhållande till angränsande län hava några nämnvärde ojämnheter icke kunnat avläsas. För någon kommun, t. ex. Torstuna och Österunda förefalla dock värdena 21 respektive 23 kronor per hektar förhållandevis låga. Likaså torde värdet 19 kronor per hektar för Gunnilbo kommun, liksom vid 1928 års taxering, få anses lågt jämfört med värdena för angränsande kommuner, Hed 28 kronor och Skinnskatteberg 26 kronor.

Skogsvärdet per hektar har nedgått omkring 12 % eller betydligt mindre än skogsmarksvärdet. Värdesänkningen har motverkats genom relativa skogstillgångens höjning från 0.67 till 0.75, men även sistnämnda siffra innebär med hänsyn till den verkliga skogstillgången en stor underskattning.

Enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden synas längderna inom länet hava bearbetats med avseende å bonitet och rotvärde, varigenom ojämnheter i taxeringen kunnat bättre uppmärksammas.

Uppsala län.

Arealredovisningen. Liksom vid 1928 års taxering hava smärre överskott i jämförelse med riksskogstaxeringens arealer uppstått för såväl skogsmark som övrig mark.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 27.2 kronor per hektar, har nedgått med omkring 28 % och *skogsvärdet* med 30 %. Vid jämförelse med gränskommuner i Stockholms och Västmanlands län hava ojämnheter i värdesättningen icke kunnat avläsas. Måhända kan nedgången i skogsmarksvärdet för Tuna kommun från 32.1 till 17.9 kronor per hektar eller med 44 % förefalla vara en väl stark anpassning till den något låga nivå, som enligt de sakkunnigas förmenande erhållits för angränsande kommuner i Stockholms län. Kommunerna emellan hava enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden i några fall ojämnheter uppmärksamrats i rotvärdesättningen.

Vid bedömning av skogsvärdets sänkning bör hänsyn tagas till den katastrofala minskning i skogstillgången, som förorsakades av den stora stormfällningen vintern 1931—1932. I de stormhärjade områdena har relativa skogstillgången för vissa kommuner därför sjunkit avsevärt. I andra delar av länet hava höjningar av relativa skogstillgången ägt rum, vilket verkat utjämnande. För länet var medeltalet år 1928 0.81, vilket nu sänkts till 0.79.

Stockholms län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter har god överensstämmelse erhållits vid arealredovisningen.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 25.2 kronor per hektar, innebär en nedgång med omkring 33 % eller den största i landet. Vid jämförelse med värdet för Uppsala län, 27.2 kronor per hektar förefaller skillnaden icke särskilt anmärkningsvärd, men mot Södermanlands län, där nedgången stannat vid 17 % och värdet utgör 35.9 kronor per hektar, har värderelationen från år 1928 avsevärt förändrats.

Vid 1928 års taxering uppmärksammades för åtskilliga kommuner i upplandsdelen av länet särskilt låga rotvärden. Av skogsmarksvärdena att döma hava inom vissa kommuner värdesänkningen visserligen varit relativt mindre än för övriga kommuner, men även nu synas låga rotvärden hava tillämpats. Som exempel må nämnas skogsmarksvärdena för Bladåker 13 kronor, Faringe 16 kronor, Knutby 18 kronor och Husby-Långhundra 15 kronor. Enligt de sakkunnigas förmenande lär knappast vare sig bonitets- eller avsättningsförhållanden inom länet giva anledning till så låga värden.

För södermanlandsdelen av länet hänvisas beträffande skogsmarksvärdet i gränskommunerna till redogörelsen för Södermanlands län. Den jämförelse, som där gjorts, samt de värden, som förekomma inom upplandsdelen av länet, synas de sakkunniga tyda på att taxeringsnivån i sin helhet för länet blivit väl låg. Under förutsättning av oförändrad bonitet, vilket förefaller sannolikt i Stockholms län, skulle skogsmarksvärdet, 25.2 kronor per hektar, motsvara ett genomsnittligt rotvärde av ungefär 4.00 kronor mot 4.67 i Södermanlands län. En sådan skillnad anses bestyrka det nyss gjorda uttalandet.

Skogsvärdet har minskats med omkring 32 %. Även inom detta län har 1931—32 års stormhärjningar i Uppland för vissa kommuner medfört stor sänkning av relativa skogstillgången, medan i övrigt en ganska allmän tendens till höjning gjort sig gällande, varigenom medeltalet för länet blivit något höjt från 0.72 till 0.73.

Södermanlands län.

Arealredovisningen. Liksom vid 1928 års taxering föreligger i jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter en mindre brist i arealen skogsmark och överskott för övrig mark.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 35,9 kronor per hektar, har minskats med omkring 17 %. Enligt en inom länet verkställd detaljbearbetning av längderna har medelboniteten blivit 3,30 och medelrotvärdet 4,67, mot respektive 3,21 och 5,10 år 1928. Sänkningen i rotvärde utgör således 8 %. I jämförelse med Stockholms län, vilket tidigare nämnts, och även med Östergötlands län, där nedgången i skogsmarksvärdet utgör omkring 27 %, kan värdesänkningen för Södermanlands län förefalla vara mindre än väntat. En viss anledning till högre nivå i Södermanlands län än i omkringliggande län ligger i den mera värdefulla normala sortimentssammansättning, som här tillämpats. Vid jämförelse med Stockholms län bör dessutom beaktas dess i genomsnitt högre arbetspriser och viss skillnad i tillämpade relationstal, vilket även verkar relativt sänkande på nämnda läns värdenivå. Av den jämförelse, som verkställts för skogsmarksvärdena mot angränsande län, må här anföras följande:

Skogs- marks- värde	Kommun	Skogs- marks- värde	Kommun	Skogs- marks- värde
1928	<i>Södermanlands län</i>	1933	<i>Stockholms län</i>	1928
38	Mörkö	34 26	Sorunda	40
39	Hölö	35 27	Grödinge	41
40	Trosa-Vagnhärad . .	37 26	Ytterjärna	40
37	Torsåker	28 26	Överjärna	38
39	Frustuna	32 24	Vårdinge	35
40	Kattnäs	31		
35	Dillnäs	33 29	Turinge	42
50	Taxinge	42 35	Västertälje	51
46	Ytterenhörna	37 35	Salem	51
		35	Ekerö	54
52	Överenhörna	43 35	Adelsö	54
		32		
			<i>Uppsala län</i>	
51	Aspö	41 33	Enköpings Näs . . .	44
			<i>Västmanlands län</i>	
44	Vallby	38 30	Rytterne	47
42	Tumbo	35 35	Torpa	45
32	Råby-Rekarne . . .	30		
			<i>Örebro län</i>	
38	V. Vingåker	36 40	Lännäs	42
			<i>Östergötlands län</i>	
53	Stora Malm	45 26	Simonstorp	36
44	Tunaberg	36 30	Kvarsebo	45

Av jämförelsen framgår, att skogsmarksvärdena för Södermanlands län, även med hänsyn till vissa bonitetsskillnader, ligga högre än motsvarande värden för gränskommuner i Stockholms, Uppsala och Östergötlands län,

men bättre överensstämma med de värden, som för ett par kommuner i Örebro och Västmanlands län kunnat jämföras. Även med hänsyn till en, såsom ovan anförts, berättigad högre värdenivå för Södermanlands län, synes värdesättningen hava blivit ojämn länen emellan. De sakkunniga hålla före, att i detta fall den lokala avvägningen av rotvärdena med utgångspunkt från medeltal eller för varje län genomsnittliga förhållanden och med nu tillämpad schablonisering av värdesättningen kan leda till ojämnhet för gränskommuner, som visserligen markera övergången mellan olika skogsförhållanden men som sinsemellan i taxeringshänseende äro tämligen likvärdiga, därest icke särskild uppmärksamhet ägnas häråt genom samarbete länen emellan vid de förberedande åtgärderna för taxeringen. Det är högst sannolikt, att om så skett, taxeringsnivån kommit något lägre för Södermanlands län och högre för Stockholms och möjligen även Östergötlands län. Enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden hava dessa skiljaktigheter i viss mån uppmärksamrats, så att någon utjämning torde kunna förväntas. De sakkunniga anse dock icke sannolikt, att de nu möjliga åtgärderna i utjämnande syfte komma att verka vare sig märkbart sänkande på taxeringsnivån för Södermanlands län eller höjande för angränsande, här berörda län.

Totala skogsvärdet för länet har, anmärkningsvärt nog, ökats med 1.3 % och skogsvärdet per hektar är oförändrat sedan år 1928. Detta förklaras av den kraftiga ökningen av relativa skogstillgången från 0.77 till 0.92, vilken höjning synes vara av förhållandena motiverad.

Östergötlands län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter synas skogsarealerna vara tillfredsställande redovisade.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 32.1 kronor per hektar, har minskats med ungefär 27 %. Värderelationen till Södermanlands län har nyss berörts. Mot Jönköpings och Kalmar län hava i vissa fall ganska stora ändringar uppmärksamrats i värdeförhållandena mellan gränskommunerna, t. ex.

		Skogsmarksvärde				Bonitet
		1933	1928	Skillnad		1928
		kr.	kr.	kr.	%	
Östergötland	Oppeby	27	43	— 16	— 37	2.97
	Hycklinge	27	39	— 12	— 31	2.80
Kalmar	Dalhem	33	37	— 4	— 11	3.33
	Odensvi	35	33	+ 2	+ 6	3.22

De nu åsatta värdena synas dock icke innebära någon sannolik ojämnhet i taxeringen dessa län emellan. Inom länet synes taxeringen vara jämnare än år 1928, även om i vissa fall så stora skillnader finnas i skogsmarksvärdena för varandra angränsande kommuner, att de knappast torde kunna förklaras av en däremot svarande växling i bonitet och avsättningsläge.

Skogsvärdet har nedgått ungefär 13 %, vilket med hänsyn till skogsmarksvärdets större nedgång förklaras av att relativa skogstillgången, som underskattades år 1928, nu höjts från 0.68 till 0.79.

Gotlands län.

Arealredovisningen. Liksom vid 1928 års taxering överensstämmer arealen skogsmark nära med riksskogstaxeringens uppgifter, medan övrig mark fortfarande i stor utsträckning icke synes hava redovisats.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 24.7 kronor per hektar, har sedan år 1928 nedgått med omkring 13 % och *skogsvärdet* med 10 %. Relativa skogstillgången har ökats från 0.61 till 0.64, vilket fortfarande måste anses vara för lågt.

Vissa ojämnheter i taxeringen hava enligt handlingar rörande fastighetstaxeringsnämndernas förberedande arbeten varit föremål för särskild uppmärksamhet.

Skaraborgs län.

Arealredovisningen. Skogsmarksarealen har sedan 1928 års taxering ökats med 18,900 hektar och övrig mark med 4,600 hektar. I förhållande till riksskogstaxeringens uppgifter föreligger dock fortfarande stort underskott för skogsmarksarealen (10.7 %). Att skogsmark redovisats som övrig mark bestyrkes av hög procent övrig mark i vissa kommuner, såsom t. ex. i Brismene, Börstig och Kinneved med respektive 85, 71 och 94 % av sammanlagda arealen skogsmark och övrig mark.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 39.8 kronor per hektar, har nedgått med omkring 19 %. Enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden hava olikformigheter i värdesättningen uppmärksammas i stor omfattning vid en inom länet verkställd bearbetning av längderna. I åtskilliga fall kommer detta till synes i skogsmarksvärdena för varandra närliggande kommuner. Som exempel härpå må — med reservation för eventuella fel i avlämnade kommunsammandrag — anföras:

	Skogsmarksvärde		Bonitet
	1933	1928	
	kr.	kr.	1928
[Bolum	27	36	2.91
[Stenum	49	40	3.00
[Marka	24	47	3.00
[Gökhem	44	44	2.83
[Dimbo	23	33	2.08
[Ottravad	39	31	2.00

Oavsett de bonitetsjusteringar, som kunna hava vidtagits, tyda dessa exempel på ojämnheter i taxeringen.

Särskilt låga eller sänkta skogsmarksvärden föreligga i vissa fall, av vilka de lägsta här angivas:

	Skogsmarksvärde	
	1933	1928
	kr.	kr.
Stenstorp	12	30
Brunnhem	17	44
Segerstad	19	31

Skogsvärdet per hektar har nedgått med omkring 7 %, varvid relativa skogstillgången för länet höjts från 0.60 till 0.68, vilket innebär en motiverad justering av tidigare underskattning. Även denna faktor synes hava blivit ojämnt uppskattad, varvid måhända en viss benägenhet till underskattning särskilt gjort sig gällande för smärre skogar. I åtskilliga kommuner torde innebörden av relativa skogstillgången icke hava varit klar för beredningsnämnderna, då dessa sänkt de siffror, som grundade påushållningsplaner deklarerats, t. ex. för ecklesiastika skogar.

Älvsborgs län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter föreligger för skogsmarken underskott med 28,100 hektar och för övrig mark överskott med 23,500 hektar, vilket innebär en betydande ökning av skogsmarksarealen sedan år 1928. Synbarligen har dock skogsmark i viss utsträckning redovisats som övrig mark.

Värdesättningen. Totala *skogsmarksvärdet* har nedgått med endast 7.6 %. Värdet per hektar, 36.9 kronor, innebär en sänkning av omkring 12 %. Huruvida detta även innebär sänkning i rotvärde, beror på i vad mån boniteten justerats uppåt med hänsyn till tidigare underskattning.

Mot angränsande län har för värdesättningen av skogsmarken icke uppmärksamrats annat än sådana ojämnheter, som enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden hava i stor omfattning iakttagits inom länet.

De sakkunniga hade vid granskningen av taxeringsutfallet år 1928 anledning att bl. a. rikta uppmärksamheten på den låga värdesättningen för gränsområdena mot Hallands län. I dessa trakter visa skogsmarksvärdena nu genomgående någon höjning, vilket även är fallet med grannkommunerna i Hallands län. Även i övrigt hava önskvärda justeringar i taxeringen vidtagits. De nämnda protokollen bära dock vittne om att den skogliga sakkunskapen i vissa fall åsidosatts, så att taxeringen blivit lägre än förhållandena synbarligen motivera.

Skogsvärdet har för länet höjts med 4.1 % och värdet per hektar är oförändrat. Relativa skogstillgången har höjts från 0.45 till 0.50.

Även om detta resultat i och för sig icke kan anses giva ett rätt uttryck för den verkliga skogstillgången inom länet innebär det dock en justering i rätt riktning. Underskattning av relativa skogstillgången torde dock förekomma, t. ex. inom Kullings och Gäsene härader, för vilka siffrorna äro respektive 0.27 och 0.32.

Det har givetvis varit synnerligen svårt att med nuvarande tendens i skogsfastigheternas värden genomföra en riktig taxering i ett län med tidigare allmän underskattning av areal, bonitet och relativ skogstillgång. En beredningsnämndsordförande anför t. ex. som förklaring till det enligt hans uppfattning klena resultatet från hans beredningsdistrikt: »Ofta måste på samma fastighet både bonitet och relativ skogstillgång höjas.

Skulle i dylika fall även arealen skogsmark ha höjts, skulle taxeringsvärdet sprungit upp till en höjd, som ej kunnat försvaras.»

Jönköpings län.

Arealredovisningen. Arealerna från 1928 års taxering hava något ökats men fortfarande föreligga väl stora underskott för såväl skogsmark som övrig mark i jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 38,1 kronor per hektar, har minskats med omkring 23 %. Bättre anpassning av nivån såväl i förhållande till grannlänerna som mellan kommunerna synes hava ernåtts än vid 1928 års taxering, såvitt detta kan avläsas genom skogsmarksvärdena. Vissa låga värden hava uppmärksamrats, såsom för vissa kommuner i Västra härad och för Lemnhults kommun, vars värde 28 kronor per hektar förefaller lågt i förhållande till angränsande kommuner.

Skogsvärdet per hektar har sänkts med omkring 14 %, vilket jämfört med skogsmarksvärdets sänkning förklaras av att relativa skogstillgången höjts från 0.55 till 0.61.

Kronobergs län.

Arealredovisningen. För skogsmarken har arealen sedan år 1928 något ökats, men för övrig mark föreligger fortfarande ett avsevärt underskott i jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 36,7 kronor per hektar, har nedgått med omkring 25 %. Större ojämnheter i värdesättningen gentemot de övriga smålandsläna torde icke föreligga. Mot Hallandsgränsen förefalla värdena låga, t. ex. för Hinneryd 29 kronor mot Knäred 42 kronor. Vid gränsen mot Kristianstads län ligger Markaryd lågt med 36 kronor jämfört med Fagerhult 44 kronor. Av skogsmarksvärdena att döma synes dock taxeringsnivån för länet i stort sett och mellan kommunerna hava blivit nöjaktigt avvägd. I sistnämnda avseende kan som exempel anföras, att för Vederlövs kommun, som år 1928 var anmärkningsvärt lågt taxerad med ett skogsmarksvärde av 35 kronor per hektar, motsvarande värde nu blivit högre, nämligen 38 kronor per hektar.

De sakkunniga hava fått bestyrkt, att den vid 1928 års taxering inom detta och övriga smålandslän anmärkta olikformigheten med högre rotvärde för allmänna än för enskilda skogar vid samma bonitet och avsättningsläge icke helt tillrättalagts. Ett rätt avvägt rotvärde, oavsett om skogen är av allmän eller enskild natur, är dock en förutsättning för jämnare taxering även kommunerna emellan.

Skogsvärdet har nedgått med omkring 17 %, varvid relativa skogstillgången motverkat värdesänkningen i övrigt. Dess ökning från 0.51 till 0.57 synes vara fullt motiverad.

Kalmar län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter har det överskott å skogsmarksarealen, som förefanns vid 1928 års taxering, ytterligare ökats något och uppgår nu till 44,100 hektar eller 7.1 %. För övrig mark föreligger ett underskott i länets fastlandsdel på 50,500 hektar.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 36.4 kronor per hektar, har nedgått ungefär 21 %. Märkbare ojämnheter i förhållande till angränsande län synas icke föreligga. Kommunerna emellan förefaller värdesättningen jämnare än vid 1928 års taxering.

Skogsvärdet har för länet endast minskats med 3.4 %, hektarvärdets sänkning utgör ungefär 7 %. Den underskattning av skogsvärdet, som tidigare skett genom för låg relativ skogstillgång, har åtminstone delvis justerats genom att denna faktor höjts från 0.54 till 0.63.

Göteborgs och Bohus län.

Arealredovisningen. Arealen skogsmark har avsevärt ökats sedan 1928 års taxering, då underskott jämfört med riksskogstaxeringens uppgifter förelåg med 30.6 % mot nu 11.6 %. För övrig mark innebär redovisningen ett underskott av 4.7 %. Arealredovisningen har således betydligt förbättrats i betraktande av de stora svårigheter för ett nöjaktigt resultat, som genom länets säregna markförhållanden förefinnas.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde har totalt höjts med 6.2 %, medan hektarvärdet, 37.8 kronor, visar en sänkning med omkring 20 %. Vid jämförelse med motsvarande siffra för Älvsborgs län 12 % och för Hallands län 2 % bör beaktas, att i de båda sistnämnda, särskilt Hallands län, bonitetshöjning bör hava motverkat sänkningen, medan i Göteborgs och Bohus län boniteten vid 1928 års taxering låg något över riksskogstaxeringens, varför snarare en sänkt bonitet för länet skulle kunna väntas, i synnerhet som skogsmarksarealen givetvis ökats med de svagaste markerna, som förut redovisats som övrig mark.

Skogsvärdet har totalt nedgått med 9.1 % och per hektar med omkring 29 %. Detta sammanhänger bl. a. med en nedgång i relativa skogstillgången från 0.46 till 0.41. Även om viss förklaring härtill kan ligga däri, att en del kala ljungmarker, som tidigare icke redovisats som skogsmark (eller övrig mark), nu bidragit att i vissa fall sänka relativa skogstillgången, förmoda de sakkunniga, att för länet i genomsnitt sänkning av relativa skogstillgången icke är motiverad.

De olika kommunerna emellan inom länet hava i vissa fall ojämnheter iakttagits. Dessa torde i och för prövningsnämndens taxering framträda vid jämförelse med den detaljerade förhandstaxering, som man i samband med anvisningarna ansåg lämpligt framlägga för varje kommun i länet.

Hallands län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter föreligger ett mindre underskott för skogsmarksarealen, vilket motsvaras av överskott för övrig mark. Arealredovisningen får dock i stort sett anses tillfredsställande.

Värdesättningen. Totala skogsmarksvärdet har höjts 8.9 %. Värdet per hektar, 42.7 kronor, innebär en sänkning av motsvarande värde år 1928 med omkring 2 %. Enligt en inom länet verkställd detaljbearbetning av längderna har därvid boniteten, som år 1928 var mycket underskattad, höjts betydligt, nämligen från 2.88 till 3.37, vilket senare visar god överensstämmelse.

melse med riksskogstaxeringens medeltal 3.3. Rotvärdet har sänkts från 5.76 kronor till 5.50 kronor eller 5 %.

Enligt protokollen från fastighetstaxeringsnämndernas förberedande sammanträden finnes anledning antaga, att de ojämnheter i rotvärdesättningen, som vid förenämnda bearbetning påpekats, bliva justerade.

Skogsvärdet för länet har höjts med icke mindre än 21 % och per hektar med omkring 10 %, detta dels till följd av den stora bonitetshöjningen, dels på grund av relativa skogstillgångens höjning från 0.35 till 0.39. Denna faktor torde dock fortfarande vara underskattad, även om hänsyn toges till länets delvis mycket skogfattiga marker. I 17 av länets kommuner understiger relativa skogstillgången 0.2, av vilka de största äro Knäred, Veddige, Skällinge, Tölö, Frillesås och Älvsåker. De lägsta siffrorna visa Ölmevalla 0.03 och Stannared 0.05.

Blekinge län.

Arealredovisningen. Arealskillnaderna mot riksskogstaxeringens uppgifter äro obetydliga, varför arealredovisningen synes vara mycket tillfredsställande.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 42.6 kronor per hektar, har nedgått med omkring 18 %. Såväl i förhållande till angränsande län som kommunerna emellan hava, av skogsmarksvärdena att döma, ojämnheter ej kunnat märkas.

Skogsvärdet per hektar har minskats med omkring 9 %, varvid relativa skogstillgången justerats uppåt från 0.44 till 0.49.

Kristianstads län.

Arealredovisningen. För såväl skogsmark som övrig mark föreligger relativt stora underskott i arealen, jämförd med riksskogstaxeringens uppgifter. Någon ökning av arealerna har visserligen ägt rum sedan år 1928, men arealredovisningen måste fortfarande anses mindre tillfredsställande.

Värdesättningen. *Skogsmarkens värde*, 50.4 kronor per hektar, har minskats med endast 8 %. I detta län bör med hänsyn till den stora underskattningen vid 1928 års taxering boniteten hava höjts, varigenom värdesänkningen blivit ringa.

I stort sett synas skogsmarksvärdena emot angränsande län icke tyda på ojämnheter i taxeringen länen emellan. En utjämning av de olikformigheter, som uppmärksammades år 1928, synes även hava skett, då t. ex. i Gärds och Albo härader skogsmarksvärdena i regel höjts. Däremot vittna resultaten från t. ex. Ingelstads härad med växling i skogsmarksvärdena från 30 till 153 kronor per hektar fortfarande om de svårigheter, som förelegat i trakter, där skogen har ringa betydelse som taxeringsobjekt.

Skogsvärdet per hektar har i detta län höjts med omkring 2 %, varvid relativa skogstillgången, som år 1928 blev något underskattad, justerats uppåt från 0.42 till 0.47.

Malmöhus län.

Arealredovisningen. I jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter föreligger så stort underskott i skogsmarksarealen och överskott för övrig mark, att arealredovisningen icke kan anses tillfredsställande.

Värdesättningen. Skogsmarkens värde, 63.5 kronor per hektar, har nedgått ungefär 22 %. Vid jämförelse med Kristianstads län bör beaktas, att någon motsvarande höjning av boniteten icke torde hava företagits. För vissa kommuner synas skogsmarksvärdena vara för låga, t. ex. för Vomb 21 kronor och Björka 31 kronor mot 66—100 kronor för angränsande kommuner. Liksom vid 1928 års taxering föreligga stora växlingar i värdesättningen, som det skulle föra för långt att här närmare exemplifiera.

Skogsvärdet per hektar har minskats med ungefär 24 %. Relativa skogsgången har därvid sjunkit från 0.56 till 0.55.

Övrig mark.

Arealredovisningen. Såsom förut nämnts i samband med redogörelsen för skogsmarken och vilket även framgår av tab. å sid. 39 har arealen övrig mark i jämförelse med riksskogstaxeringens uppgifter redovisats fullständigare än vid 1928 års taxering. I vissa län, särskilt då underskott föreligger för såväl skogsmark som övrig mark, är redovisningen emellertid fortfarande mindre tillfredsställande.

Värdesättningen. I länsstyrelsens anvisningar hava enhetsvärden för övrig mark ej kunnat angivas. I vissa fall hava lämpliga gränsvärden anvisats, varvid övre gränsen synes hava anslutits till värdet å sämsta förekommande skogsmark. Sådana gränsvärden eller i andra fall uttalanden, att övrig mark får anses hava ringa värde, torde hava givit taxeringen av övrig mark en önskvärd inriktning mot låga värden.

Värdesättningen har blivit fullständigare än vid 1928 års taxering, då 9,745,570 hektar eller 89 % av redovisad areal värdesattes mot nu 12,723,676 hektar eller 99 % i de kommuner, där övrig mark helt eller delvis värdesatts. Sammanlagda värdet av övrig mark utgör enligt tab. 2 31,987,600 kronor. Genomsnittliga värdet per hektar värdesatt areal för hela landet har nedgått från 4.6 kronor till 2.5 kronor.

Hur värdesättningen utfallit i de skilda länen framgår av tabellen å sid. 60, i vilken även intagits värdesättningen av skogsbete. Endast inom Värmlands, Älvsborgs, Stockholms och Jönköpings län synes jämförelsevis stor del av den redovisade arealen hava undgått värdesättning. Särskilt höga medelvärden per hektar hava använts dels inom Malmöhus län med 227 kronor per hektar, där värdesättningen sannolikt avser även sådan skogsmark och naturlig betesäng, som redovisats under övrig mark men där värdet trots detta förefaller för högt, dels inom Kristianstads län med 35 kronor, Gotlands län med 26 kronor och Skaraborgs län med 22 kronor. I övrigt synes värdesättningen hava blivit jämnare än vid 1928 års taxering, även om sådana skiljaktigheter mellan angränsande och likartade län ännu föreligga, att taxeringen länen emellan icke kan anses fullt tillfredsställande.

Skogsbete.

Värdesättningen. Enhetliga värderingsgrunder rörande skogsbete hava i regel icke kunnat angivas i länsanvisningarna. I några fall har som värderingsgrund angivits ett visst pris per nötkreatursenhet, varvid den så erhållna avkastningen kapitaliserats efter 5 %. I ett fall, Gävleborgs län, har i anvisningarna uttalats, att bete å skogsmark icke skulle åsättas särskilt värde, vilket icke heller skett inom länet.

Värdesättningen av övrig mark samt skogsbete.

L ä n	Värdesatt övrig mark			Skogsmark med särskilt betesvärde		
	Areal		Värde kr. per hektar	Areal		Värde, kr. per hektar
	summa hektar	% av totala		summa hektar	% av totala	
Norrbottens	5 716 652	100	0.7	173 381	5	0.01
Västerbottens	2 212 903	100	0.7	60 165	2	3.8
Jämtlands	1 994 134	100	1.3	217 848	8	0.3
Västernorrlands	378 441	99	3.1	335 935	18	0.5
Gävleborgs	211 195	100	3.6	—	—	—
Kopparbergs	530 316	100	1.6	53 120	3	0.4
Värmlands	167 834	81	4.2	61 800	5	0.3
Örebro	98 406	100	7.3	170 209	32	1.0
Västmanlands	58 372	93	3.8	65 927	18	0.6
Uppsala	43 889	98	9.5	166 120	60	2.4
Stockholms	92 529	90	10.9	146 991	37	2.1
Södermanlands	65 676	100	13.3	120 404	36	3.9
Östergötlands	89 035	95	11.7	313 334	57	5.8
Gotlands	51 219	100	25.9	42 188	32	5.9
Skaraborgs	67 207	98	22.2	80 527	25	7.8
Älvsborgs	186 136	89	7.1	213 380	34	2.3
Jönköpings	165 329	94	5.5	563 790	94	12.0
Kronobergs	147 396	100	9.3	373 514	71	4.0
Kalmar	125 802	97	15.9	505 248	76	3.0
Göteborgs och Bohus	148 704	99	14.2	59 166	40	2.6
Hallands	86 120	98	13.5	61 988	30	2.1
Blekinge	22 727	94	13.2	155 070	87	9.4
Kristianstads	53 859	100	35.2	83 489	34	5.1
Malmöhus	9 795	92	226.6	30 353	46	9.2
Hela rikets landsbygd	12 723 676	99	2.5	4 053 947	18	4.3

Medan betet å skogsmarken vid 1928 års taxering värdesattes å 5,247,429 hektar eller 24 % av då redovisad skogsmarksareal har betet nu värdesatts å 4,053,947 hektar eller 18 % av den redovisade arealen, med ett totalvärde av 17,303,400 kronor. Genomsnittliga värdet per hektar värdesatt areal för hela landet har nedgått från 4.8 till 4.3 kronor.

Av ovanstående tabell framgår, hur värdesättningen utfallit för de skilda länen. Nedgången i värdesatt areal är nästan genomgående, nämnvärd ökning av denna har endast förekommit inom Västernorrlands och Uppsala län, medan avsevärd nedgång redovisas för Norrbottens, Jämtlands, Värmlands, Västmanlands och Kristianstads län. Särskilt i Smålandslänen och Blekinge län men även i Uppsala och Östergötlands län har skogs-betet mera allmänt värdesatts. Av dessa län intager Jönköpings län en särställning med 94 % av skogsmarksarealen värdesatt med avseende på bete och detta till ett värde av i genomsnitt 12.0 kronor per hektar, så att totalvärdet för länet utgör icke mindre än cirka 39 % av värdet för hela landet av skogs-bete.

Vid bedömning av uppskattningsresultaten länen emellan synes varken den värdesatta arealens relativa storlek eller de åsatta värdenas medeltal kunna förklaras av motsvarande skillnader i betets utnyttjande utan torde huvudsakligen vara att hänföra till vitt skilda uppfattningar hos beredningsnämnderna om tillämpningen av gällande regler för skogsbetets värdering. Visserligen torde nämnda, sedan 1928 något ändrade regler hava bidragit till den nedåtgående tendensen i värdesättningen, varjämte de senare årens arbete på ordnande av rationellt anlagda beten i samband med att betet avlysts från skogen så småningom bör medföra minskning i skogsbetet och dess värde, men de mycket avvikande resultat, som erhöles för närliggande län med likartade skogliga förhållanden, tyda på att taxeringen länen emellan blivit ojämn.

Sammanfattning.

Den utförda granskningen av den skogliga taxeringen har givit vid handen, att den enligt de sakkunnigas mening mycket svåra, nu pågående allmänna fastighetstaxeringen av beredningsnämnderna inletts i stort sett förtjänstfullt. Taxeringsutfallet vid 1928 års allmänna fastighetstaxering, särskilt beträffande därvid uppmärksammade olikformigheter i taxeringen, synes därvid hava varit till god ledning, liksom Stockholmsmötets uttalanden i olika avseenden.

Beträffande resultaten av värdesättningen vilja de sakkunniga framhålla svårigheten att bedöma taxeringens jämnhet länen emellan med ledning av skogsmarksvärdena utan att känna de värdebestämmande faktorerna bonitet och rotvärde, och detta särskilt därför, att de tal, som skola jämföras, äro relativt små men som medeltal kunna representera stora skillnader i bonitet och rotvärde såväl inom länen som mellan olika län.

De sakkunniga anse de föreliggande resultaten av den skogliga taxeringen kunna sammanfattas i följande omdömen:

Arealredovisningen har blivit fullständigare och är i flertalet län tillfredsställande.

Skogsmarkens värde synes hava anpassats efter en såvitt nu kunnat bedömas riktig taxeringsnivå och har med något undantag blivit väl avvägt länen emellan. I vissa fall hava motiverade justeringar av boniteten vidtagits.

Relativa skogstillgången har nästan genomgående höjts, men synes icke hava blivit till fullo uppskattad.

För övrig mark har erhöles fullständigare såväl arealredovisning som värdesättning, men taxeringen länen emellan kan icke anses fullt tillfredsställande.

Skogsbete har taxerats ofullständigt och ojämnt länen emellan.

L ä n	Å r	Jordbruks- värde	D ä r a v		Skogs- värde	Tomt- och industri- värde	Summa taxerings- värde
			Skogsmar- kens värde	Övrigt jordbruks- värde			
		1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.	1 000 kr.
Stockholms	1928	173 014.6	14 971.7	158 042.9	50 930.4	19 267.1	243 212.1
	1933	165 056.8	10 034.3	155 022.0	34 730.1	14 807.7	214 594.1
Uppsala	1928	136 425.3	10 328.9	126 096.4	39 959.3	1 093.5	177 478.1
	1933	129 844.5	7 579.8	122 264.7	28 223.2	1 049.5	159 117.2
Södermanlands	1928	169 339.2	13 929.1	155 410.1	50 904.6	568.8	220 812.6
	1933	161 119.5	11 869.0	149 250.5	51 587.4	426.6	213 133.5
Östergötlands	1928	295 972.3	23 754.9	272 217.4	76 236.3	2 520.1	374 728.7
	1933	280 958.0	17 820.5	263 137.5	66 846.2	1 557.9	349 562.1
Jönköpings	1928	180 465.5	29 063.7	151 401.8	75 747.9	942.9	257 156.3
	1933	173 699.5	22 953.4	150 746.1	66 417.9	869.7	240 987.1
Kronobergs	1928	123 858.2	24 980.2	98 878.0	60 175.6	2 049.6	186 083.4
	1933	121 365.6	19 381.6	101 984.0	51 791.5	1 938.1	175 095.2
Kalmar	1928	199 491.6	28 963.6	170 528.0	74 195.9	2 004.0	275 691.5
	1933	193 398.6	24 081.4	169 317.2	71 676.2	1 604.0	266 678.8
Gotlands	1928	59 668.0	3 794.0	55 874.0	11 015.1	326.7	71 009.8
	1933	56 943.7	3 275.2	53 668.5	9 864.6	403.8	67 212.1
Blekinge	1928	84 414.0	8 923.9	75 490.1	18 466.8	1 251.0	104 131.8
	1933	83 802.6	7 618.3	76 184.3	17 457.0	1 142.4	102 402.0
Kristianstads	1928	319 236.3	13 010.1	306 226.2	25 991.3	2 410.9	347 638.5
	1933	306 631.0	12 214.8	294 416.2	26 855.5	2 290.7	335 777.2
Malmöhus	1928	652 026.7	5 117.2	646 909.5	13 516.5	2 926.9	668 470.1
	1933	573 357.6	4 178.3	569 179.3	10 882.3	1 864.7	586 104.6
Hallands	1928	186 242.5	8 079.2	178 163.3	13 302.0	1 127.7	200 672.2
	1933	178 125.2	8 796.8	169 328.4	16 094.5	1 148.7	195 368.4
Göteborgs och Bohus .	1928	152 110.8	5 280.9	146 829.9	11 896.5	8 447.7	172 455.0
	1933	141 346.9	5 608.2	135 738.7	10 810.0	7 214.2	159 371.1
Älvsborgs	1928	250 405.9	25 236.0	225 169.9	53 306.8	3 425.6	307 138.3
	1933	237 387.3	23 306.4	214 080.9	55 484.9	2 600.4	295 472.6
Skaraborgs	1928	303 623.9	14 421.9	289 202.0	41 856.5	1 396.0	346 876.4
	1933	286 699.6	12 699.6	274 000.1	40 974.2	1 611.1	329 284.9
Värmlands	1928	203 338.6	43 694.0	159 644.6	163 697.4	1 697.9	368 733.9
	1933	201 018.4	33 706.7	167 311.7	133 697.8	1 061.2	335 777.4
Örebro	1928	174 250.5	19 393.4	154 857.1	65 755.9	1 230.5	241 236.9
	1933	171 390.8	15 467.1	155 923.7	55 920.9	1 267.3	228 579.0
Västmanlands	1928	135 980.7	12 715.9	123 264.8	41 232.2	1 078.7	178 291.6
	1933	128 196.7	10 229.3	117 967.4	36 292.0	445.0	164 933.7
Kopparbergs	1928	207 314.7	43 617.4	163 697.3	156 313.3	2 086.2	365 714.2
	1933	183 543.5	31 939.2	151 604.3	116 170.5	1 727.4	301 441.4
Gävleborgs	1928	175 817.8	37 285.6	138 532.2	122 398.7	2 501.2	300 717.7
	1933	162 768.3	28 200.8	134 567.5	100 159.4	2 129.5	265 057.2
Västernorrlands	1928	166 615.0	35 471.4	131 143.6	112 949.9	1 965.2	281 530.1
	1933	155 633.1	27 934.7	127 698.4	88 509.8	1 247.2	245 390.1
Jämtlands	1928	114 474.3	31 461.5	83 012.8	102 847.0	852.8	218 174.1
	1933	107 965.0	28 542.9	79 422.1	95 622.0	484.6	204 071.6
Västerbottens	1928	148 351.8	34 666.4	113 685.4	115 248.7	1 173.4	264 773.9
	1933	141 960.9	28 920.5	113 040.4	105 570.1	849.2	248 380.2
Norrbottens	1928	117 142.8	26 200.0	90 942.8	67 427.7	274.3	184 844.8
	1933	109 705.8	18 407.3	91 298.5	64 465.8	253.5	174 425.1
Hela rikets landsbygd	1928	4 729 581.0	514 360.9	4 215 220.1	1 565 372.3	62 618.7	6 357 572.0
	1933	4 451 918.4	414 766.0	4 037 152.4	1 356 103.8	49 994.4	5 858 016.6

Ökning eller minskning från 1928 till 1933											
Jordbruksvärde		D ä r a v				Skogsvärde		Tomt- och industrivärde		Hela taxeringsvärdet	
		Skogsmarkens värde		Övrigt jordbruksvärde							
1 000 kr.	%	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%
7 958.3	— 4.6	4 937.4	— 33.0	3 020.9	— 1.9	16 200.3	— 31.8	4 459.4	— 23.1	28 618.0	— 11.8
6 580.8	— 4.8	2 749.1	— 26.6	3 831.7	— 3.0	11 736.1	— 29.4	44.0	— 4.0	18 360.9	— 10.3
8 219.7	— 4.9	2 060.1	— 14.8	6 159.6	— 4.0	+ 682.8	+ 1.3	142.2	— 25.0	7 679.1	— 3.5
15 014.3	— 5.1	5 934.4	— 25.0	9 079.9	— 3.3	9 390.1	— 12.3	962.2	— 38.2	25 366.6	— 6.8
6 766.0	— 3.7	6 110.3	— 21.0	655.7	— 0.4	9 330.0	— 12.3	73.2	— 7.8	16 169.2	— 6.3
2 492.6	— 2.0	5 598.6	— 22.4	+ 3 106.0	+ 3.1	8 384.1	— 13.9	111.5	— 5.4	10 988.2	— 5.9
6 093.0	— 3.1	4 882.2	— 16.9	1 210.8	— 0.7	2 519.7	— 3.4	400.0	— 20.0	9 012.7	— 3.3
2 724.3	— 4.6	518.8	— 13.7	2 205.5	— 3.9	1 150.5	— 10.4	+ 77.1	+ 23.6	3 797.7	— 5.3
611.4	— 0.7	1 305.6	— 14.6	+ 694.2	+ 0.9	1 009.8	— 5.5	108.6	— 8.7	1 729.8	— 1.7
12 605.3	— 3.9	795.3	— 6.1	11 810.0	— 3.9	+ 864.2	+ 3.3	120.2	— 5.0	11 861.3	— 3.4
78 669.1	— 12.1	938.9	— 18.3	77 730.2	— 12.0	2 634.2	— 19.5	1 062.2	— 36.3	82 365.5	— 12.3
8 117.3	— 4.4	+ 717.6	+ 8.9	8 834.9	— 5.0	+ 2 792.5	+ 21.0	+ 21.0	+ 1.9	5 303.8	— 2.6
10 763.9	— 7.1	+ 327.3	+ 6.2	11 091.2	— 7.6	1 086.5	— 9.1	1 233.5	— 14.6	13 083.9	— 7.6
13 018.6	— 5.2	1 929.6	— 7.6	11 089.0	— 4.9	+ 2 178.1	+ 4.1	825.2	— 24.1	11 665.7	— 3.8
16 924.3	— 5.6	1 722.4	— 11.9	15 201.9	— 5.3	882.3	— 2.1	+ 215.1	+ 15.4	17 591.5	— 5.1
2 320.2	— 1.1	9 987.3	— 22.9	+ 7 667.1	+ 4.8	29 999.6	— 18.3	636.7	— 37.5	32 956.5	— 8.9
2 859.7	— 1.6	3 926.3	— 20.2	+ 1 066.6	+ 0.7	9 835.0	— 15.0	+ 36.8	+ 3.0	12 657.9	— 5.2
7 784.0	— 5.7	2 486.6	— 19.6	5 297.4	— 4.3	4 940.2	— 12.0	633.7	— 58.7	13 357.9	— 7.5
23 771.2	— 11.5	11 678.2	— 26.8	12 093.0	— 7.4	40 142.8	— 25.7	358.8	— 17.2	64 272.8	— 17.6
13 049.5	— 7.4	9 084.8	— 24.4	3 964.7	— 2.9	22 239.3	— 18.2	371.7	— 14.9	35 660.5	— 11.9
10 981.9	— 6.6	7 536.7	— 21.2	3 445.2	— 2.6	24 440.1	— 21.6	718.0	— 36.5	36 140.0	— 12.8
6 509.3	— 5.7	2 918.6	— 9.3	3 590.7	— 4.3	7 225.0	— 7.0	368.2	— 43.2	14 102.5	— 6.5
6 390.9	— 4.3	5 745.9	— 16.6	645.0	— 0.6	9 678.6	— 8.4	324.2	— 27.6	16 393.7	— 6.2
7 437.0	— 6.3	7 792.7	— 29.7	+ 355.7	+ 0.4	2 961.9	— 4.4	20.8	— 7.6	10 419.7	— 5.6
277 662.6	— 5.9	99 594.9	— 19.4	178 067.7	— 4.2	209 268.5	— 13.4	12 624.3	— 20.2	499 555.4	— 7.9

Tab. 2. Specifikation av jordbruksvärdet å varje läns landsbygd enligt 1933 års allmänna fastighetstaxering, kronor.

Beredningsnämndernas förslag.

Länens landsbygd	Åker	Tomt och trädgård	Slätter-äng	Kultiverad betesäng	Annan betesäng	Skogs-mark	Övrig mark	Värde å bete	Värde å särskilda förmåner	Summa jordbruks-värde
Stockholms	133 435 000	5 401 300	1 116 600	834 300	1 896 200	10 034 300	1 011 200	309 800	10 978 000	165 056 300
Uppsala	111 209 500	4 135 700	898 600	670 400	2 213 300	7 579 800	417 000	390 900	2 315 400	129 844 500
Södermanlands	135 220 800	3 523 400	439 000	1 238 100	2 743 900	11 869 000	870 600	471 200	4 790 000	161 119 500
Östergötlands	231 749 900	6 461 700	2 344 500	3 554 900	11 029 300	17 820 500	1 043 000	1 804 600	5 161 200	280 958 000
Jönköpings	121 052 400	5 604 900	5 874 100	1 306 400	6 829 000	22 953 400	905 100	6 743 400	2 567 700	173 699 500
Kronobergs	85 130 600	2 883 900	3 990 900	922 500	4 480 400	19 381 600	1 364 600	1 496 100	1 747 600	121 365 600
Kalmar	147 466 100	4 707 900	3 012 000	1 104 100	5 850 900	24 081 400	2 006 200	1 533 000	3 789 600	193 398 600
Gotlands	44 637 400	2 223 900	1 433 200	324 500	2 764 900	3 275 200	1 327 200	248 100	709 300	56 943 700
Blekinge	67 009 500	2 600 700	642 300	485 600	1 705 400	7 618 800	301 000	1 452 600	1 987 200	83 802 600
Kristianstads	269 104 400	7 916 400	3 299 600	2 190 600	6 542 100	12 214 800	1 894 900	426 400	3 008 300	306 631 000
Malmöhus	524 528 000	11 214 200	6 507 800	4 941 500	8 624 800	4 178 300	2 219 800	279 600	10 937 200	573 357 600
Hallands	160 124 400	3 854 100	439 300	361 300	1 686 600	8 796 800	1 163 500	127 500	1 722 900	178 125 200
Göteborgs o. Bohus	121 784 700	3 162 200	2 439 000	778 200	3 729 600	5 608 200	2 115 800	153 300	1 616 500	141 346 900
Älvsborgs	198 543 900	4 954 800	2 810 600	650 100	4 338 600	23 306 400	1 323 300	499 200	1 242 100	237 987 300
Skaraborgs	255 635 800	6 179 300	1 230 700	1 552 700	6 062 900	12 699 500	1 490 500	625 800	1 251 200	286 699 600
Värmlands	152 229 900	5 732 900	2 673 200	730 200	3 635 400	33 706 700	712 800	21 200	2 432 500	201 018 400
Örebro	143 820 800	4 724 000	862 800	844 000	1 971 400	15 467 100	716 500	176 600	2 807 600	171 390 800
Västmanlands	110 648 800	2 690 300	565 500	516 800	926 000	10 229 300	224 300	39 000	1 663 600	138 196 700
Kopparbergs	133 469 300	2 442 500	2 616 400	135 400	2 107 500	31 939 200	841 000	21 800	10 003 900	183 543 500
Gävleborgs	122 790 100	2 857 900	1 407 200	127 100	1 157 600	28 200 800	764 000	—	5 516 900	162 768 300
Västernorrlands	109 990 800	4 023 800	3 687 400	246 400	2 089 900	27 934 700	1 187 300	182 700	6 431 000	155 633 100
Jämtlands	71 161 600	731 400	1 858 000	226 100	1 481 000	28 542 900	2 610 000	68 800	1 000 000	141 965 000
Västerbottens	101 549 500	3 651 500	3 714 600	108 900	2 077 100	28 920 500	1 549 600	229 600	558 300	107 905 800
Norrbottnens	70 797 400	2 246 200	9 319 200	190 400	2 134 500	18 407 300	3 928 400	2 200	3 450 500	109 705 800
Rikets landsbygd	3 623 090 600	103 924 900	63 232 500	24 040 500	87 328 300	414 766 000	31 987 600	17 303 400	87 688 500	4 451 918 400

Tab. 3. Ågoslagens areal på landsbygden, länsvis, enligt 1933 års fastighetstaxering i jämförelse med tidigare uppgifter, hektar.

Länens landsbygd	1 9 3 3 å r s f a s t i g h e t s t a x e r i n g							Åker enligt jordbruksrökningen år 1927	Officiell totalareal	Skogsmark enligt riksskogstaxeringen ¹
	Åker	Tomt och trädgård	Slätteräng	Kultiverad betesäng	Annan betesäng	Skogsmark	Övrig mark	Summa		
Stockholms	154 698	4 290	4 407	2 163	12 002	397 134	102 650	677 344	159 139	402 700
Uppsala	152 452	4 582	4 244	1 602	11 684	279 138	44 716	498 418	153 166	272 300
Södermanlands	172 696	4 561	2 949	2 973	330 550	330 550	65 676	597 587	174 518	343 300
Östergötlands	240 193	6 097	8 043	8 390	47 196	554 483	94 087	958 489	242 396	552 900
Jönköpings	131 069	5 320	25 543	3 163	47 061	601 993	176 700	990 849	131 026	656 100
Kronobergs	97 505	2 702	20 095	2 834	42 989	528 152	147 473	841 750	97 249	546 800
Kalmar	186 986	4 939	13 156	3 503	41 411	661 185	129 365	1 040 545	189 292	620 400
Gotlands	81 250	2 975	3 947	1 042	18 719	132 404	51 455	291 792	81 445	133 100
Blekinge	61 767	2 267	2 892	875	9 242	178 847	24 197	280 087	62 630	180 200
Kristianstads	235 044	6 015	6 105	5 771	33 432	242 518	53 889	582 774	236 699	261 800
Malmöhus	327 959	6 285	5 927	5 365	16 232	65 689	10 890	438 047	329 493	72 200
Hallands	141 043	3 183	2 384	766	9 138	206 132	88 004	450 650	141 190	213 100
Östergötlands och Bohus	89 928	2 472	4 121	1 646	13 542	148 443	150 173	410 325	90 946	169 600
Älvsborgs	204 893	4 801	13 400	2 223	31 224	631 101	210 201	1 097 843	204 084	665 600
Skaraborgs	317 849	6 789	5 141	3 586	37 229	319 130	68 808	758 532	318 976	360 800
Värmlands	186 304	5 840	14 963	1 581	30 366	1 246 980	205 853	1 691 887	189 684	1 231 800
Örebro	155 515	4 850	5 266	2 009	14 097	530 871	98 464	811 072	157 814	521 100
Västmanlands	154 795	3 612	4 045	1 407	8 476	364 447	62 919	599 701	154 806	368 700
Kopparbergs	107 300	2 109	34 063	939	24 567	1 973 774	530 316	2 673 068	106 079	2 064 200
Gävleborgs	110 926	3 451	14 860	698	19 281	1 384 827	212 131	1 746 174	111 262	1 380 200
Västernorrlands	97 912	4 128	27 699	978	27 471	1 828 327	382 196	2 368 711	96 446	1 901 400
Jämtlands	67 401	793	13 055	999	23 006	2 617 916	1 994 134	4 717 304	65 473	2 659 000
Västerbottens	107 643	3 960	88 839	818	38 689	3 128 413	2 212 912	5 581 274	100 008	3 269 800
Norrbottnens	61 493	5 067	125 835	889	25 939	3 817 318	5 716 652	9 753 193	55 943	4 334 300
Rikets landsbygd	3 644 621	101 088	450 979	56 220	601 175	22 169 772	12 833 561	39 857 416	3 649 764	40 786 775
										23 181 200

¹ Innefattar även skogsmarkens areal i städerna.

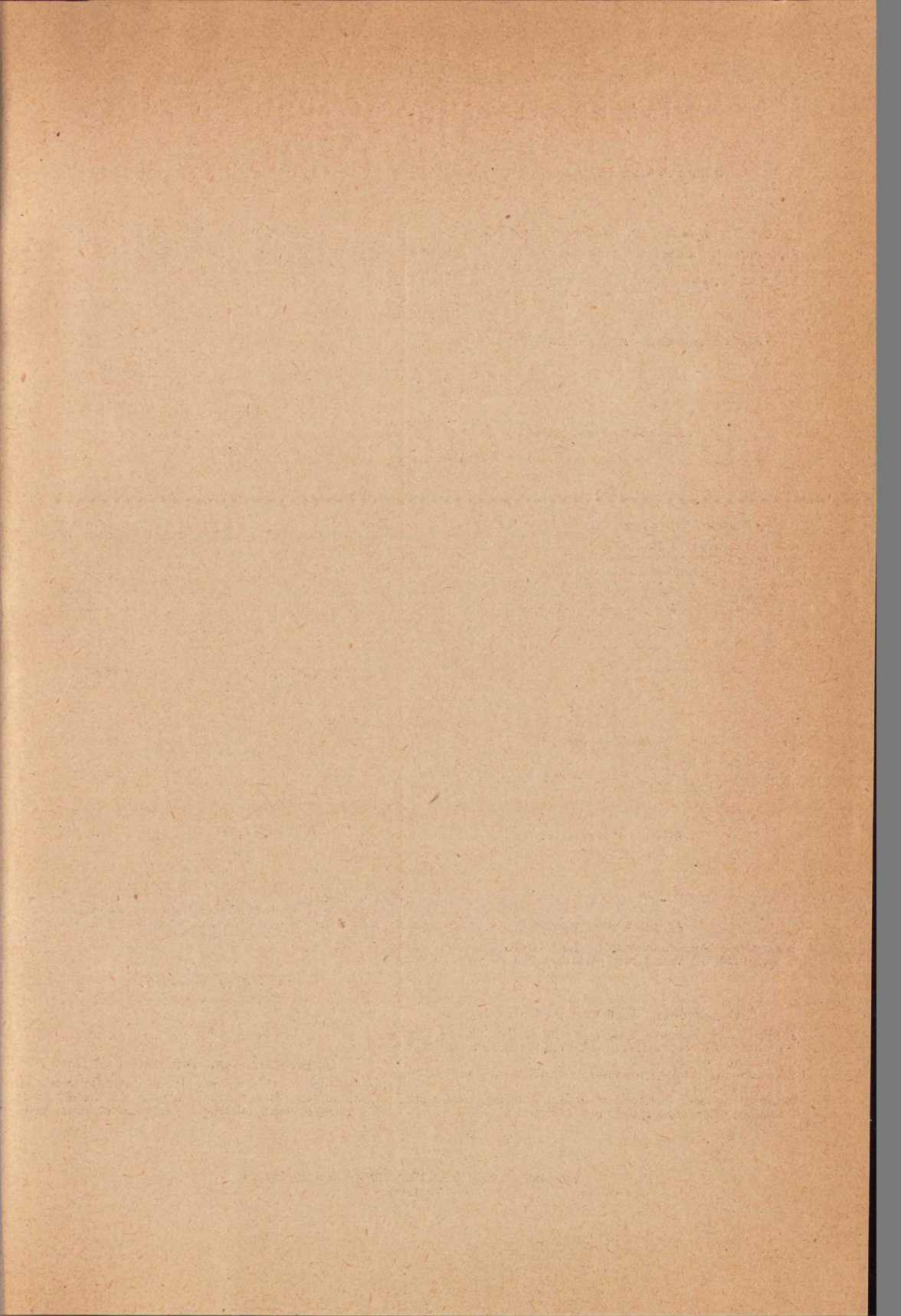

Tab. 4. Medelvärden per hektar av olika ägoslag å varje läns landsbygd enligt 1933 års allmänna fastighetstaxering, kronor.

Beredningsnämndernas förslag.

Länens landsbygd	Åker	Tomt och trädgård	Slätter-äng	Kultiverad betesäng	Annan betesäng	Övrig mark (utom skogs- mark)	Skogs- mark	Skogs- värde per hektar skogs- mark	Summa skogs- och markvärde per hektar skogs- mark	Betes- värde per hektar skogs- mark	Värde per hektar åker av särskilda förmåner
Stockholms	863	1 259	253	386	158	10.9	25	87	112	2.1	71
Uppsala	729	903	212	419	189	9.5	27	101	128	2.4	15
Södermanlands	783	772	149	416	151	13.3	36	156	192	3.9	28
Östergötlands	965	1 060	291	424	234	11.7	32	121	153	5.8	21
Jönköpings	924	1 054	230	413	145	5.5	38	110	148	12.0	20
Kronobergs	873	1 067	199	325	104	9.3	37	98	135	4.0	18
Kalmar	789	953	229	315	141	15.9	36	108	144	3.0	20
Gotlands	549	747	363	311	148	25.9	25	75	100	5.9	9
Blekinge	1 085	1 147	222	555	185	13.2	43	98	141	9.4	32
Kristianstads	1 145	1 316	540	380	196	35.2	50	111	161	5.1	13
Malmöhus	1 599	1 784	1 098	921	531	226.6	64	166	230	9.2	33
Hallands	1 135	1 211	184	472	185	13.5	43	78	121	2.1	12
Göteborgs o. Bohus	1 354	1 279	604	473	275	14.2	38	73	111	2.6	18
Älvsborgs	969	1 032	210	292	139	7.1	37	88	125	2.3	6
Skaraborgs	804	910	239	433	163	22.2	40	128	168	7.8	4
Värmlands	817	982	179	462	120	4.2	27	107	134	0.3	13
Örebro	925	974	164	420	140	7.3	29	105	134	1.0	18
Västmanlands	715	745	140	367	109	3.8	28	100	128	0.6	11
Kopparbergs	1 244	1 158	77	144	86	1.6	16	59	75	0.4	93
Gävleborgs	1 107	828	95	182	60	3.6	20.4	72.3	92.7	—	50
Västernorrlands	1 123	975	133	252	76	3.1	15.3	48.4	63.7	0.5	66
Jämtlands	1 056	922	142	226	64	1.3	10.9	36.5	47.4	0.3	15
Västerbottens	943	922	42	133	54	0.7	9.2	33.7	42.9	3.8	5
Norrbottnens	1 151	443	74	214	53	0.7	4.8	16.9	21.7	0.01	56
Rikets landsbygd	994	1 028	140	428	145	2.5	19	61	80	4.3	24

Statens offentliga utredningar 1933

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning. Rättsskipning. Fångvård.

Förberedande utkast till strafflag. Brott mot politiska rättigheter. Brott mot allmän ordning och frid. [6]
Betänkande med förslag till organisation av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande frigivna fångar. [11]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Skatteutjämningsberedningen 2. [3]
Skatteutjämningsberedningen 3. [4]
Utredning och förslag ang. importmonopol på kaffe. [15]
Undersökning av taxeringsutslaget beträffande jordbruksfastighet å landsbygden enligt beredningsnämndernas förslag vid 1933 års allmänna fastighetstaxering. [19]

Politi.

Socialpolitik.

Undersökning rörande behovet av en utvidgning av bostadsstatistiken jämte vissa därmed förbundna bostadspolitiska frågor. [14]

Hälso- och sjukvård.

Allmänt näringsväsen.

Betänkande beträffande vattenfallsstyrelsens taxor för elektrisk kraft till abonnenter på landsbygden. [8]

Fast egendom. Jordbruk med binärningar.

Jordbruksutredningens betänkanden. 9. Betänkande ang. produktions- och avsättningsförhållandena för slaktdjur samt kött och fläsk. [12]
Berättelse över Statens spannmålsnämnds verksamhet m. m. under år 1932. [17]
Betänkande med förslag ang. ändrade bestämmelser om mjölkavgifters upptagande och användning. [18]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Betänkande med förslag ang. åtgärder för ett bättre utnyttjande av landets skogstillgångar. [2]

Industri.

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Betänkande med förslag ang. varningsmärken och säkerhetsanordningar vid korsningar i samma plan mellan järnväg och väg m. m. [7]
Betänkande med förslag till lag om rätt att med motorfordon befara enskild väg m. m. [9]
Betänkande ang. statsinlösen av Östkustbanan och Uppsala—Gävle järnväg. [13]
Automatisering av telefonnätet på Sveriges landsbygd. [16]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Utredning och förslag rörande åtgärder för beredande av ökade möjligheter att indraga lärartjänster vid folkskoleväsendet. [5]
Förslag med betänkande rörande det akademiska befordringsväsendet och prokanslersinstitutionen. [10].

Försvarsväsen.

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Lagberedningens förslag ang. vissa internationella rättsförhållanden. 4. Förslag till konvention mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge ang. konkurs m. m. [4]